www.videkmagazin.hu
I. évfolyam, 3. szám,
2011. augusztus–szeptember
Ára: 875 Ft

Country Magazine
Magazine of Hungary

Vidék Magazin
Az ország magazinja

Az életmentő hegedűs
Beszélgetés Mága Zoltánnal

Merre tovább, önkormányzatok?
Tállai András a reformról

Nehéz örökség
Észak-magyarországi capriccio

Kínai–magyar
Diplomácia és üzlet

11003
9772062490068

EGRI KORONA BORHÁZ

EGER
EGRI KORONA BORHÁZ
CROWN WINEHOUSE
HUNGARY

www.koronaborhaz.hu

wine@koronaborhaz.hu
rendezveny@koronaborhaz.hu

Beköszöntő
Opening announcement

Tisztelt Olvasó!

Ma már szinte minden, ami fontos, elérhető elektronikusan. A rohamléptekkel fejlődő Vidék Magazin is megvásárolható, előfizethető digitalizált formátumban is. Jó hír ez a számítógépek, kütyük kedvelőinek. Új világ.

Ki ne ismerné Aldous Huxley 1931-ben írt regényét, amelynek címe: Szép új világ (Brave New World)? A XXVI. századi Londonban játszódó utópisztikus történetben az emberiség gondtalan, egészséges és technológiailag fejlett. Nincsenek háborúk és szegénység, mindenki boldog. Ugyanakkor bizonyos értékek – a család, a kulturális sokszínűség, művészetek, tudomány, vallás, filozófia – sincsenek többé. Huxley hedonisztikus társadalmának „örömei" a korlátlan szexualitás és a drogok.

Hát nem itt tartunk már majdnem bizonyos értelemben? Sőt, a mi szép új világunkban legújabban már a munkának sincs értéke. Mégis vannak, akik elfelejtik ezt. Akik egy letűnt kor rég tovasodródott ingoványába kapaszkodva próbálnak meg a víz felszínén maradni. Aztán méltatlankodnak, ha kiderül: azt, úgy, ahogy megszokták, tovább csinálni már nem lehet. Úgy tűnik, ők még nem szembesültek azzal, hogy ez egy másik kor, egy sokkal keményebb világ, ahol nem elég fennmaradni. Itt a vízen igenis járni kell, sőt, ha kell, meg kell tanulni a vízen még szaladni is.

Nem nagyobb csoda ez sem, mint az, ahogy ebben az új világban egy ideje már mindenki a másik zsebéből próbálja meg kiszedni a kenyérre valót. Ezt hívják Magyarországon üzletnek. Egy ilyen világban nem lehet hagyni azt, hogy a „közszolgálat" az állami intézményekben – az állami médiában is – aktatologatásból, tessék-lássék munkavégzésből álljon.

Lehet munkát mímelni ott, ahol a folyamatosan rostáló piac ideig-óráig eltartja még az ingyenélőket is, de nem egy szegény állam intézményeiben. Most az állam is rostál. Még jobban is kéne. Annak a másik, letűnt korszaknak ugyanis, ahol úgy is lehetett élni, egyszer s mindenkorra vége. Ez nem a mindenkori állami vezetőkön vagy Magyarországon múlik, a világ nem áll olyan jól.

Mindenki sokallja az adót, ugyanakkor nagyon sokan remélik azt, hogy egyszer majd könnyebb lesz az élet. A Vidék Magazinban tehát őszintén és hitelesen írunk a fentiekkel kapcsolatos erőfeszítésekről is. Ez ugyanis nem politikai, hanem létkérdés.

Tóth László Levente
alapító-főszerkesztő, Vidék Magazin
videkmagazin@gmail.com

Dear Reader,

Almost all that matters goes digital these days. Country Magazine could not avoid its fate and mark its importance with the launch of a digitally downloadable version. Good news for the technologically inclined. Brave new world!

Which brings into mind the masterpiece of Aldous Huxley from 1931. Set in 26th century London, Huxley's dystopia is about a seemingly carefree, healthy, technologically advanced society, devoid of war, famine and poverty. Everyone is happy. But something is missing: the family, the cultural variety, arts, disciplines, religion, philosophy are gone with the demise of the old world. Hedonistic placebos, boundless corporal pleasure and drugs, have taken their place.

Isn't that an all too familiar scenario? Moreover, our brave new world forgot the value of work. Some cannot face this fact. They are clinging to the last straws of the drifting bogs of times gone, trying to stay on the surface, engulfed, and complaining that things are not what they used to be. They have to yet face the stark reality that it is not enough to keep afloat. One must walk on the water, or even better, run fast and try not to go under.

This is no miracle that livelihood in the brave new world means large-scale pickpocketing, to make ends meet. It is called business in Hungary. When times are hard, the dilly-dally work ethics that the "public service" stands for – including state institutes and the media – cannot be tolerated any more.

Faking work might be a short term strategy in a welfare state where the constantly sifting market economy feeds the sponges for a while. But not in the offices of a poor state. Now the state is sifting and riddling. Not hard enough, if you ask me. Times when one could get away with faking work are over, once and for all. This is no longer the decision of the powers that be in Hungary. This is not a local decree but a global necessity.

People want lower taxes and hope for an easier life. Country Magazine objectively discloses the facts of life and work in today's Hungary. It is not a political issue but the matter of life and death.

László Levente Tóth
founder-editor in chief, Country Magazine

Tartalom
Index

Vidék Magazin
Az ország magazinja

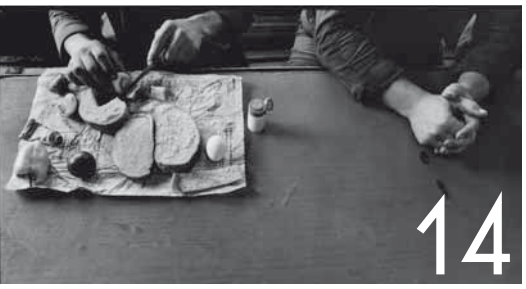

5. Önkormányzatok, törvény, 2011
Háttér és vélemények a reformról

11. Merre tovább, önkormányzatok?
Interjú Tállai András önkormányzati államtitkárral

14. Nehéz örökség
Mit tud az Észak-magyarországi régió?

22. Uniós pályázatok
Több mint 50 milliárdot már kifizettek

24. Északi nagyvárosok
Miskolc, Salgótarján, Eger

28. Az életmentő hegedűs
Beszélgetés Mága Zoltánnal

34. Mi van a közmunkával?
Az önkormányzatok szeretnék, de kevés a pénzük

36. A gémeskutak földjén
Riport a tanyavilágból

42. Kínai–magyar
Diplomácia és üzlet

50. Válság és fejlődés
Egy Janus-arcú térség vállalatai

59. Átalakul a Syngenta
Stratégiát vált a világ vezető agrárcége

62. „Idén a biztonság a legfontosabb szempont”
Interjú Kulik Zoltánnal, a Vitafort vezérigazgatójával

65. Gazdaságos termesztés
A legjobb befektetés a GENEZIS műtrágya – repcére is!

68. Királyok találkozója
Visegrádi Palotajátékok, 2011 – képriport

75.Mátraalja, Eger, Tokaj
A királyok borainak földje

78. A tudós borász
Dr. Lőrincz György és a St. Andrea

80. Északföld markáns ízei
Zöldségleves, kocsonya, pisztráng, bukta

83. Mamutagyarból is készül bicska
Művészet pengeélen: szentendrei késesek

86. Várromok a hegyekben
Barangolás Észak-Magyarországon

88. Kulturális ajánló
Bornemissza Gergely és Vicuska

89. Ősz a kertben
Tavaszi hagymások ültetése

Alapító-főszerkesztő: Tóth László Levente

Szerkesztőség címe, hirdetésfelvétel:
Vidék Magazin
1146. Budapest, Hermina út 57.
Telefon: +36.70.612.9183
Telefon/Fax: +36.1.220.0457
E-mail: videkmagazin@gmail.com
Web: www.videkmagazin.hu

Kiadó: NewsPapers Kft.
Kiadó székhelye: 2724. Újlengyel, József A. u. 12.
Postacím: NewsPapers Kft. 1580. Budapest, Pf.: 176
Kiadásért felel: a kiadó ügyvezető igazgatója

Dizájn: Ferenczy László

Szerzők: Barcza Dániel, Benedek Gergő, Bihari Tamás, Herczku Tünde, Kovács Lajos, Losonczy Gergő, Molnár Csaba, Mozer Mária, Strbik László, Szegő Iván Miklós, Tompa Imre, Tóth László Levente, Ungvárnémeti Tóth László

Fotó: Benkő Imre, Ferenczy Dávid, Ferenczy László, Kertész Gábor, Mozer Mária, Nagy Károly Zsolt, Pelsőczy Csaba, Rajna Tamás, Schönberger Rajmund

I. évfolyam, 3. szám
2011. augusztus–szeptember

ISSN: 2062-4905

Nyomda: Veszprémi Nyomda Zrt.

Megjelenik: kéthavonta országosan

Terjeszti: a Lapker Zrt. és a NewsPapers Kft.

Előfizethető: a postahivatalokban és a kiadónál

Digitális formátumban megvásárolható vagy előfizethető: a https://digitalstand.hu oldalon

Aktuális lapszámunkba betekinthet még: a Vidék Magazin honlapján, a www.videkmagazin.hu oldalon

Önkormányzatok, törvény, 2011

Munkaügyi Hivatal, Ózd, 2002, *Fotó:* Benkő Imre

Az új önkormányzati törvénytervezetről ősszel szavaz a parlament. A dokumentum sarkalatos pontjai az önkormányzati és állami feladatok keveredésének tisztázása, az önkormányzati rendszer belső átalakítása és finanszírozási rendszerének megújítása, az adósságkezelési eljárások újraszabályozása, a törvényességi felügyeleti és gazdasági ellenőrzés rendszerének kiépítése. Fontos eleme az előterjesztett javaslatnak, hogy az önkormányzati ciklusok idejét négyről öt évre emelné.

A dokumentum leszögezi, hogy az állam szerepét újra kell értékelni, bizonyos területeken szükséges a feladatait növelni. Mivel az elmúlt húsz évben szűkült az önkormányzatok mozgástere, egyre nagyobb erőfeszítéseket igényelt a helyi közszolgáltatások biztosítása, és a finanszírozás is elnehezült.

Az önkormányzati rendszer átalakítását egyszerre indokolják (a) strukturális problémák, (b) működési nehézségek és az (c) önkormányzatok gazdálkodási problémái.

a) Magyarország elaprózott településszerkezetére megoldás lehet az erős társulási rendszer kialakítása, s szükség van egy, a települési szint felett lévő szintre, mely képes a kistelepüléseknek minőségi közszolgáltatást nyújtani. A főváros és kerületei közötti munkamegosztás újragondolása sem mellékes.

b) Az igazgatástechnikai változtatások körében elsődleges a hivatali kapacitás koncentrációja, az alacsonyabb lélekszámú településeken pedig felvetődik a polgármesteri tisztség főállásban való betöltésének újragondolása, és a körjegyzőségek kialakítására is nagyobb hangsúlyt kell fektetni.

c) A finanszírozási rendszer értékelése kitér a helyi adóbevételekre, az iparűzési adóra, amelynek megtartása és közvetlen beszedése továbbra is szükséges, valamint a hiányos adósságrendezési eljárásról szóló törvényre, amely módosításra szorul.

A dokumentum szerint az önkormányzati rendszer megújításának lépései az új Alkotmány, az új önkormányzati törvény megalkotása, a kapcsolódó ágazati törvények átalakítása és a tartós, kiszámítható jogszabályalkotás.

Vidék Magazin
Az ország magazinja

I. Az önkormányzati és állami feladatok áttekintése, csoportosítása, szétválasztása

A közfeladatok ellátásában az állami szerveknek nagyobb szerepet szán a tervezet, míg a helyi önkormányzatok csupán azokat a feladatokat látnák el, melyek a lakosság széles körének közszükségleteit elégítik ki. Így az oktatással kapcsolatos feladatok az állam és az önkormányzat közös hatáskörébe tartoznának: a pedagógusok bérét az állami szervek finanszíroznák, míg az önkormányzat az oktatási épületeket tartaná fenn. Az egészségügyi ellátással kapcsolatos feladatokból az alapellátások és a járóbeteg-ellátás önkormányzati, míg a fekvőbeteg-ellátás állami feladat lenne, s az államigazgatási hatósági ügyek az állami szervekhez kerülnének. A szociális ellátással kapcsolatos feladatok köréből a pénzbeli ellátást az állam közvetlenül a jogosultak szám-

Gémesi György, Gödöllő polgármestere

Gémesi György – aki a Magyar Önkormányzatok Szövetségének (MÖSZ) az elnöki tisztét is betölti – a Belügyminisztérium által kibocsátott önkormányzati törvénytervezetről elmondja, hogy nem találja eléggé átgondoltnak. „A koncepciót olvasva nem tudni, mitől lesz hatékonyabb és olcsóbb az 1200 milliárd forintos adósságállománnyal terhelt rendszer. Az önkormányzati szférában nincsen több tartalék, pénzeket kell rendelni a korszerűsítéshez. A közoktatás problémáira sem jelent megoldást az államosítás” – emeli ki.

A MÖSZ elnöke osztja a másik három önkormányzati szövetség véleményét, miszerint az új önkormányzati törvény alapfilozófiája centralizációt, koncentrációt, túlzott állami szerepvállalást hordoz magában. Ezért a törvény előkészítése során messzemenően figyelembe kell venni az Önkormányzatok Európa Chartájában rögzítetteket, s az önkormányzati működés két évtizedes hasznosítható tapasztalatait, valamint a Nemzeti Vidékstratégiai Koncepciót.

Fontosnak tartja továbbá, hogy a törvény – együtt a vonatkozó ágazati törvényekkel – a következő helyi önkormányzati választásokkal egy időben lépjen hatályba.

A MÖSZ elnöke kifejezi abbéli szándékát, hogy a többi szövetséggel együtt készséggel részt vesznek a törvény-előkészítés további folyamatában, bízva abban, hogy az új önkormányzati törvény nem gyengíti, hanem erősíti az önkormányzati érdekképviseletet, a helyi önkormányzás eddig kivívott értékeit.

Gyenes Zoltán, Bernecebaráti polgármestere

„Ha az önkormányzati törvénytervezet jelenlegi változata valósul meg, 13 településnek csak Szobon lesz valamiféle ügyintézése. Oda elutazni, és vissza, jelentős időt fog jelenteni, de munkahelyek nem igazán tolerálják a dolgozók távollétét. A faluban sok idős ember él, számukra ez szintén nehézkesen fog menni. Nagyon hatékony elektronikus közigazgatást kell bevezetni, és a településen szükség lesz valamilyen ügyintézőre, aki ebben segíteni tud.”

A polgármester felhívja a figyelmet arra, hogy ha valóban csak felsőfokú végzettséggel lehet majd az új hivatalokban dolgozni, a jelenlegi gárda derékhadát adó középfokú végzettségű és speciális képzésekkel rendelkező állomány élete végéig garantáltan munkanélküli lesz, 10-20 év közigazgatási szakmai tapasztalattal.

„A közigazgatás átszervezése nem választható le a vidékstratégia, a vidékfejlesztés kérdésköréről. Ha egy falu elveszíti maradék oktatási intézményét, a mára már nagyon alaphangon, rendszerint körjegyzőségben működő hivatalokat, a hanyatlóban lévő egyházzal – hiszen gyakran 8-10 falura jut egy pap –, a hetente egy-két napot rendelő orvossal, akkor szellemi kapacitás keretében teljesen kiürült, hanyatló, pusztulásra ítélt települések jönnek létre. Az elmúlt években a környékbeli, hagyományos bogyósgyümölcs-termelés összeomlott, még az egy-két hektáros kiskertek is tönkrementek. Pedig a turista a nyakig érő csóványba, az omladozó házak, a pusztuló morális és társadalmi viszonyok közé nem jön. A különböző tanulmányok és kiszivárogtatott tervezetek számos ponton egymásnak ellentmondó intézkedésekről, elképzelésekről szólnak, így a belőlük levonható következtetések is ellentmondásosak.”

Municipal Law

The autumn session of parliament will debate the long-awaited new municipal law, which is supposed to separate and clarify the tasks of national and local government, regulate the operation and finance of municipalities, including the management of debts and bank loans, establishing a system of legal and economic control. Another significant change is raising the term of local government between by-elections from four to five years. The draft makes it obvious that state intervention is unavoidable in certain areas.
Small settlements might be governed by a common municipal office, and below 2.000 inhabitants the law would do away with the mayor's office. Common offices are to be formed in territories with small settlements (below 2.000 inhabitants), where a notary, elected by the local council, would be responsible for municipal duties.
Financing is about to undergo major changes: normative subsidies would be replaced by project-based finance. Obligatory municipal tasks are to be centrally financed, and local governments are not allowed to expedite investments and developments until their fundamental obligations – such as communal work – are not financed.
New regulations tighten the requirements to avoid conflict of interest. A mayor cannot be elected as Member of Parliament. Mayors are supposed to have a clean record, never to have been convicted in court. Should a municipality undergo a legal procedure to clear its debts, the councillors, mayor and vice mayor cannot be reelected for the next two terms.

lájára utalná, az önkormányzat a jogosultak körét határozná meg, s a természetbeli ellátás is önkormányzati feladat lenne. A helyi közügyek megmaradnának az önkormányzatoknál, hiszen ezek helyben oldhatók meg gazdaságosan: településüzemeltetés (közvilágítás, köztemető, közutak fenntartása), településrendezés (közterek, parkok, utak elnevezése), településfejlesztés, helyi adóügyek, helyi szociális ügyek, helyi sport- és kulturális ügyek. A közfoglalkoztatási feladatokat a tervezet kiemelt, önálló, kötelezően ellátandó önkormányzati feladatnak tekinti.

II. Az önkormányzati rendszer belső átalakítása

Ez a rész a változások településtípusonkénti felosztását, a területfejlesztési hatásköröket és a helyi önkormányzatok társulásainak formáit tartalmazza. Felmerül a meghatározott lélekszámot meg nem haladó települések polgármesteri hivatalainak egy közös hivatalba, az önkormányzatok egyesített hivatalába való tömörítése, valamint a 2000-es lélekszámot meg nem haladó településeken az önálló polgármesteri hivatal megszüntetése.

Egyesített hivatal ott alakulna, ahol egyazon járáson belül a települések lélekszáma nem éri el a 2000 főt, vezetője a jegyző, akit az érintett települések testületei választanak és tisztán önkormányzati feladatokat lát el.

A főváros és kerületeinek reformjával kapcsolatban háromféle variáció merül fel.

Az „A" variáció egypólusú fővárosi önkormányzati rendszert jelent, amely vagy teljesen egységes fővárosi önkormányzati rendszer lenne, vagy erős fővárosi önkormányzat mellett kerületi elöljáróságok is működnének, érdekközvetítő, összehangoló, véleményező vagy javaslattevő szerepet töltve be.

A „B" variáció a jelenlegi kétszintű fővárosi önkormányzati rendszert megtartaná, de a főváros és a kerületek közötti munkamegosztást újrastrukturálná (a főváros végezné az összes műszaki, infrastrukturális feladatot, fejlesztést, közlekedést, míg a kerületeknél a humánszolgáltatásokkal kap-

Bácskai János polgármester, Budapest IX. kerület

„A Budapesti Önkormányzatok Szövetsége (BÖSZ) azzal a céllal jött létre, hogy végre legyen közös érdekek menti összefogás a kerületek között. Az előző ciklusban a város vezetése nem volt érdemi tárgyalópartnere a kerületeknek. A BÖSZ Budapest mind a huszonhárom kerületének részvételével fog működni, a közös érdekképviselet felismert igénye alapján. A kerületek és a főváros viszonyában mindig a forrásmegosztás jelentette az egyetlen kapcsolódási pontot, ami természetesen vitákkal terhelt volt. A találkozókon összhangba hozhatjuk a különböző kerületek érdekeit a fővárossal egyetértésben. A szubszidiaritás általános uniós elv, a helyben megoldható feladatokat helyben kell rendezni."

Bácskai János szerint a szociális ügyeket úgy lehet a legjobban megoldani, ha ismeri az ember a viszonyokat. Egy környezettanulmányt azoknak célszerű elkészíteni, akik ismerik a helyi viszonyokat, az adott probléma okát. „Van egy szociális foglalkoztató közhasznú társaságunk, ez a jelentkezések alapján és a lehetőségekhez mérten próbálja a kerületieket foglalkoztatni, tisztán tartani a parkokat, köztereket, felszámolni az illegális hulladéklerakókat. A társaságnak nyomdája is van. Igyekszünk nyolcórás formában foglalkoztatni az embereket, ahogy a forráslehetőségek engedik."

csolatos feladatok, a lakásgazdálkodás, egyes kulturális vagy sportfeladatok dominálnának.

A „C" variáció, az úgynevezett „city" koncepció szűkítené a kerületek számát: lenne egy belső városmag („city"), melyhez vagy több külső kerületi egység, vagy a „city"-n kívüli, a jelenlegi kerületek összevonásával létrejövő egy külső kerület, vagy a Duna mentén megosztott két nagy önálló kerület (Pest-Buda) csatlakozna.

A járási jogú városok térségi központi szerepet töltenének be, s látnák el azokat a feladatokat, melyeket nem célszerű megyei vagy megyei jogú városi szinten, de felesleges településenként végezni. Itt működnének a „körzetközponti" oktatási, egészségügyi intézmények, az önkormányzatokhoz kapcsolódó közfeladatokat ellátó szervek (rendőrség, okmányiroda, tűzoltóság, gyámhatóság).

A megyei feladatokat is átstrukturálná a dokumentum: a megyei önkormányzatok jelenlegi intézményfenntartó feladataik helyett átfogó területfejlesztési feladatot kapnának, vagy csak reprezentatív, koordinatív, kisebb jelentőségű intézményfenntartó feladatok maradnának meg náluk.

A területfejlesztési hatáskörök kapcsán javasolja a tervezet, hogy az önkormányzatok kötelesek legyenek saját adóbevételeik egy részének megyei szinten való fejlesztési hasznosítására, s ennek érdekében a regionális fejlesztési tanács szerepét a megyei fejlesztési tanácsok vehetik át.

A helyi önkormányzatok társulási célja az önkormányzati hatáskörbe tartozó ügyek együttes ellátása. A kistérségi társulások a jövőben bizonyos ügyeket csak közösen tudnának ellátni, így a társulás kötelező lenne minden olyan feladatra, amely egy önkormányzatnál nem végezhető gazdaságosan. A nem kötelező feladatok társulásáról az önkormányzatok szabadon dönthetnek. A társulások típusa lehet kötelező többcélú, vagy önkéntes egycélú, de állami feladatoknál (például alapfokú oktatás) társulást nem lehetne létrehozni.

III. Az önkormányzati finanszírozási rendszer átalakítása

A finanszírozási rendszer legfontosabb változása, hogy a normatív támogatási rendszer megszűnne, helyébe feladatfi-

Riz Levente polgármester, Budapest XVII. kerület

„Az 1950-es erőszakos egyesítés után olyan fejlesztéspolitika jellemezte a városvezetést, amely a belső területekre koncentrált. A rendszerváltás óta eltelt húsz év még inkább ezt erősítette, perifériának tekintette a külső, pesti gyűrűt. Nagyon kevés fejlesztés valósult meg, magunkra voltunk utalva. Ez az egyetlen kerület, ahol semmilyen városi kötöttpályás közlekedés nem épült ki, csak buszok vannak, és a rendkívül hiányos kapacitásokkal bíró vasúti közlekedés."

A polgármester rámutat: a forrásmegosztási törvény szabályozza a helyben beszedett adók újraelosztását. E tekintetben a XVII. kerület hagyományosan nem jár jól. A belvárosban nem kell földutakat aszfaltozni, járdát építeni, óvodákat bővíteni folyamatosan, itt viszont igen az 1990 óta töretlenül, kisgyermekes családokkal gyarapodó lakosságnak. „A forráshiányra olyan fejlesztéspolitikával reagálunk, ami a pályázatokra épül: 5,1 milliárd forint támogatást nyertünk el az elmúlt néhány évben, ami budapesti rekord. De a forráselosztás gyakorlatán változtatni kell."

Riz Levente szerint az állam és az önkormányzatok közötti feladatmegosztás az egész országban nem jól alakult az elmúlt húsz évben, ügyfélbarát és hatékony módszerre van szükség, ahol állam és önkormányzat azokat a feladatokat látja el, melyeket legjobban el is tud látni. „A kerületi közügyek intézése pedig azért fontos, mert itt vagyunk a legközelebb az emberekhez, ide leér a közigazgatás, egészen az itt lakókig. Egy fővárosi szintű 'szuperönkormányzat' egy kétmilliós városban nem tudja ezt a feladatot hatékonyan megoldani."

A polgármester úgy véli, a város cityre és külső gyűrűre való egyszerűsítése és hasonló központosító tagolási alternatívái „tipikus íróasztali munkák". A feladatmegosztást gyakorlati szempontból kell áttekinteni, egy feladatkatasztert összeállítva, megnézve, a főváros és kerület mit lát el, milyen minőségben.

„A budapesti önkormányzat, örökölt pénzügyi helyzetéből fakadóan, arra sem képes, hogy törvényben rögzített kötelező feladatait megfelelően ellássa. A fővárosi tulajdonú zöld felületek, közutak fenntartása borzasztóan hiányos. De említhetném a lámpás kereszteződéseket, közműveket, ilyen évek óta nem épült fővárosi forrásból. Minket vonnak felelősségre azon utcák lakói, ahol még nincs csatornázás, amit 2007 óta csak a főváros végezhet, és azóta nem épült egy centi sem. Alapvetően nem szabad újabb feladatokkal terhelni a fővárost, sem anyagi, sem szervezeti állapota nem teszi ezt lehetővé."

nanszírozás lépne. A kötelező feladatokhoz kapcsolódó, központi költségvetésből való támogatást törvényi szinten biztosítanák, s a helyi önkormányzat addig nem vállalkozhatna további feladatra, fejlesztésekre, beruházásokra, míg a kötelező feladatainak (például a közfoglalkoztatással összefüggőek) finanszírozását nem biztosította. (Ezzel összhangban javasolja a tervezet az adósságrendezési szabályok átalakítását is, melynek elemeiről később ejtünk szót).

Az önként vállalt feladatok forrása vagy csak saját bevétel lenne, vagy ehhez hozzájárulhatna meghatározott mértékben költségvetési támogatás. A feladatfinanszírozási rendszerre való áttérés azt is jelenti, hogy az önkormányzatok nem mérlegelhetnék, hogy a támogatást mely feladatra fordítanák (a feladatokat törvényben határoznák meg, és az állam eldönthetné, melyekre biztosít támogatást). A feladatfinanszírozás kapcsán a dokumentum visszaállítaná a hazai fejlesztési támogatásokat.

A helyi adók szerepének újragondolását is szükségesnek tartja a tervezet. A cél, hogy az iparűzési adó önkormányzati fennhatóság alatt maradjon, sem politikailag, sem szakmailag nem merülhet fel annak a lehetősége, hogy ez központi adó legyen, azonban szabad felhasználása részben kötötté válna. A dokumentum felvázolja annak eshetőségét, hogy az önkormányzatokat helyi adó bevezetésére ösztönözzék, kötelezzék.

Az új finanszírozási rendszer, amelynek elemét képezi még a vagyontörvény felülvizsgálása, legkorábban 2013-tól léphetne hatályba.

IV. Az adósságkezelési és -rendezési eljárások újraszabályozása

A dokumentum kiemeli, hogy a helyi önkormányzatok adósságállománya 2011-re elérte a teljes államadósság 5 százalékát (körülbelül 1383, 5 milliárd forint), ezért ki kell egészíteni az adósságrendezési törvényt.

A fejezet főként az önkormányzati hitelfelvétel és kötvénykibocsátás feltételeinek szigorítását tárgyalja. Csak fejlesztési célokra lehetne kötelezettséget vállalni, működésre nem. A korlátozás módjára kétféle alternatíva létezik.

Az „A" variáció a hitelfelvételi korlátot a működési kiadások meghatározott hányadában állapítaná meg, vagy csökkentené (70 százalék helyett 50 százalékra) a korlát felső

Lantos Tamás, Markóc polgármestere

„Közmunkát nem szerveztünk, de a közfoglalkoztatás keretein belül alkalmazunk közcélú támogatásban részesülő dolgozókat 4 és 6 órában. Sem a 4, sem a 6 órás foglalkoztatásnak semmi értelme azon kívül, hogy javítja a foglalkoztatási statisztikát. A közfoglalkoztatás bújtatott segély, amelynek már nem célja a munkához szoktatás, munkára szocializálás, és különösen nem az a célja, hogy igazi értékteremtő munkát végezzenek az emberek. Ha ugyanis ez lenne, akkor tartósan lehetne fölvenni dolgozókat, akik beletanulhatnának a munkába. A dolgozók állandó változásának kikényszerítése sem a munka eredményessége, sem a munkanélküliek lelke, sem jövedelmi helyzetük vagy akár munkaképességük javulása szempontjából nem jó."

A központi források visszavágása viszont már egészen más kérdés Lantos Tamás szerint. Úgy véli, ez egy jó indulás, egyelőre félkész munka, de valószínűleg egy nem jó koncepció alapján. Nem lenne szabad keverni a munkavégzést és a segélyezést. Ha a „központi állam" segíteni akarja helyi egységeit, a „helyi államot" (vagyis az önkormányzatokat) abban, hogy a település fenntartásának bérköltségeit ki tudják fizetni, akkor juttasson erre a célra pénzt. Így az önkormányzat jó dolgozókat tudna felvenni, amitől a közfeladatok el is lesznek végezve.

„Jelenleg a segélyezés a falvak fejlődésének egyik fő akadálya. Ma ugyanis kétféle segély létezik: Az egyik az, amiért munkát is elvárnak, ilyen a közfoglalkoztatás és a munkahelyteremtés, a másik pedig az, amiért semmit nem várnak el, mert alanyi jogon jár. Az első típusú segély arról szoktatja le az embereket, pontosabban annak a képességét sorvasztja el, hogy a faluközösség vagy az egyének megteremtsék a saját feladataikat az életközegükben. Ettől uralkodik el a dologtalanság a falvakban. (A dologtalanságot határozottan meg kell különböztetni a munkanélküliségtől, amely sokkal kisebb probléma, mint a dologtalanság.) A második típusú segély is akadálya a fejlődésnek, de kevésbé romboló hatású, mint az első. Ez az embereket a teljes semmittevésbe taszítja, a helyi kultúrában a közösségrend helyett a jogrend érvényesülését fejleszti ki. Az első típusú segélyezés az öngondoskodás képességét sorvasztja el, a második típusú pedig azt az érzést kelti az emberekben, hogy ez így van rendjén. Mert ők csak teherként jelenhetnek meg a társadalom nyakán, és mert az ilyen funkciótlanságban élő emberek alapvető joga, hogy mások tartsák életben."

Lantos Tamás szerint ma a Kárpát-medence bármely tájára érvényes az, hogy ha a segélyezés minden formáját megszüntetnék, a falvak gyors fejlődésnek indulnának. Ez azonban az önállóság (autonómia) és az önrendelkezés (szuverenitás), illetve a külső rendszerektől való függetlenedés irányába történne. Ami feltehetően nem kedvezne a központi hatalomnak, amely éppen szoros függőségben szeretné tartani a településeket, helyi közösségeket.

határát. A „B" variáció szerint az önkormányzat adósságállománya az új kötelezettségvállalással nem emelkedhetne.

A tervezet szükségesnek tartja egy kétlépcsős adósságkezelési rendszer kiépítését is, melynek első szakaszában külső segítséggel még orvosolható lenne a probléma, és ha ez nem vezetne eredményre, akkor következne a második szakasz, a tényleges adósságrendezési eljárás.

V. Törvényességi felügyeleti és gazdasági ellenőrzési rendszer kiépítése

A koncepció eleme a hatékony kontrollmechanizmus kialakítása. A törvényességi felügyeleti rendszer kettős funkciót látna el: amennyiben jogellenes döntést hoz egy önkormányzat, akkor ezen döntés hatályba lépését a kormányhivatal felfüggeszthetné, amíg a bíróság nem hoz jogerős döntést. Továbbá, ha egy önkormányzat nem hozná meg a számára törvényileg előírt döntést, akkor a bíróság a kormányhivatal kezdeményezésére elrendelheti a döntésnek a kormányhivatal vezetője általi megalkotását.

VI. Egyéb intézkedések

A tervezet utolsó két fejezete az összeférhetetlenségi, jogállási és egyéb kapcsolódó jogszabályok megváltoztatását, szigorítását s a helyi népszavazást, népi kezdeményezést veszi sorra. A tervezet az összeférhetetlenség kapcsán a következő szigorításokat terjeszti elő: nem lehet polgármester, országgyűlési képviselő az, akit élet elleni, állam elleni vagy gazdasági bűncselekmény szándékos elkövetése miatt szabadságvesztésre ítéltek.

Ezen túl, ha egy önkormányzat ellen adósságrendezési eljárás indulna, a hivatalban lévő képviselők, a polgármester, alpolgármester elveszítené választhatóságát a soron következő két általános helyhatósági választáson. A dokumentum a helyi népszavazás intézményét erősítené azokban a kérdésekben, melyek a helyi közélettel kapcsolatosak.

Írta: Benedek Gergő, Losonczy Gergő, Strbik László
Fotó: Benkő Imre, megszólalók

Tétényi Éva, Esztergom polgármestere

„Az önkormányzati törvény azon változtatását, mely szerint a kormányhivatal elrendelheti a képviselő-testület összehívását, és az ülés levezénylésére a képviselők közül bárkit megválaszthatnak, szerintem az én viselkedésem, az Esztergomban kialakult helyzet váltotta ki.

A képviseleti demokráciában a polgármesterek jogai és hatáskörei korlátozottak, de az eredeti jogalkotói szándék egy egyensúly létrehozása volt a közvetlenül választott városvezető, a képviseleti demokrácia érvényre juttatását biztosító képviselő és a hivatalt vezető jegyző között. A módosítással ez az elv sérül, hiszen a kormányhivatal lehetőséghez jut az önkormányzat ügyeibe való beleszólásra, gyengítve a polgármestereket."

Tétényi Éva rámutat: 2012. január 1-jétől életbe lép az önkormányzati törvény azon módosítása, mely szerint működésképtelenség esetén a kormányhivatal hozhatja meg a szükséges rendeleteket és határozatokat. A polgármester úgy véli, ezzel az önkormányzatiság csorbul. Létrejönnek a járások, s előfordulhat, hogy egyes városokban funkciók, ügyfélszolgálatok megszűnnek, mert a járási székhelyekre kerülnek át.

„Arról még nem kaptunk tájékoztatást, hogy az állam milyen funkciókat venne át, de szó van arról: az alapfokú oktatást államilag oldanák meg, ahogy a tűzoltóságok irányítását vagy bizonyos kórházi ellátásokat. Kérdéses, hogy az iparűzési adót valóban központilag osztják-e majd vissza. Én a térségi jellegű együttműködések, gazdasági programok erősítésében látnám a jövőt. A város önállóan gazdálkodik, de nagyon fontos, hogy milyen viszonyban van a körülötte lévő kistérség településeivel. A helyi önkormányzatok napi működésében meg kellene hagyni az önállóságot, de a stratégiai, és a környező településeket is érintő fejlesztések során kötelező egyeztető fórumokra lenne szükség."

Tétényi Éva a kormányhivatalok járási szintre vitelével olyan állampárti tendenciákat lát, melyekkel nyugaton éppen ellentétes folyamatok zajlanak. „Ott erős helyi identitású kisközösségek létrehozásán fáradoznak, melyeknél ott lehet hagyni a döntési kompetenciát."

A közpolitika a polgármester szerint akkor jó, ha alulról szerveződik. Esztergomban az alsóházzal, a lakossági fórumokkal, civil újsággal zajlik ennek a műhelymunkája.

„Az önkormányzat hivatali működését viszont szigorú, zárt rendszerben kell tartani, a jegyzők tevékenységét központilag behatárolni, a hatósági munkavégzést a politikától elkülöníteni. Helyes, hogy normatívan támogatjuk az alapszintű oktatást nyújtó iskolákat, azonban az a fajta közösségi hozzájárulás, amit az önkormányzat, az alapítvány, az egyház, a civil szervezetek a speciális helyi igényeknek megfelelően nyújtanának az ott élőknek, szintén részesülhessen plusztámogatásban. "

Merre tovább, önkormányzatok?

INTERJÚ TÁLLAI ANDRÁS ÖNKORMÁNYZATI ÁLLAMTITKÁRRAL

Az új önkormányzati törvény koncepciója várhatóan a nyár folyamán a kormány elé kerül – mondja Tállai András. A Belügyminisztérium önkormányzati államtitkárával készült interjúból egyebek mellett kiderül az is, hogy mit vár az állam a jövőben az önkormányzatoktól, mi vár a kistelepülésekre, és mit lehet még kezdeni az iparűzési adóval.

– Mikor léphet hatályba a törvény?

– A koncepció munkaanyagának társadalmi egyeztetését és a tárcákkal való egyeztetését követően jelenleg az önkormányzati törvény (Ötv.) koncepció kidolgozásának munkafolyamata zajlik. Az új szabályok hatályba lépése lépcsőzetesen történne 2012. január 1-jével, 2013. január 1-jével, míg az önkormányzat tisztségviselőinek jogállására, összeférhetetlenségére vonatkozó szabályok a következő általános helyhatósági választásokat követő napon lépnének hatályba.

– Adna egy rövid áttekintést a főbb pontokról, mi változik a korábbi törvényhez képest?

– A helyi önkormányzati rendszert a meglévő értékek megőrzésével és több új elem beillesztésével kívánjuk megújítani, tiszteletben tartva a demokratikus jogállam alapelveinek helyi hatalomgyakorlásban is érvényesülő szabályait. Az önkormányzati rendszer megújításának legfontosabb elemei közül az első az önkormányzati, állami feladatok áttekintése, szétválasztása, az önkormányzati feladatok jelenleginél pontosabb, egyértelműbb, differenciáltabb meghatározása, valamint az állami és önkormányzati (jellemzően jegyzői) feladat- és hatáskörök átrendezésével az államigazgatási feladatok közcélú fenntarthatóságának biztosítása. A második elem a koncepció egyik legfajsúlyosabb része, az önkormányzati szektor minden egyes szereplőjére vonatkozó belső átalakítás. Az átalakítás fő motívuma itt is a képességekhez mért feladatok, az ésszerű, logikus munkamegosztás, melynek eredményeként a helyi érdekek mentén, a helyi specifikus ügyekkel tudnak majd foglalkozni az önkormányzatok. Ehhez elemezni kell a leginkább égető kérdéseket, jól kell meghatározni a problémák gyökerét és valós alternatívaként kell bemutatni a változások irányait. Következő elemként az önkormányzati finanszírozási rendszer átalakításának elsődleges célja az önkormányzatok pénzügyi-gazdasági helyzetének megszilárdítása, biztosabb alapokra helyezése. A normatív támogatási rendszert egy új feladatfinanszírozó rendszer váltja fel – kötött finanszírozási metódusokkal, a finanszírozást a jövőben egyedileg, az adott önkormányzat által kötelezően ellátandó feladatokhoz kell igazítani. Negyedik elemként a törvényességi felügyelet rendszerének kiépítésének célja a helyi önkormányzatok törvényes működésének biztosítását szolgáló hatékony kontrollmechanizmus kialakítása. Fontos leszögezni, továbbra is csak a jogszabályba ütköző önkormányzati döntést, vagy éppen a döntés elmaradásából keletkező jogellenességet kívánjuk a jövőben – a jelenleginél hatékonyabban – orvosolni. Ötödik elem, hogy az önkormányzatok gazdasági ellenőrzése körében fokozottan kerül előtérbe az önkormányzati autonómia alapértéke,

a jövőbeni ellenőrzés ugyanis semmilyen formában nem jelentheti az önkormányzati (gazdasági) döntés felülbírálását, felfüggesztését, nem ad semmilyen „külső szervnek" döntési jogosultságot. A jelenleg is működő ellenőrzési rendszert kívánjuk csupán hatékonyabbá, eredményesebbé alakítani többek között a túlzott önkormányzati eladósodottság megakadályozása érdekében. Végül összeférhetetlenségi, jogállási és egyéb kapcsolódó jogszabályok átalakítása keretében, a jelenleg hatályos rendelkezéseken túl, szükséges még más is. A polgármesteri és az önkormányzati képviselői összeférhetetlenségi esetek közelítése, az eljárásrend alapján egy jogszabályban – technikailag is egy egységes, átlátható és koherens szabályozást kialakítva – való szabályozása.

– Mit várnak hosszú távon az új önkormányzati törvénytől? Mi a szerepe a feladatfinanszírozás rendszerének? Hogyan valósulna meg a gyakorlatban?

– Az új törvényi szabályozás célja, hogy egy modern, költségtakarékos, feladatorientált rendszert építsünk ki, melynek keretében emelkedik a közigazgatási szolgáltatások színvonala, a térségi összefogás kiteljesedik, és az önkormányzatok pénzügyi-gazdasági helyzete megszilárdul. A finanszírozási rendszer átalakításával elérni kívánt legfontosabb célunk az, hogy a rendszer ne termeljen több működési hiányt. Az önkormányzatok finanszírozásának jelenlegi rendszere helyett – mely a forrásmegosztás elvén nyugszik, vagyis egyes támogatások (normatívák) feladathoz kapcsolódóan, de felhasználási kötöttség nélkül illetik meg az önkormányzatokat – a feladatfinanszírozási rendszer kerülne bevezetésre. A feladatfinanszírozás lényege, hogy az állam minden körülményre tekintettel egyedileg állapítja meg az egyes önkormányzatok kötelezően ellátandó feladatainak ellátásához szükséges kiadások összegét, és ezen feladatok ellátásához az állam 100 százalékban biztosít forrást. A feladatfinanszírozási rendszerre való áttérés a központi források felhasználásának szigorítását is jelenti, ezzel megszűnne a „kötöttség nélkül" felhasználható költségvetési támogatás, és a kapott finanszírozást zárt-kötött finanszírozási rendben, az adott önkormányzat kötelező feladat ellátására kell fordítani, vagyis az önkormányzatok a jövőben nem mérlegelhetik, hogy a kapott támogatást ténylegesen mely feladat finanszírozására fordítják. A feladatfinanszírozás csak akkor működhet, ha az adott feladat ellátásához szükséges optimális üzemméretet (szakmai minimum feltételeket) meghatározzák. Az optimális üzemméret mellett a feladatellátás infrastruktúrájának is meghatározó szerepe van a költségek alakulására. A mindezeket figyelembe vevő – a támogatás alapját képező – mutatószámok kidolgozása az egyes ágazatok feladatát képezi.

– Az önkormányzati ciklus öt évre emelése is benne van a tervezetben? Mi a cél ezzel?

– A helyi önkormányzat megbízatásának alapvető elemeit a 2012. január 1-jén hatályba lépő Alaptörvény 35. cikk (2) bekezdése tartalmazza, melynek értelmében „A helyi önkormányzati képviselőket és polgármestereket sarkalatos törvényben meghatározottak szerint öt évre választják". A szabályozás elsődleges indokaként a gazdaságossági, költségtakarékossági szempontokat említeném, ugyanis az önkormányzati képviselők és polgármesterek választásának időpontja egybe fog esni az európai parlamenti képviselők megválasztásának napjával.

– A fővárosra vonatkozó három, összevonással kapcsolatos koncepció közül melyik a legvalószínűbb, és miért lesz hatékonyabb ez, mint a jelenlegi rendszer? Mennyivel költségkímélőbb? Mi az a kiadás, amit meglehetne spórolni az önkormányzatiság megszüntetésével (mondjuk a tiszteletdíjakon kívül)?

– Megítélésem szerint nem képezheti vita tárgyát, hogy a főváros jelenlegi működése nem racionális, a feladat- és hatáskörök jellemzően széttagoltak. A rendszer működését gyakran az „alku kényszere" jellemzi, a működésben alapvetően sem a centrális irányítás, sem a differenciálás nem tud hatékony lenni. A városüzemeltetés jelenlegi rendszerében a hatékonyság, gazdaságosság kérdéseit illetően nyilvánvaló problémák vetődnek fel. A főváros önkormányzati rendszerének meghatározása alapvetően szakmai és politikai döntések kérdése. Az új önkormányzati törvény koncepciója a fővárosi önkormányzati rendszer reformjával kapcsolatban a következő alternatívákat tartalmazza: egypólusú/egységes fővárosi önkormányzati rendszer, a jelenlegi kétszintű fővárosi önkormányzati rendszer megtartása a főváros és a kerületek közötti munkamegosztás újrastruktúrálásával, valamint az úgynevezett „city" koncepció, mely valamilyen logika alapján szűkíti a kerületek számát. A fenti koncepcionális elképzelések csak a lehetséges irányokat vázolják fel, melyekről a budapesti képviselőknek, polgármestereknek,

Új adósságrendezési törvény

A július 4-én elfogadott, a kihirdetést követő 8. napon hatályba lépett törvény a fogalmi meghatározások pontosítása mellett bizonyos határidők kibővítését, a képviselő-testületi, közgyűlési döntéshozatal erősítését tartalmazza, és csak az egymilliárd forint éves költségvetési összeget meghaladó önkormányzatokra vonatkozik. Az adósságrendezésbe nem vonható vagyoni kör az Országgyűlés által állami támogatásban részesített feladatok ellátását érintő vagyonelemekkel, míg az adósságrendezésbe vonható vagyon a teljes saját bevételi körrel bővül, hogy egy nagyobb település esetén se vezessen az adósságrendezési eljárás azonnali vagyonfelosztáshoz. A képviselő-testület, valamint a közgyűlés hatásköre erősödik azzal, hogy döntésével lehet elindítani az adósságrendezési eljárást. Fontos változás, hogy a fővárosi vagy megyei kormányhivatal hívja össze a képviselő-testület ülését, ha a polgármester az erre vonatkozó indítványnak tizenöt napon belül nem tett eleget. Ebben az esetben az ülést a testület tagjai közül választott levezető elnök vezeti. A törvény az illetékes miniszternek döntési jogosultságot ad, hogy mely támogatott beruházás kiadásai teljesíthetők a reorganizációs tervben, különös tekintettel az uniós támogatással megvalósuló beruházásokra. Lényeges elem, hogy a kamattámogatás odaítéléséről az önkormányzatokért felelős miniszter dönt 15 napon belül. Az eddig kizárólag települési önkormányzati feladatok egyéb közművelődési teendőkkel, szociális ellátási kötelezettségekkel egészülnek ki (települési vízellátás, helyi közutak karbantartása, közvilágítás, óvodai nevelés, fogyatékos tanulók ellátása, egészségügyi alapellátás, járó- és fekvőbeteg szakellátás, a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások, képviselő-testület és a polgármesteri hivatal működtetése, a kulturális javak gyűjtése, őrzése, közlevéltár működtetése stb.). A jogszabály lehetővé teszi, hogy a reorganizációs hitel devizaneme forint, euró vagy svájci frank legyen, miközben a kamattámogatás forintban járna. Ezen túl a hitelintézettel megkötött reorganizációs hitelszerződés alapján az ígérvény tényleges támogatásra váltható. A kötelezettségszegés bírságát a törvény maximum 500 ezer forintra, míg a váltságköltségvetés elkészítésének határidejét 90 napra emeli.

végső soron a budapestieknek kell megállapodniuk. Azonban bármely alternatívát is vizsgáljuk, a fő célkitűzés végső soron a gazdaságos és hatékony városüzemeltetés megvalósítása, azon optimális működés „megtalálása", mely növelheti a források felhasználásának hatékonyságát.

– Mit válaszolna azokra a vádakra, melyek a törvény központosító rendelkezéseit egyfajta államosításnak tekintik? Felmerül a kérdés: a törvényjavaslat burkoltan megfogalmazza az iskolarendszer központosítását?

– Az átfogó államreform szerves részét képezi az új önkormányzati törvény megalkotása. Az állam közjogi szerepének átértékelése folyamatában, valamint az új Alaptörvény elfogadásával átalakuló közjogi környezetben szükséges az önkormányzati rendszer újradefiniálása. Az önkormányzati rendszer kereteinek megváltoztatása az ágazati rendszerek átalakításával együtt jelent tényleges megoldást. Az új Ötv. koncepció ennek szellemében tesz javaslatot – figyelembe véve az érintett szaktárcák elképzeléseit – az önkormányzati működéssel kapcsolatos oktatási, egészségügyi és szociális ellátások, szolgáltatások megszervezésére. A koncepció közoktatással kapcsolatos rendelkezései az oktatási koncepcióban meghatározottakat veszik figyelembe.

– Milyen helyi adók kivetése merülhet fel az önkormányzatok szintjén? Mi lesz az iparűzési adóval?

– A jelenlegi adókat részben indokolt olyan önkormányzati adókká alakítani, ahol megmarad az önkormányzat mértékmegállapítási jogosítványa. Az így kivethető adók körét, mértékét (alsó-felső határ, esetleg kötelező minimumok megállapítása), valamint a kedvezményeket, mentességeket a finanszírozási rendszer megújításának részeként, a jelenlegi szabályozást alapul véve kell áttekinteni, felülvizsgálni. Továbbá javasolt megvizsgálni olyan lehetőséget is, amely a helyi adók körét új adófajtákkal bővíti. Ennek keretében azonban figyelemmel kell lenni a lakosság terhelhetőségére, ezért biztosítani szükséges a teljes adórendszerrel való összhangot. Az önkormányzati finanszírozás reformja kapcsán különösen az iparűzési adó szerepét kell újragondolni. A cél, hogy az iparűzési adó önkormányzati fennhatóság alatt maradjon, javasoljuk azonban, hogy meghatározott mértéket meghaladó iparűzési adót realizáló önkormányzatok kötelezően járuljanak hozzá a megyén belüli területfejlesztési célok megvalósításához. Ez egyben biztosítja a települési jövedelemkülönbségek megyén belüli kiegyenlítését is.

– Mit szól azokhoz a híresztelésekhez, amelyek szerint kisebb településeknek nem lesz joga az önkormányzatiságra és a polgármester-választásra? Aggodalmas hangok azt rebesgetik, hogy lesznek települések, ahol semmi sem lesz. Valóban?

– Ezek a híresztelések minden alapot nélkülöznek, ugyanis az új önkormányzati törvényben is biztosítani kívánjuk minden kistelepülés választópolgárai számára is a helyi önkormányzás jogát, az önkormányzati demokrácia érvényesülését és gyakorolhatóságának feltételeit, vagyis minden település polgármestert és képviselő-testületet fog választani a jövőben is. Jogosan vetődik fel azonban az a kérdés, hogy miként lehet ezen aprófalvas települések önkormányzatainak működését racionalizálni, költséghatékonyabbá tenni úgy, hogy az állampolgárok ügyeiket gyorsabban, egyszerűbben tudják intézni. Az optimális szervezeti méret meghatározásához át kell szervezni az egyes polgármesteri hivatalok működését. Ennek keretében egy meghatározott lélekszámot meg nem haladó települések polgármesteri hivatalainak egy közös hivatalba, az önkormányzatok közös hivatalába való egyesítése szükséges. Hangsúlyozni szeretném, hogy azon településeken, ahol a polgármesteri hivatalok egyesítésre kerülnek, továbbra is marad önkormányzati ügyintézés, mégpedig a testület mellett működő iroda közvetítésével, valamint informatikai hálózat segítségével.

– Mit reagálna arra a kritikára, mely szerint a lakosságszám az önálló hivatal szempontjából nem meghatározó Míg 1990 lakossággal nem alkalmas egy település önálló hivatal működésére, addig 2001 fő már igen? Hogyan vette figyelembe a törvényjavaslat a számtalan településtípust, az eltérő helyi aktivitást, a különböző feladatellátó képességet a kritériumok kidolgozása kapcsán?

– A közös hivatal létrehozásával érintett önkormányzatok meghatározása során nem egyetlen és kizárólagos szempont a lakosságszám figyelembevétele, több más tényező értékelésével (például földrajzi adottságok) kell kialakítani a közös hivatalok körét, támaszkodva a jelenlegi körjegyzőségi rendszer működésének pozitív tapasztalataira is.

Írta: Losonczy Gergő
Fotó: BM

Nehéz örökségtől próbál szabadulni Észak-Magyarország

Kohóbontás, Ózd, 1994

Magyarországon a 2009. évi előzetes adatok szerint az Észak-magyarországi régióban a teljes magyar bruttó hazai termék GDP 7,6 százalékát állították elő. Ez – Dél-Dunántúl után – a második legkisebb részesedés.

A régió gazdasági élete csaknem minden mutatóban elmarad az országos átlagtól: alacsony a kutatás-fejlesztés aránya, gyenge a vállalkozások jövedelmezősége, s a kedvező turisztikai adottságok kihasználása is. Az adatok a régiók közötti különbségek fokozódását, a Budapestet is magában foglaló Közép-Magyarország gazdasági előnyének további növekedését jelzik, miközben a többi régió országos átlaghoz viszonyított teljesítménye a Dél-Dunántúl kivételével csökkent.

Észak-Magyarországon a GDP tekintetében 2009-ben az ország régiói közötti különbségek tovább erősödtek, miközben a rangsor nem változott az előző évhez képest. A továbbra is az első helyen álló Közép-Magyarország és az utolsó helyen lévő Észak-Magyarország fajlagos mutatója között a legnagyobb, 2,8-szoros a különbség.

Ha figyelmen kívül hagyjuk Közép-Magyarország adatát, akkor a legmagasabb egy főre jutó GDP-vel rendelkező Nyugat-Dunántúl és Észak-Magyarország mutató értéke között ennél lényegesen mérsékeltebb, 1,5-szörös a különbség – ez az érték 2008-ban 1,6-szoros volt. Észak-Magyarország 12,1 százalékos lakossági részarány mellett a nemzetgazdasági szintű GDP 7,6 százalékát adta, az egy főre jutó GDP éves szinten 1,634 millió forint.

A régión belül gazdasági súlyát tekintve Borsod-Abaúj-Zemplén (BAZ) megye teljesítménye a meghatározó, a régió 2008. évi 2010,3 milliárd forintos GDP-jéből BAZ megye 1179,29 milliárdot (58,7 százalékot) teljesített. Ugyanez Heves megyében 577,85 milliárd (28,7 százalék), míg Nógrád megyében 253,15

A régió területe 13 429 négyzetkilométer, ami az ország területének 14,4 százalékát teszi ki. Az ország második legnagyobb megyéje Borsod-Abaúj-Zemplén, míg a második legkisebb Nógrád megye. Borsod-Abaúj-Zemplén a régió területének 54, Heves 27, Nógrád pedig 19 százalékát adja. Terület és népesség tekintetében a régió a negyedik helyen áll Magyarországon. Észak-Magyarország földrajzi és természeti adottságai alapján az ország egyik legváltozatosabb régiója. Területén találkozik az Északi-középhegység és az Alföld. Ásvány- és nyersanyagvagyona közül az építőanyagban való gazdagsága, valamint jelentős lignittelepei emelhetők ki. A régió jelentős ökológiai potenciállal rendelkezik, természeti kincseinek tárházát a gyógyvíz-, hévíz- és ásványvízforrások bővítik. Területének 13 százaléka országos és helyi jelentőségű védett természeti terület, az ország védett területeinek 22 százaléka itt található. A régiót sajátos biogeográfiai, történeti és kulturális szálak fűzik a határ túloldalához.

milliárd forint (12,6 százalék). Az egy lakosra jutó GDP megyék közötti rangsorában BAZ megye a 15., Heves megye a 11. míg Nógrád megye a 20.

A GDP-nek a fő ágazatcsoportok közötti megoszlása szerint már az Észak-magyarországi régióban is a szolgáltatások aránya a meghatározó, ez megegyezik az országos tendenciákkal. Ugyanakkor a régió gazdaságában az országos átlagnál jelentősebb az ipar súlya (8,1 százalékkal nagyobb). A mezőgazdaság aránya stabilizálódik, az ipar és szolgáltatás esetében még várható bizonyos mértékű arányeltolódás a szolgáltatások javára. Az Észak-magyarországi régió ágazati szerkezete erősen differenciált, hozzáadott érték szerinti kiemelkedő ágazatai: élelmiszeripar (3,5 százalék), vegyipar (6,6 százalék), gépipar (7,4 százalék), villamosenergia-ipar (6,1 százalék), amelyek meghatározó szerepet játszanak a régió gazdasági mutatóinak alakulásában. E négy ágazat 23,6 százalékkal részesedett a régió hozzáadott érték teljesítményéből. A régió exportja nagyon erős koncentrációt mutat, három ágazat hozza létre az export 90,1 százalékát: a gépipar (44,1 százalék), a vegyipar (38 százalék) és a kohászat (8,0 százalék).

A régió gazdaságát természeti adottságai és történelmi hagyományai miatt elsősorban a nehézipar és a bányászat határozta meg. Az Észak-magyarországi régió egészen a kilencvenes évekig Magyarország egyik legiparosodottabb régiója volt, a bányászat és a nehézipar (elsősorban kohászat és az arra épülő gépipar), valamint a vegyipar egyik hazai központja. E meghatározó ágazatok mellett jelentősen fejlődött a gépipar, az élelmiszeripar (elsősorban a borászat, a söripar és a dohányipar) és nem utolsó sorban az Észak-magyarországi Középhegység természeti szépségeire, valamint a területén elhelyezkedő világhírű Tokaji és Egri borvidék vonzerejére épülő turizmus, az ahhoz kapcsolódó vendéglátóipar.

A rendszerváltás éveiben a gazdasági válságidőszak a régiót is súlyosan érintette. A gazdaság visszaesése az országos átlagnál nagyobb mértékű volt és lényegesen hosszabb ideig tartott, mivel a három megye helyzetét nagymértékben súlyosbította a kohászat és a szénbányászat – az említett válságfolyamattal egy időben jelentkező – világgazdasági recesszió. A válságidőszak után – az országos trendekhez képest jelentős késéssel – a 2000–2006 évek közötti időszakban kezdődik meg a régió gazdasági növekedése, gazdasági felzárkózása. E növekedési szakaszt azonban 2008-ban ismét megtöri a magyar gazdaságra is átterjedő pénzügyi-gazdasági világválság. A pénzügyi válság hatása mellett a régió helyzetét tovább súlyosbítja, hogy azzal egy időben jelentkezik a régió gazdaságában meghatározó szerepet játszó vegyipari és gépipari ágazat recessziója. 2008 és 2009 között csökken a gazdaság teljesítménye (értékesítés, export, belföldi értékesítés, hozzáadott érték), nagymértékű az eredményromlás (eredmény csökkenés, illetve a veszteség növekedése), a foglalkoztatási viszonyok tovább romlanak (a foglalkoztatottak számának csökkenése, illetve a munkanélküliség növekedése).

A külföldi tőke segítségével korszerűsített néhány nagyvállalat azonban megőrizte a régió ipari (gép- és vegyipari) karakterét. A gazdasági szerkezetet korszerűsítő külföldi tőke beáramlása azonban még nem igazán jelentős, elsősorban bérmunka jellegű, amiben meghatározó szerepet játszik a térség gazdasági centrumoktól való távolsága. Újabban azonban az autópálya mentén és a Közép-Magyarországhoz legközelebb fekvő nyugati térségekben már érezhető a gazdasági fejlődés. A régióban a felsőoktatás szerepe meghatározó. Jelentős k+f kapacitások állnak rendelkezésre. A mezőgazdaság részesedése a bruttó hozzáadott értékből az átlagnak megfelelő. Ebben a régióban van a legtöbb erdő és magas a gyepterület aránya. A termőhelyi adottságok – elsősorban a domborzati viszonyoktól függően – igen változatosak. A régió szőlő- és gyümölcstermelése jelentős. A térség idegenforgalmi vonzerejét a változatos természeti adottságok, kulturális értékek, néprajzi hagyományok, a gyógyvizek, a híres szőlő- és borkultúra adják.

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Régió	Borsod-Abaúj-Zemplén	Heves	Nógrád	Nemzet-gazdaság	Régió / Nemzet-gazdaság (%)
1	Lakosságszám 2010. 01. 01 .	fő	1 209 142	692 771	311 454	204 917	10 014 324	12,1
2	Lakosságszám aránya	%	12,1	6,9	3,1	2,0	100	12,1
3	GDP 2008. év	millió Ft	2 010 300	1 179 299	577 849	253 152	26 543 252	7,6
4	GDP aránya	%	7,6	4,4	2,2	1,0	100	7,6
5	GDP aránya régión belül	%	100,0	58,7	28,7	12,6		
6=3/2	Egy lakosra jutó GDP	ezer Ft/fő/év	1 634	1 672	1 831	1 212	2 644	61,8
7	aránya: megye / országos	%	61,8	63,2	69,3	45,8	100	61,8
8	**Régiós- és megyei rangsor**		VI.	15.	11.	20.		

***Forrás:* KSH**

Figyelmeztető sztrájk, Finomhengermű, Ózd, 1991

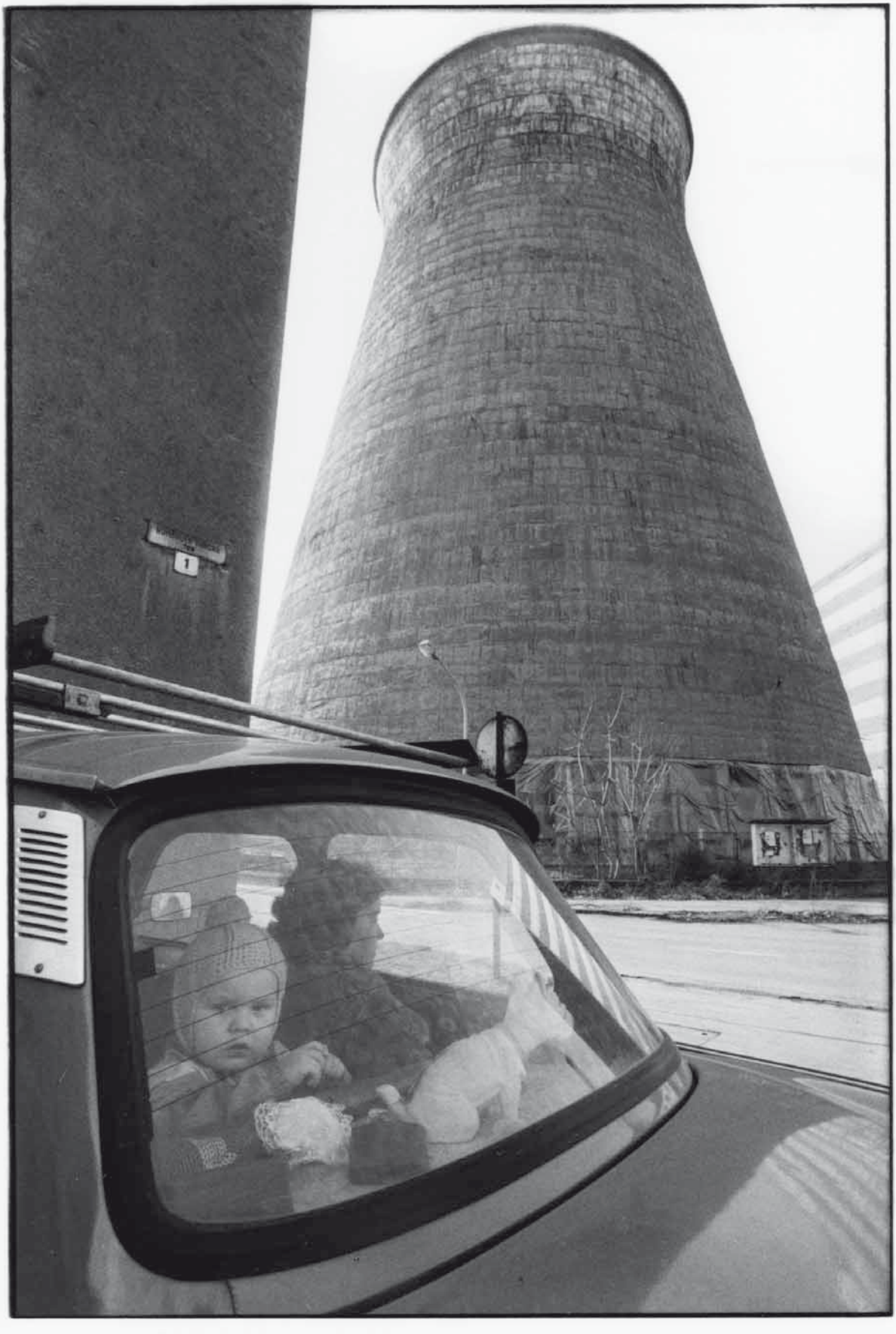

Hűtőtorony, Ózd, 1994

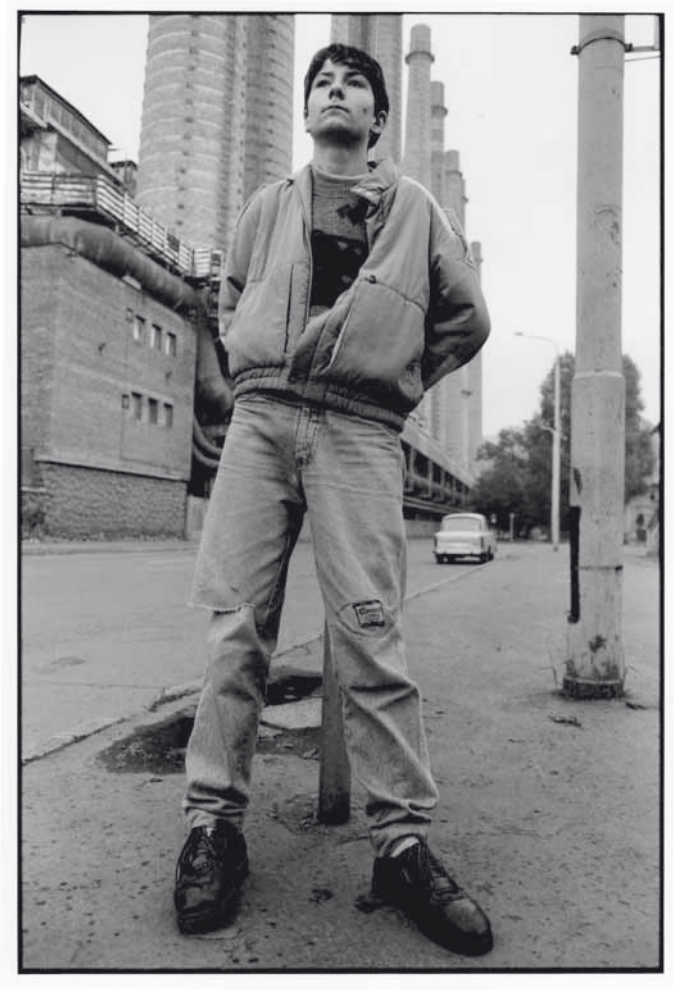

Gyár út, Ózd, 1995

Magas a munkanélküliség

A gazdasági rendszerváltás magával hozta a munkanélküliség ugrásszerű növekedését: a munkanélküliségi ráta a régió egészében magasabb az országos átlagnál. Ezzel párhuzamosan a régióban élőknek az országos átlaghoz mérten jóval kedvezőtlenebb az átlagos jövedelmi helyzete. A rosszabb jövedelmi helyzetű munkavállalók, illetve a területen nagy arányban élő munkanélküliek gyenge fogyasztási keresletet képviselnek, ami negatívan érinti az amúgy ipari leépülés által közvetlenül nem sújtott főágazatot, a szolgáltatást. A hanyatlás mindig fokozottabban érezhető a rosszabb foglalkoztatottsági szinttel rendelkező, elmaradottabb kistérségekben, ahol a szolgáltatási, javítási főágazatban tevékenykedő vállalkozások egyik napról a másikra élnek.

Gondot jelent továbbá, hogy a nagyszámú szabad munkaerő nem rendelkezik megfelelő képzettséggel, ezért munkaerő-piaci esélyeik folyamatosan romlanak; a szakképzettek és a felsőfokú végzettségű fiatal szakemberek pedig elvándorolnak. Ez a tendencia ahhoz vezet, hogy a munkaerőpiac kínálati oldalán a szegényebbek és alacsonyabb iskolai végzettségűek aránya nő. A munkaerőpiac e kedvezőtlen tendenciái elriasztják a befektetőket, akadályozzák az új vállalkozások betelepülését.

A korábbi évek gazdasági problémái megjelennek a foglalkoztatási viszonyokban is. Régiós szinten a 2009. évi foglalkoztatottak száma 396,7 ezer fő, a munkanélküliek száma 71 ezer fő. A munkaképes korú (15–74 éves) népességből az aktívak (467,7 ezer fő) aránya 50,7 százalék (az országos átlag 54,7 százalék). A foglalkoztatási arány 43,0 százalék, ugyanez országos szinten 48,2 százalék. A munkanélküliségi ráta a nemzetgazdaságon belül a régióban a legmagasabb, 15,2 százalék, míg országos szinten 10,0 százalék. A kedvezőtlen foglalkoztatási viszonyok a régió egészére jellemzőek, bár régión belül az egyes megyék között különbségek vannak. A munkanélküliségi ráta BAZ megyében 16,0 százalék, Heves megyében 12,9 százalék, míg Nógrád megyében 15,9 százalék. Az aktivitási arány BAZ megyében 50,0 százalék, Heves megyében 52,2 százalék, míg Nógrádban 50,6 százalék.

Alacsony a vállalkozások jövedelmezősége

Minden gazdasági mutató esetében jelentős a különbség az Észak-magyarországi régió és az országos adatok között, de kiemelkedően magas a régió elmaradottsága a jövedelmezőségi, azaz adózás előtti eredmény és a hozam esetében. Ez utóbbi rámutat, hogy az alacsony jövedelmezőség kevéssé teszi lehetővé további beruházások, fejlesztések finanszírozását, miközben kevéssé vonzó a régió a befektetők számára. A vállalkozások többségénél a gazdasági növekedés saját pénzügyi forrása még nem halmozódott fel, és a korábbi évek magas inflációs rátái mellett a tevékenységek szinten tartó finanszírozása is komoly gondot jelentett. A vállalkozások alacsony szintű önfinanszírozó képessége szükségszerűen felveti a külső, régión kívüli pénzforrások bevonásának indokoltságát.

Bár a régió egészére vetítve alacsony a külföldi tulajdonban lévő vállalkozások aránya, az autópályához közeli nagyobb városokban jelentős külföldi befektetők telepedtek le

Sorszám	Megnevezés (ezer fő)	Régió	Borsod-Abaúj-Zemplén	Heves	Nógrád	Nemzetgazdaság	Régió / Nemzetgazdaság (%)
1	Foglalkoztatottak száma	396,7	220,5	109,1	67,1	3 781,9	10,5
2	Munkanélküliek száma	71,0	42,1	16,2	12,7	420,7	16,9
3= 1+2	Gazdaságilag aktívak	467,7	262,6	125,3	79,8	4 202,6	11,1
4	Gazdaságilag nem aktívak	455,5	262,9	114,7	77,9	3 487,1	13,1
5= 3+4	15-74 éves népesség	923,2	525,5	240,0	157,7	7 689,7	12,0

Forrás: KSH

Past Burden

Having produced 7.6 percent of Hungary's GDP in 2009, the northern region came in second worst after the South Transdanubian region, falling well behind the national average in almost every field of the economy, due to the lack of research and development, low profitability of businesses, and scarce utilisation of an otherwise promising touristic potential.

Traditionally the north was strong in mining and heavy industry. Until the 1990s, Northern Hungary was the country's most industrialised area, with major mines, metallurgical plants, machine factories and chemical plants centred in the region. Apart from heavy industry and manufacturing, the north had a notable share in the food industry – viticulture, beer breweries, and tobacco factories – while the natural beauty of the Northern Hills and the wine regions of Tokaj and Eger attracted tourists and generated a sizeable service industry.

Following the political changes in 1989, the onslaught of economic crisis seriously impacted the region. Economic decline in the three northern counties was way worse than national average, and lasted significantly longer, much worsened by the global recession in metallurgy and coal mining, once the primary livelihood of local population. Compared to the rest of the country, economic growth started quite late and lasted only a few years between 2000 and 2006, cut short by the wildfire of global economic and financial crisis in 2008. As before, crisis was worsened by the global recession of dominant economic sectors in the region: chemistry and machine industry. However, a few large industrial plants pulled through hard times with foreign capital infusions, and managed to preserve the industrial character of the region.

Possibly the least welcome change of the new economic regime was sharply rising unemployment. Figures are still higher than national average in the whole region. To make it worse, the median income is significantly lower than elsewhere in Hungary, resulting in a modest purchasing power. Moreover, the available – and mostly unemployed – workforce is typically unskilled, dwindling their chances on the labour market, while skilled workers and professionals are leaving the region for better jobs and higher wages. Brain drain gets so much the worse, as research and development is seriously lacking resources: only 2.5 percent of Hungary's R&D budget is spent in the northern region.

Despite a compelling number of natural wonders and spectacularly varied geography, tourism is still one of the untapped resources of Northern Hungary.

Gyár út, Ózd, 1989

az elmúlt évek során. Ez a folyamat az autópálya továbbépítésével párhuzamosan folytatódni látszik. Ugyanakkor ezek a multinacionális nagyvállalatok gyakran nem integrálódnak megfelelően a regionális gazdaságba, kapcsolataik a helyi kis- és közepes vállalkozásokkal korlátozottak. A régióban a vállalkozások típusát vizsgálva megállapítható, hogy az országos átlagtól eltérően jellemzőbb a több foglalkoztatottat alkalmazó ipari vállalat, illetve a munkanélküliséget elkerülni kívánó sok kényszervállalkozó.

A vállalkozások elaprózottsága mind a regionális, mind az országos adatokra jellemző. A társas vállalkozások mintegy 98 százaléka tartozik a kisvállalkozás kategóriába, ezen belül pedig 91-92 százalékos a mikrovállalkozások aránya. A kis- és középvállalkozások növekvő szerepet játszanak a régió gazdaságában, noha súlyuk a regionális gazdaságban kisebb az országos átlagnál. Jelenleg a kkv-k egyik legnagyobb nehézsége a versenyképességet megalapozó korszerű technológiai háttér megteremtése. Ez a jelenleg még hiányzó erős középmezőny alkothatná a megyébe betelepülő multinacionális nagyvállalatok versenyképes beszállítói háttérhálózatát. A technológiai korszerűsítésen túl innovációs, általános tanácsadással, együttműködések ösztönzésével segíteni kell a mikro-, kis- és középvállalkozásokat új termékek kifejlesztésében és eljárások alkalmazásában a versenyképességük javítása céljából.

A „többségben külföldi" érdekeltségű körbe tartozó vállalkozások száma csökkent, míg nőtt a kizárólagosan külföldi tulajdonban lévő vállalkozások száma mind a régióban, mind az egész országban. A régióban működő külföldi tőkére a korábbi években jellemző volt, hogy többségükben nem zöldmezős beruházásként, azaz nem új, termelő kapacitások létrehozásával megvalósult befektetések voltak. Az állami vagyon privatizálása nyomán már működő, nagyrészt vegyipari, energetikai, élelmiszer-ipari, kohászati és gépipari nagyvállalkozásokat vásárolták meg. Az utóbbi években azonban több olyan multinacionális, illetve külföldi cég jelent meg a térségben, amelyek többnyire zöldmezős beruházást hoztak létre, több száz fő foglalkoztatásával.

Rosszul hasznosított kutatás-fejlesztési eredmények

Magyarországon az elmúlt években tapasztalt fejlődés ellenére még mindig alacsony a GDP-n belül a kutatás-fejlesztésre fordított összegek aránya. A régiók közül Észak-Magyarországon fordítanak a legkevesebbet k+f tevékenységre, az országon belül az összes k+f kiadás 2,5 százalékát. A régióban lévő 144 kutató és fejlesztő helyből a legtöbb, 92 BAZ megyében működik, és ezzel összefüggésben itt a legnagyobb a dolgozói létszám is. A k+f kapacitásból Nógrád megye részesedése minimális.

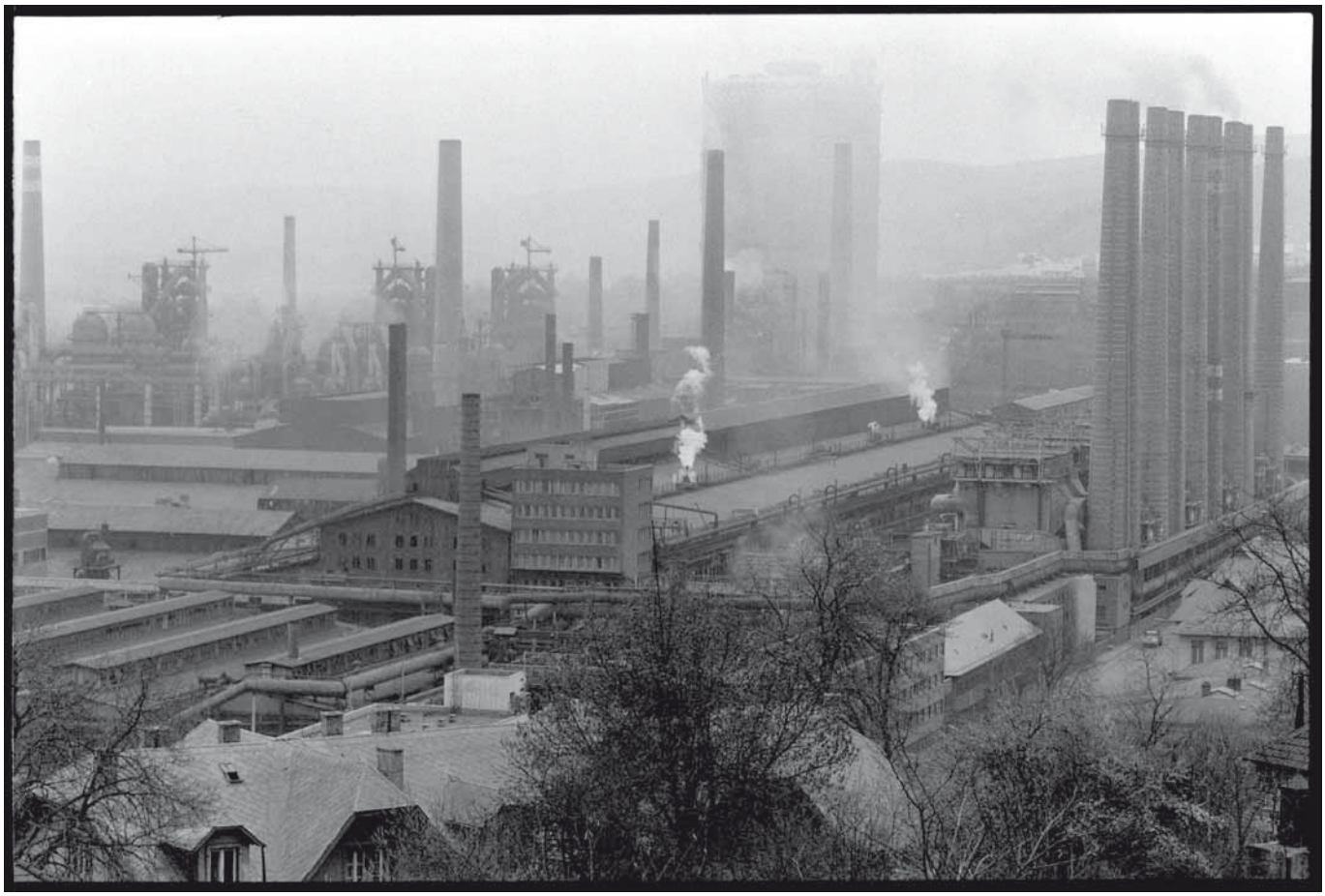

Ózdi Kohászati Üzemek, Ózd, 1989

Reggeli, Ózd, 1989

Nem mérsékli a régió gazdasági lemaradását, hogy a Magyarországon a k+f beruházásra fordított összegnek alig 1,5 százaléka jutott a régióra (ennek háromnegyede BAZ megyére). Ennek ellenére pozitívum, hogy a régióban a kutatott témák, a megjelent könyvek és szakcikkek száma a kutatók létszámához képest kiemelkedő. A k+f-re fordított összegeknek a régióban még csak kis hányadát adják a külföldi érdekeltségű, zömmel multinacionális cégek. Csak néhány példa van arra (közöttük Miskolcon a Bosch vagy Egerben a ZF), hogy jelentősebb törekvés mutatkozik a nagyobb szellemi hányadot tartalmazó termékek, eljárások helyben való kifejlesztésére.

Az Észak-magyarországi régió máig kiaknázatlan adottsága a turizmus. Több üdülőkörzet is található a régió területén: Mátra-Bükk, Tisza-tó, Aggtelek és környéke, Felső-Tisza szakasz, Cserhát és környéke, Zemplén. A régióban jelenlévő gyönyörű természeti környezet, a kulturális és sportprogramokat kínáló városok jelenléte ellenére a térség turizmusa messze elmarad a lehetőségektől. Ennek okai között említhetjük a turisztikai vonzerők elhanyagolt, a látványos bemutatási elemeket, a célcsoport orientált kínálatot nélkülöző szolgáltatásait, a jó minőségű szolgáltatást nyújtó szálláshelyek viszonylag alacsony számát, az induló tematikus útkezdeményezések ellenére a turisztikai programok összekapcsolásának hiányát. Ez összességben a turisztikai vonzerők potenciáljához mért alacsony kihasználtságot, s így a lehetőségekhez képest kevés látogatószámot „eredményez".

Írta: Molnár Csaba
Fotó: Benkő Imre

A régió erősségei

- Jelentős termálvíz-lehetőségek és folyók
- Viszonylag nagyarányú erdősítés
- Változatos és érdekes tájkép
- Védett természeti területek
- Erős kulturális örökség
- Gyorsan növekedő idegenforgalmi ipar
- A biogazdálkodás és a fenntartható vidékfejlesztés kezdeményezései
- Világhírű bortermő vidékek
- Fejlett ipari kultúra és hagyományok, ipari központok
- Változatos nemzetiség
- Erős helyi kultúra és közösségi szellem
- Jó oktatási rendszer

Vidék Magazin
Az ország magazinja

Több mint 50 milliárd forintot már kifizettek a pályázóknak

Az Észak-magyarországi Operatív Programban (ÉMOP) a 2007–2010 között kötelezettségvállalásokkal lekötött összegek 88 százaléka, 124,7 milliárd forint esetében a támogatási szerződéseket is megkötötték. A szerződéses támogatások 43 százalékát – 54,1 milliárd forintot – pedig már kifizették a kedvezményezetteknek – tájékoztat Becsó Zsolt, az Észak-magyarországi Regionális Fejlesztési Tanács (ÉMRFT) elnöke.

Az ÉMOP-ban a teljes időszakra 266,5 milliárd forint áll rendelkezésre (260 forint/euro árfolyamon számolva). Az akciótervek keretében 246,6 milliárd forint értékű pályázatot hirdettek meg, ennek 57 százalékát (141,3 milliárdot) kötötték le. Ennek révén 1222 pályázatot támogattak.

A „Versenyképes helyi gazdaság megteremtése" prioritásban a támogatási szerződések alapján a projektgazdák 1733 főnek vállalták új munkahely teremtését, amiből eddig 108 teljesült, további 2704 fő után a munkahelyek megtartását vállalták, ebből 2010 végéig 664 esetben sikerült ezt biztosítani. A fejlesztések eredményeként a korszerű infrastruktúrával ellátott ipari parkok és ipari területek nagysága a vállalások alapján 323 hektár, amiből eddig 141,54 hektár valósult meg.

„A turisztikai célú fejlesztések" prioritáson belül a keret 57,56 milliárd forint, ebből a támogatási szerződések megkötése után már lekötöttek 24,22 milliárdot. Megújul a régióban négy vár (Sirok, Kisnána, Boldogkőváralja, Füzér), felújítanak hét fürdőt (Bükkszék, Bogács, Miskolc, Miskolctapolca, Demjén, Eger és Mezőkövesd településeken), és harminchét három- vagy négycsillagos szálloda épül. A támogatott pályázatok révén 1 645 562 fő növekedés várható a turisztikai attrakciók látogatottsága terén. A vendégéjszakák száma a megvalósult pályázatoknak köszönhetően eddig 58 312-vel nőtt, a projektek 125 új munkahely megteremtéséhez is hozzájárultak.

A turisztikai fejlesztések körébe hat kiemelt projekt tartozik. Hármat az akciótervben nevesítettek (az Egri Érseki Palota, az Egri Vár, Diósgyőr-Lillafüred ökoturisztikai fejlesztése), míg három már támogatási szerződéssel rendelkezik (a „Tisza-tavi Ökocentrum", a „Kastélysziget Kulturális-turisztikai Központ Edelény, A Cserehát és a Galyaság turisztikai fejlesztése az edelényi L'Huillier-Coburg-kastély vonzerejének fejlesztése révén" projekt, valamint „A Tokaji Fesztiválkatlan kialakítása", ezekre 5,5 milliárd támogatást kötöttek le.

A település fejlesztését szolgáló harmadik prioritáson belül a kistérségek központi településeinek közlekedésfejlesztéséhez kapcsolódóan 26 pályázatnál 21 kilométer út épült. Az ár- és belvízi veszélyeztetettség csökkentése kapcsán a károkozástól megvédett vagy megvédhetővé váló terület nagysága 90 540 hektár. Ezt a belvízelvezető csatornák kiépítésével, a vízfolyások rekonstrukciójával, árvízcsúcs-csökkentő tározók megépítésének támogatásával sikerült elérni. Több jelentős vízfolyás – Vadász-patak, Szinva-patak – mederrekonstrukciójával, tározóépítés és -rekonstrukció – Boldva, Gyöngyös, Nagyréde – támogatásával, a belterületről a helyi vizek kivezetésével több, mint 181 000 fő vízkár-veszélyezte-

Telephelyfejlesztés, ÉMOP-1.1.1/F-11

A konstrukcióban két részcél jelenik meg: az „A" a mikro-, kis- és középvállalkozások beruházási típusú fejlesztéseit támogatja minimum 10 millió forint, maximum 150 millió forint igényelhető támogatással, míg a „B" a mikrovállalkozások, nagyobb részben nem beruházási típusú fejlesztéseit – legfeljebb 49 százalék lehet a beruházási típusú költség – segíti elő minimum 5 millió forint, maximum 20 millió forint támogatással. A támogatás maximális mértéke mindkét részcél esetében 50, a leghátrányosabb helyzetű kistérségekben 60 százalék. A keret összesen 5,73 milliárd forint. Pályázat benyújtása: 2011. június 30-tól lehetséges. Benyújtási határidő 1. szakasza: 2011. augusztus 30-ig, 2. szakasza: 2011. december 30-ig.

Ipartelepítés, ÉMOP-1.1.1/B-11

A 3 milliárd forint keretű pályázat célja a régióban működő, illetve letelepülni kívánó, elsősorban gyártó, valamint szolgáltató gazdasági társaságok jelentős foglalkoztatási hatással járó fejlesztései infrastrukturális elemeinek támogatása. Minimum 100 millió forint, maximum pedig 1 milliárd forint támogatásra lehet pályázni, legfeljebb 50 százalékos támogatási intenzitás mellett. A pályázatot 2011. június 30-tól 2011. december 30-ig lehet benyújtani.

Helyi és térségi jelentőségű vízvédelmi rendszerek fejlesztése, ÉMOP-2011-3.2.1/D

A 3,1 milliárd forint keretű helyi és térségi jelentőségű vízvédelmi rendszerek fejlesztésére a vízkárokkal érintett települések önkormányzatai, önkormányzati társulások, a területileg illetékes környezetvédelmi és vízügyi igazgatóságok nyújthatnak be pályázatot önállóan. Konzorciumi partnerként a Magyar Közút Nonprofit Zrt. és a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. is pályázhat. A támogatás nagysága minimum 30 millió forint, maximum 200 millió forint, kivéve az új árvízi tározó építését és konzorciumban való megvalósítását, ahol a támogatás felső határa 500 millió forint. A támogatás mértéke 95 százalék, kivéve a területileg illetékes KÖVIZIG-ek, a Magyar Közút Nonprofit Zrt. és a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. esetén, ahol 100 százalékos. A pályázatot 2011. május 15-től 2012. április 15-ig lehet benyújtani.

tettsége szűnik meg. A városfejlesztés esetében a kiemelt projektek összköltsége meghaladta a 13 milliárd forintot. Eger, Salgótarján és Miskolc megyei jogú városok városrehabilitációs projektjei találhatók itt.

Az Észak-magyarországi régióban a negyedik prioritást jelentő humáninfrastruktúra-fejlesztésre mintegy 62,36 milliárd forint jut, ebből a 2007–2010-ben megjelent konstrukciók támogatástartalma mintegy 46,94 milliárd. Az időszakban megjelent 18 pályázati kiírás keretében a 2010. év végéig 915 pályázat érkezett, mintegy 51,41 milliárd forint értékben. Ebből 548-at támogattak, csaknem 36,49 milliárd forint értékben, a szerződött projektek száma 539, összegük közel 35,32 milliárd. A humán infrastruktúra fejlesztésére irányuló, megvalósult projektekkel 2010 végére részesült az egészségügyi ellátás fejlesztéséből, 11 700 fő, 34 új egészségügyi szolgáltatás indulhatott be, és 10 új bölcsődei férőhely létesült. Az oktatásfejlesztés terén 20 369 tanulót érintő beruházás valósult meg. Az akadálymentesítő projektek nyomán 269 intézmény vált akadálymentesen elérhetővé.

A térségi közlekedésfejlesztési prioritás részeként a közúti elérhetőség javítását célzó projektek megvalósulásának köszönhetően 306 kilométer utat újítottak fel, és csaknem 16 kilométer kerékpárút építését vállalták. Az Európai Regionális Fejlesztési Alap által finanszírozott regionális akciótervben a felújított utak számát tekintve Nógrád megye országos első: összesen húsz 4 és 5 számjeggyel jelölt alsóbbrendű útszakaszon dolgoztak a kivitelezők. Hevesben öt projektben 10 útszakaszon kezdődtek meg a munkálatok, 3,6 milliárd forint ráfordítással. Borsod-Abaúj-Zemplén megyében hat projekt keretében 22 különböző úton folyt a munka. „A térségi közlekedés fejlesztése" prioritásban 17 kiemelt projekt kapott helyet 2010 végéig. Ezen, útfelújításokat szolgáló és a Magyar Közút Nonprofit Zrt. kezelésében lévő projektek közül tizennégy már megvalósult, egy pedig aláírt támogatási szerződéssel rendelkezik, és megvalósítása jelenleg is zajlik.

Becsó Zsolt közölte: az Új Széchenyi Terv 2011 első öt hónapjában az ÉMOP keretében tíz pályázat jelent meg a régióban, összesen több mint 36,7 milliárd keretösszeggel. Ezek közül három az Új Széchenyi Terv Vállalkozásfejlesztési Programjához kapcsolódik, mely lehetőséget biztosít klaszterek és vállalati együttműködések fejlesztésére, telephelyfejlesztésre és ipartelepítésre. Három a Gyógyító Magyarország Egészségipari Programban jelent meg, és lehetőséget biztosít turisztikai szolgáltatások, TDM-szervezetek és rehabilitációs szolgáltatások fejlesztésére. Kettő a Közlekedésfejlesztési Programban jelent meg, és lehetővé teszi a 4-5 számjegyű utak és kerékpárforgalmi hálózatok fejlesztését. Két pályázati konstrukció is megnyílt az árvíz sújtotta településeknek a károk helyreállítására és megelőzésére.

Az Észak-magyarországi Regionális Fejlesztési Ügynökség (NORDA) által kezelt pályázatok közül 2011. év elejétől május végéig 149 pályázat érkezett be, több mint 19,5 milliárd forint támogatási igénnyel. Az év első öt hónapjában 56 támogatói döntés született, csaknem 9,8 milliárd forint értékben és 81 támogatási szerződést kötöttek meg, melyek összege meghaladja a 10,7 milliárd forintot. A legtöbb szerződés (57)

a vállalkozásfejlesztési pályázatokhoz kapcsolódott. Ezek összege több mint 5,6 milliárd forint. Május végéig a NORDA csaknem 12,1 milliárd forint támogatást fizetett ki. Ezen összeg 60 százaléka településfejlesztési projektekhez kapcsolódik.

Az ÉMRFT elnöke elmondta, hogy május 13-án zárult a beadási határideje az Új Széchenyi Terv Vállalkozásfejlesztési Programjában megjelent „Vállalati együttműködés és klaszterek támogatása" című pályázati konstrukciónak. A pályázat célja a vállalkozások közötti együttműködések előremozdítása és a klaszterek versenyképességének növelése volt. Támogatást lehetett igényelni vállalati együttműködés – legalább 3 mikro- vagy kisvállalkozás – keretében megvalósuló közös beruházáshoz legalább 10, legfeljebb 50 millió forintig; induló klaszterek menedzsmentjéhez kapcsolódó tevékenységekhez minimum 10, maximum 40 millió forintig; és fejlődő klaszterek komplex projektjeihez minimum 10, maximum 150 millió forintig. A 29 befogadott pályázat után több, mint 1,15 milliárd támogatást kértek. A befogadott pályázatokból a legtöbb, 23, az induló klaszterek komponensbe tartozik.

Az ÉMRFT elnöke elmondta, hogy az ÉMOP keretében májusban három új pályázati felhívás jelent meg, összesen több, mint 11,8 milliárd forint keretösszeggel. A pályázatok közül kettő – Telephelyfejlesztés és az Ipartelepítés című – a vállalkozásoknak biztosít 8,73 milliárd fejlesztési forrást. Az ÉMOP „Helyi és térségi jelentőségű vízvédelmi rendszerek fejlesztése" című konstrukció kerete pedig 3,1 milliárd.

Írta: Strbik László
Fotó: ÉMRFT

Vidék Magazin
Az ország magazinja

Északi megyeszékhelyek

MISKOLC, SALGÓTARJÁN, EGER

Miskolc nem akar tovább hitelből élni, s komoly fejtörést okoz, hogyan faragja le 28,5 milliárdos adósságállományát. Salgótarján városvezetése kordában tartott 11,7 milliárd forintos büdzsé mellett az egykori öblösüveggyár újraindításán morfondírozik. Eger városának pedig – miközben a Heves Megyei Önkormányzat adósságrendezési eljárás alá került, mert képtelen pénzügyi gondjait kezelni – nincs működési hitele.

Miskolc – A pazarlásról kell lemondani, de arról nagyon
Dr. Kriza Ákos polgármester

Miskolc nem akar tovább hitelből élni, s komoly fejtörést okoz, hogyan faragja le 28,5 milliárdos adósságállományát. Tény, hogy 2032-ig áll fenn ez a fizetési kötelezettség, de meglehetősen komor hangulatot kelt, hogy az önkormányzat gazdasági társaságainál meglévő egyéb adósságállománnyal a hiány eléri az 50 milliárdot is. Ennek ellenére a város nem mond le azokról a tervekről, melyek munkahelyet teremtenek, befektetői csoportokat vonzanak, és európai uniós forrásokat nyitnak. Fontosak a közösségi érdeket szolgáló fejlesztések is.

„Magunkon kell segítenünk, első lépésként megállítva az eladósodást, elfelejtve az eddigi pazarlást" – utal az előző önkormányzat gazdálkodásának következményeire dr. Kriza Ákos polgármester. „Elszaladt a hiány, a 2010. évi költségvetési kerettől jelentősen eltértek elődeink. Biztosan lesznek likviditási gondjaink, az idei 41,8 milliárd forintos költségvetés 7,6 milliárddal kevesebb az előzőnél. A spórolást magunkon kezdtük, 2 milliárddal faragva le kiadásainkat. Ám iskolabezárás, intézményi átszervezés nem került napirendre, csak ha indokolt – például a gyermeklétszám csökkenése –, akkor vesszük górcső alá ezt a kérdést."

Megállították a magán érdekeket segítő beruházásokat, kizárólag a város érdekében vállalt feladatokra, a fenntartható fejlesztésekre költenének. Ilyen a Zöld Nyíl villamos vasútépítési program, a járműbeszerzések, a belváros rekonstrukciója, a Szinva patak kotrása. A város vonzását erősíti a Diósgyőri vár újraépítése, ahol Közép-Európa legnagyobb lovagtermét készülnek létrehozni, s nagy reményeket fűznek a Lillafüredi Palotaszálló függőkertjének kialakításához is.

A polgármester hangsúlyozza: a legfontosabb rendező elv a munkahelyteremtés, számítanak a kormányzatnál jelentkező

Waste Not! *Dr. Kriza Ákos, Mayor of Miskolc*

Despite their best intentions not to live by borrowing any more, the municipality of Miskolc has to find a way to handle a crippling debt of 28.5 billion HUF. There seems to be plenty of time until 2032 to pay it all back. What raises the stakes though is the outstanding loans that other council-related businesses owe creditors, totalling their liabilities at 50 billion. No trifle indeed, yet the city remains undaunted to create more jobs, attract investors and open up EU resources. They are set to undertake developments that serve public interest first and foremost.

"It is in our best interest to stop lavish spending and the taking out of more loans," says mayor Ákos Kriza, referring to the malpractice of his predecessors.

"Budget deficit went way beyond schedule in 2010. We expect to face financial difficulties, as this year's budget is set at 41.8 billion HUF, 7.6 billion shorter compared to the year before. We are the first to economise, saving some 2 billion on municipal expenditure alone."

In the future, they are only spending on sustainable projects that serve the best interest of the city, such as the development of electrical railway lines, the purchase of public transport vehicles, inner city reconstruction, and flood protection of the Szinva Stream that runs through city centre. Restoring the castle of Diósgyőr, a fortification with the largest mediaeval great hall in Central Europe, and creating a hanging garden in the Lillafüred palace hotel are promising to further boost tourism in the area.

The mayor puts emphasis on priorities: creating jobs is paramount, and they are expecting government to redirect investors into Borsod county, and to support backward regions, such as North Hungary, with a higher, 50 percent central subsidy.

The new council decided to finance budget deficit with a 3.9 billion HUF loan, and secure their liquidity to be able to pay wages and cover expenses with short term refinancing loans as needed.

befektetők Borsod megyébe irányítására és arra, hogy a hátrányos helyzetű térségeket, köztük Észak-Magyarországot magasabb, 50 százalékos központi támogatással preferálják.

„Ingyen juttatásokat, kiváltságokat nem várunk el, de a Miskolchoz hasonló perifériás helyzetű városoknál létkérdés a befektetők kormányzati kapcsolaton keresztüli ideirányítása. Koreában, Kínában tapasztaltam ennek működőképességét. Mi a Miskolctapolcai Turisztikai Térség fejlesztését, továbbá öt megyei jogú város összefogásával egy nagyobb energetikai projektet indítottunk el. Az energiatároló hálózat kialakítási terveit az Európai Unióhoz nyújtottuk be, kiadásaink további csökkentését a zöld energia hasznosításával, biomassza erőművel, a csőhálózat korszerűsítésével, az épületek szigetelésével érjük el, mely szerintem példaértékű lesz.

Az új közgyűlés már döntött arról, hogy a költségvetési hiányt 3,9 milliárd forint hitel felvételével finanszírozza, s hogy a költségvetésben szereplő feladatokra – az esetenkénti szükségletnek megfelelően – éven belüli bér-, illetve finanszírozási, likviditási hitelt vegyen fel. A legfontosabb szempont, hogy ezzel együtt se nőjön a hitelállomány, és lehetőleg a gazdasági társaságaik se „dőljenek be".

„Azon dolgozunk, hogy a városban működő valamennyi vállalkozást segíteni tudjuk abban: hozzanak létre egy-egy új munkahelyet. Ennek érdekében megállapodást kötöttünk az iparkamarával egymás kölcsönös segítésére, és Miskolc főutcáján 30 százalékkal csökkentettük a bérleti díjat. Visszafogtuk a közműcégek áremelését, így csak a tél elmúltával engedélyeztük a távhődíjak emelését. Megtesszük, ami tőlünk telik, és úgy vélem, ennek érdekében csak az eddigi pazarlásról kell lemondani, és reálisabban tervezni."

Salgótarján – Megfeszítetten, de stabilan

Székyné dr. Sztrémi Melinda polgármester

Kordában tartott 11,7 milliárd forintos büdzsé mellett az egykori öblösüveggyár újraindításán morfondírozik Salgótarján városvezetése. Az egy főre jutó eddigi legkevesebb, 312 ezres állami támogatással Nógrád megyét az előző ciklus „nagy veszteseként" elkönyvelő megyeszékhely szigorúan tervez. Összesen 1,6 milliárd forintos költségvetési hiány, égető munkanélküliség, és nehezen fenntartható városi sportcsarnok öröksége kényszeríti erre, ám precízen kidolgozott, stabil gazdálkodási programjukban bízva határozott kívánságuk, hogy a „káoszból végre rend legyen".

„Salgótarján Város Önkormányzatának tervezett pénzügyi lehetősége 38 millió forinttal több a tavalyi teljesítetthez képest. Ennek ellenére a világgazdasági válság miatt kieső saját bevételeket, illetékbevételeket, helyi adókat a szolgáltatások színvonalának megőrzése érdekében működési hitelből kellett pótolni. Az elmúlt nyolc évben pályázatainkat rendre elutasították. Az önkormányzatok központi támogatása, normatív finanszírozása jelentősen csökkent, de számos kötelező feladatot kaptunk forrás nélkül. Ezt a helyzetet racionalizálással vagy hitellel kezeltük. Salgótarján vezetése ezt annyira precízen és feszítetten tette, hogy emelkedő hitelállományunk kezelhető maradt, és pontos stratégiánk van visszafizetésére" – mondja Székyné dr. Sztrémi Melinda polgármester.

Állítja, a városnak egy pillanatig sem volt és nem is lesz likviditási problémája, de az önkormányzati költségvetés kiadási szerkezetének újragondolása – köztük saját intézményeik és cégeik strukturális átalakítása – elkerülhetetlen. „Komoly racionalizálásra készülünk. Az előző városvezetéstől örököltük a városi sportcsarnok felújítását, melynek üzemeltetése drágább a korábbinál. Ezért sem a város, sem intézményei olyan beruházást nem kezdeményezhetnek, amely többletterheket ró a fenntartóra."

Az igazi veszélyt a polgármester az önkormányzati fejlesztésekhez közvetlenül vagy közvetetten kapcsolódó, magántőkéből megvalósítandó fejlesztések sorsában látja. A parkolóházra vagy a Karancs Hotelre nyert pályázati forrásokhoz a vállalkozások ugyanis nem tudnak bankhitelt felvenni. Óriási problémát okoz majd az is, hogy a tervezés alatt álló fejlesztésekhez – mint a szociális városrehabilitáció – lesz-e bankhitel, vagy ennek hiánya „lefagyasztja" a rendszert.

„A hitelt folyósító bankok elvárják annak bemutatását, hogyan akarja az önkormányzat működési hiányát csökkenteni. Ezzel elértünk lehetőségeink végső pontjához. Égető szükség lenne Salgótarjánban a saját bevételek növekedésére, ami akkor valósulhat meg, ha munkahelyek jönnek létre. Ehhez nemcsak az önkormányzati vezetők és képviselők munkájára van szükség, hanem helyes kormányzati döntésekre, jó gazdaságpolitikára, esetenként kormányzati támogatásra. Jó példa lehet a salgótarjáni öblösüveggyár újraindítása, amely több száz új munkahely létrejöttével komoly elmozdulást jelenthet a salgótarjániak életében."

A város az elmúlt 4-5 évben minden erejével azon dolgozott, hogy szerethetőbb, élhetőbb legyen. Megmutatkozik ez a kultúra, a sport, az oktatás-nevelés, a köztisztaság, a közterület-fejlesztés terén vagy a civil szféra támogatásában. „Úgy ítéltük meg – hiszem, helyesen –, hogy a nem kötelező feladatokra is áldozni kell. Nehézségeink ellenére ezért őriztük meg

közoktatási rendszerünk specialitásait, magas színvonalát, vállaltuk a Budapesti Gazdasági Főiskola Pénzügyi és Számviteli Főiskolai Kar (BGF PSZF) salgótarjáni intézetének évi több 10 milliós támogatását."

A polgármester sorolja: ezért támogattak kulturális rendezvényeket – mint a Tóparti Fesztivál, a Bányarém Fesztivál, a Dixie Fesztivál –, a kosárlabdát, a labdarúgást. Ezért építettek új játszótereket, figyeltek kiemelten köztereikre, parkjaikra. Próbálták tompítani a válság vállalkozókra nehezedő hatásait is, a legutóbbi közgyűlésen újabb gazdaságélénkítő csomagról döntöttek.

„A Nógrád megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítványon keresztül 10 millió forintot különítettünk el 2011-re a kis- és középvállalkozások támogatására, 2012-ben 50 milliót szánunk erre. A legégetőbb gond városunkban a munkahelyek hiánya, a segélyezettek magas száma. Maximálisan kihasználjuk a közmunkaprogramot, de figyelünk arra is, hogy visszaszorítsuk a jogtalanul felvett segélyeket, ezért a porták rendben tartásának feltételéhez kötöttük az átmeneti és a gyermekvédelmi támogatásokat, egy részét természetbeni juttatásként adjuk, utalványok formájában. Reményeink szerint a kormányzat a sarkalatos törvények megalkotásával kedvezőbb helyzetbe hozza az önkormányzatokat, rendeződik az ellátandó feladatok finanszírozása, világosan elkülönül, mi állami és mi önkormányzati feladat, s a káoszból végre rend lesz. Már nincsenek irreális elvárásaink, hiszen megismertük az ország valós gazdasági helyzetét, a ránk hagyott örökség részleteit. De bízunk benne, hogy az állami támogatás a korábbiaknál több lesz."

Hard At Work But Still Standing *Székyné dr. Sztrémi Melinda, Mayor of Salgótarján*

Trying to control a 11.7 billion HUF budget, the local government of Salgótarján are considering a reboot of the once prosperous glass works. Nógrád county was considered one of the losers of the previous regime, receiving the least per capita state subsidy: 312 thousand HUF. Despite the 1.6 billion HUF budget deficit, high unemployment, and the extra burden of an unsustainable sports hall, the city is set to "untangle the knots" with an impeccable economic plan.

"The planned budget of Salgótarján is 38 million HUF higher than last year. None the less, as the financial crisis lowered our income, an operational loan is needed to ensure the level of services. Our project tenders have been regularly turned down in the past eight years. Central and normative subsides were decreasing, while several obligatory tasks were allocated to local government, without relevant resources to cover the extra costs. For the lack of central subsidy, rationalisation and loans were the only way to handle the situation. However, the city was not letting it go out of hand, precisely controlling the increasing debts and working out a strategy to repay them," sums up the current state of affairs the Mayor of Salgótarján reassuringly, noting that although they managed to stay liquid despite all adversities, a complete restructuring of expenditures in the municipal budget and structural streamlining of their own institutions and businesses is unavoidable.

A dolgok összeérnek… *Habis László – Eger polgármestere*

Miközben a Heves Megyei Önkormányzat adósságrendezési eljárás alá került, mert képtelen pénzügyi gondjait kezelni, Eger városának nincs működési hitele. A megyeszékhely nem pánikol, sakknagymesteri pontossággal látja előre a lépéseket: parlamenti döntés rendezi az önkormányzatok dolgát; ősszel elindulhat a belváros rehabilitációja, idén 5 milliárd forint megy beruházásra, fejlesztésre, 2014-re kiépül a közvetlen csatlakozás az M3-ashoz. Ezt a magabiztosságot nemcsak a stabilan megtartott eddigi költségvetés adja. Habis László a napokban vehette át az Év Polgármestere Díjat, ő az Országgyűlés Önkormányzati és Területfejlesztési Bizottságának alelnöke is. Nem mellesleg büszke helyi lakos, közgazdász és az önkormányzatok adósságrendezéséről szóló törvénymódosítás egyik javaslattevője.

„Az idei ötmilliárdos összes felhalmozási előirányzat a költségvetés majdnem 30 százaléka. Ez komoly és örömteli eredmény, soha nem látott magas arány" – mondja. „A Polgármesteri Hivatal és intézményrendszerének működtetésére 11,9 milliárd forintot szánunk, s ez arra sarkall, hogy ha lehet, még jobban beosszuk a pénzünket. Mindezt úgy tűztük ki célul, hogy közben egyértelműen kijelenthetjük: Eger gazdálkodása stabil. Felújításokra 170 millió, beruházásokra 3 milliárd 407 millió forintot fordítunk. A biztonságos gazdálkodás érdekében 541 millió forintos tartalékot terveztünk be a büdzsébe. Eger költségvetésében nincs működési hitel, erősen fogjuk a gyeplőt, a jelen szabályozás szerinti feladatokat stabilan el tudja látni a város."

Habis László kifejti: Egerben fontos, hogy a vállalkozások számára rang legyen, ha beszállíthatnak a városnak, hiszen biztosak lehetnek abban, hogy az önkormányzat eleget tesz vállalt kötelezettségeinek. Eger pénzkészletei 2010-ben nőttek, év végén meghaladták a 2,8 milliárd forintot. Az önkormányzat vagyona 900 millió forinttal gyarapodott, miközben spórolt mintegy egymilliárd forint értékű elszámolt amortizációt. A tartalékok 600 millió forinttal nőttek. Heves megye csődhelyzete annyiban érinti Egert, hogy vannak közös feladatok, amelyekre kihat a jelenlegi adósságrendezési eljárás. A helyzet nem egyszerű: a megye ez év első félévében egyetlen fillért sem biztosított a közös fenntartású intézmények működtetésére.

„A kötelező feladatokon kívül a megye jelenleg nem indíthat pénzügyi tranzakciót. Ez több közös fenntartású közművelődési és kulturális intézményünket érinti, színházat, bábszínházat, könyvtárat és bizonyos értelemben múzeumokat is. Eger stabil költségvetését sem helyi lakosként, sem városvezetőként, sem közgazdászként nem tehetem ki veszélynek, így országgyűlési képviselőként lépéseket tettem az ügyben. A parlament már döntött Kósa Lajossal közös javaslatunkról, amely az önkormányzatok adósságrendezésével összefüggő egyes

Making Ends Meet *László Habis, Mayor of Eger*

While Heves county have precariously made the news recently, as the first regional municipality that filed for bankruptcy, the county capital has not taken out a loan to finance its operation. They do not succumb to panic, foreseeing the steps to make to get out of trouble. In July, Parliament is about to pass a bill that would sort out the regulation of local governments; refurbishment of city centre is scheduled to start this autumn, 5 billion HUF is allocated to investments and development, and a direct bypass to the M3 motorway is finished by 2014. The reason behind their confidence is partly due to the fact that Eger meticulously keeps to the budget. The mayor, László Habis, was awarded the prestigious Mayor of the Year title, and serves in Parliament as vice president of the Committee for Local Government and Regional Development. A proud local of Eger and an economist by trade, he was also advising on the new bill that is supposed to settle the debts of local governments

The accumulation fund of 5 billion HUF that we set as a goal for this year is nearly 30 percent of our budget. This is a real feat, a never before seen achievement," says László Habis, evaluating the past year. "11.9 billion is allocated to operating the Mayor's Office and related institutions, which means that we must be more spendthrift than ever. All the while we can ensure that municipal management is up and running stably. 170 million is spent on refurbishment, 3.4 billion on investment. It is worth mentioning that a relatively high sum of 541 million HUF reserve is set in the budget. Eger functions without having to take out a loan to finance operational costs. We are running a tight ship, the city is able to do its duties set by the law."

According to the mayor, Eger wants to make sure that contractors feel honoured to do business with the city, and rest assured that their obligations are met punctually. The capital funds of Eger were on the rise in 2010 at more than 2.8 billion HUF. Municipal assets grew with 900 million HUF, while also making up for 1 billion worth of amortisation. The annual statement of the municipality records 600 million HUF increase in reserves.

törvények módosításáról szól. A lényeg az, hogy az adósságrendezés alá vont önkormányzatok esetében a kötelezően ellátandó feladatok közé bekerülnek egyes közművelődési teendők, a levéltár- és a könyvtár működtetése, a múzeumi szervezet fenntartása is. Az indítvány külön foglalkozott a megyei feladatokkal, tekintve, hogy a hatályos jogszabály szinte kizárólag településekhez kötődő tevékenységeket nevesített kötelezőként. Remények szerint a parlamenti folyamat elősegítheti a Heves megyei önkormányzatnál kialakult helyzet megoldását." (A törvényről lapunk 12. oldalán is olvashatnak.)

A polgármester addig is saját városára koncentrál. „Fejlesztjük Egert, mert ez a dolgunk, s ami még fontosabb: azért, mert ez a gyönyörű város az otthonunk." Ősszel elindul a belvárosi rehabilitációs program, 4,5 milliárd forint értékben. Csaknem 400 millió forintból jövő év első felére megvalósulhat a Szépasszonyvölgybe tervezett Márai Aktív Látogató Központ, amely tovább élénkíti Eger egyik jelképes, turisztikai szempontból is kiemelten fontos övezetének életét. „Jól halad a munka a Felsővárosban, ahol az értelmi fogyatékosok számára új nappali foglalkoztatót építünk, s szintén idén megújul egy bölcsődénk, és előkészítjük a Szilágyi Gimnázium kollégiumának felújítását. „Ígérték, Eger közvetlenül kapcsolódik majd az M3-as autópályához, az összekötő út legkésőbb 2014-ben, teljes hosszban megépül. A volt honvédségi ingatlanokról szeptemberre várunk pozitív történéseket; sportpályák, az egykori étkező, konyha és gyengélkedő ingyenes önkormányzati tulajdonba adásáról van szó. Emellett azon dolgozom, hogy hatékony önkormányzati törvény szülessen. Nehézségeink ugyanis számos területen vannak. Az Agora multifunkciós kulturális központ építése nagy álmunk. A változó euróárfolyam és az időközben emelkedett áfateher miatt fáj a fejünk, mégis bízunk abban, hogy megvalósulhat. A hatékonyabb gazdálkodás érdekében ésszerűsítünk az oktatási-nevelési intézményeknél is, figyelve arra, hogy egyik büszkeségünk, a magas színvonalú és országos versenyeken számos eredményt felmutató pedagógiai munka a legkorszerűbb körülmények között folytatódhasson."

Habis László átveszi az Év Polgármestere Díjat

Írta: Herczku Tünde
Fotó: önkormányzatok

Vidék Magazin
Az ország magazinja

Az életmentő hegedűs

BESZÉLGETÉS MÁGA ZOLTÁNNAL

A királyok hegedűseként emlegetett Mága Zoltán öt kontinens közel száz országában, a legnagyobb színpadokon lépett már fel az elmúlt két évtizedben. Ugyanolyan szívesen játszik magyar kis településen vagy egy jótékonysági koncerten, mint bármely királyi palotában vagy exkluzív koncertteremben, mert – mint mondja – ilyenkor koncertjei közben a zene és a szeretet hídján a szívek is összeérnek. Jótékonysági koncertjeivel sok ezer kilátástalan helyzetben lévő emberen segített már, hegedűje életeket, értékeket mentett. A világhírű művész vallja: sorsát mindenki önmaga irányítja, csak a helyes utat és irányt kell megmutatni. Meggyőződése, hogy a cigányság reménytelennek tűnő helyzetére a tanulás, a munka és a kölcsönös tisztelet jelenthet megoldást.

– A záróeseményéhez közeledik a két éve útjára indított, a világon is egyedülálló „100 templomi koncert" című jótékonysági koncertsorozata. Az Alfa és az Omega a budapesti Szent István Bazilika. Miért pont itt, és miért éppen templomokban rendezte ezt a nemes kezdeményezést?

– A Szent István Bazilika az ország második, Budapest legnagyobb temploma. Két évvel ezelőtt a gazdasági válság már nálunk is erőteljesen éreztette hatását, ezerszámra kaptam segítségkérő leveleket. Számos egyéni jótékonysági akcióm sikerét látva bíztam abban, hogy ha létrehozunk egy olyan programot, amelyre büszke lehet az egész ország, összefogva hatékonyabban nyújthatunk segítő kezet az embereknek. A koncertsorozat elsősorban azért indult, hogy segítsünk a hátrányos helyzetben élőknek, nagycsaládosoknak, beteg gyermekeknek, kórházaknak, tehetséges fiataloknak, iskoláknak, egyházaknak, de volt, hogy munkahelyteremtésért szólalt meg a hegedűm. Segítettünk olyan családokon is, akiknek szerettei életüket áldozták a békéért, a rendért és közbiztonságért. Ott voltunk az árvíz, a vörösiszap pusztításánál, az összefogás erejével segítettünk azoknak, akiknek családtagjait elragadta az ipari katasztrófa, akik pillanatok alatt földönfutókká lettek, elvesztették egy élet munkájával megteremtett javaikat. A templomokat azért választottam helyszínnek, mert úgy gondolom, az összefogás erején alapuló kezdeményezés akkor teljesedhet ki igazán, ha hídépítő szerepet is betölt a pasztoráció mellett. Bebizonyítottuk: a helyszínnek köszönhetően lehet lélekhidakat építeni kisebbség és többség között, mert itt nem a társadalmi rang, a származás, a bőrszín, a felekezeti hovatartozás vagy a politikai nézet számít, hanem az ember. Itt csak emberek vannak: gyermekek, nők és férfiak. A nagyon jó akusztikájú épületekben számomra is felemelő az oltár előtt, Isten közelségében játszani.

– Rohanó és globalizálódó világunkban mennyire lehet felébreszteni a felebaráti szeretet parancsolatának belső igényét, és megéreztetni másokkal is Isten közelségét?

– Ha csak a tízparancsolatból legalább ezt az egyet betartaná minden ember, akkor már itt a Földön érezhetnénk Isten országának szépségét és erejét. Ha úgy szeretnénk embertársainkat, mint saját magunkat, nem lenne ilyen mélyszegénység, nyomor, nem hagynánk, hogy emberek, népcsoportok, nemzetségek emberhez méltatlan körülmények, harmadik világbeli állapotok között éljenek. Sajnos az emberek többsége csak akkor keresi Isten közelségét, ha bajban van, ha kilátástalannak tűnik helyzete, és fohászkodik. Hitét mindenki önmaga éli meg, akárcsak identitását. Ahhoz, hogy mindezt megtaláljuk, sokszor segítséget kell nyújtani, a jó irányt megmutatni. Úgy érzem, mi koncertjeinkkel felébresztettük a lelkiismeretet, kinyitottuk a szemeket, és új ösvényt tapostunk azoknak, akik az élet gazos, rögös útján a nehézségek miatt nem megállni vagy visszafordulni, hanem haladni akarnak.

– A zene, a jótékony segítség a kitörés lehetősége? Mit adhat egy koncert, egy emelkedett pillanatban kimondott kedves szó a maguk előtt kilátástalan jövőt látó embereknek?

– Mindent és semmit. Személyes példámból merítve állíthatom: a tanulás az egyetlen kitörési lehetőség. Én egy szerény körülmények között élő családból küzdöttem fel magam a világ legnagyobb színpadaira. És ember lettem. Édesapám a zenélés mellett kemény fizikai munkát vállalt azért, hogy tanulhassak. Nagybőgös volt, elhatározta hát, hogy elsőszülött fiából hegedűst farag. Amikor hazajött a munkából, rögtön megkérdezte, mennyit gyakoroltam. Gyakorlás helyett egyszer pingpongoztam, fociztam, akkor azt mondta: „Rendben, fiam, nem muszáj zenésznek lenni, de feleslegesen nem fizetem a tandíjadat, másra is költhetnénk azt a pénzt, hiszen öten vagytok testvérek." Ettől kezdve éjjel-nappal gyakoroltam. Apám azt szerette volna, hogy olyan ember legyek, akire büszke lehet ő és a családja, a szűkebb és tágabb közössége és az egész ország. Ezt tartottam mindig szem előtt. Ezért tartom fontosnak, hogy a szülők igenis figyeljenek oda, mivé válik gyermekük. Ha sorsuk úgy alakult, hogy nekik nem sikerült, akkor lássák meg a gyerekükben a jövőt és taníttassák. De nekik sem késő tanulni, sőt! Ahhoz, hogy minél jobb körülményeket tudjanak teremteni önmaguknak vagy gyermekeiknek, ha szükséges, be kell ülniük az iskolapadba. Újabb szakmát, képzettséget szerezni, hogy a munka világába visszatérve, újult erővel büszke állampolgárként élhessenek. Az nem lehet kifogás, hogy a gyermek azért nem jár iskolába, mert nincs cipője, ruhája. Aki akar, az tud is dolgozni, és megcáfolhatja a segélyből élőkkel szembeni előítéleteket. Úgy vélem, a jelenlegi kormány megfelelően kezeli ezeket a felmerülő problémákat, és mindent elkövet, hogy ne nyíljon tovább a társadalmi olló. A tartós munkahelyek teremtésével a szülők, ösztöndíjakkal, egyéb támogatásokkal pedig a mélyszegénységben élő, tehetséges, tanulni akaró gyermekek elérhetik, amire vágynak, kitörhetnek a szegénység ördögi köréből. Megjegyzem, ha jobban megismernénk egymást, biztos vagyok benne, hogy

Orbán Viktorral, Magyarország miniszterelnökével

Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek áldása

Schmitt Pál, Magyarország köztársasági elnöke és Konstantin volt görög király társaságában

másként alakulna véleményük az embereknek a cigányságról is, ezért rendkívül fontosnak tartom a kölcsönös, egymás iránti tisztelet megadását, éreztetését a hétköznapi életben. Így előbb-utóbb eltűnne a diszkrimináció a foglalkoztatásban, az oktatásban vagy az élet más területein. Elutasítom, hogy pillanatnyi politikai haszonszerzésből egymásnak ugrasszanak népcsoportokat, embereket, fölösleges feszültségeket keltsenek, de azt is, ha a diszkriminációra hivatkozva próbálnak zavart, félelmet kelteni. A társadalmi béke a cigányságnak és a nem romáknak is egyaránt érdeke. Itt kell élnünk ebben a hazában, együtt kell építenünk országunkat és jövőnket!

– Mondja ezt a világhírű hegedűművész, aki jelentős összegekkel jótékonykodik, királyok, államfők és egyházi méltóságok keresik társaságát…

– A munka és a tanulás nem szégyen. Kötelesség. Én is tanulok, állandóan képzem magam. Jövőre diplomázom a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karán, mert meggyőződésem, hogy jó példával elől járva meg kell mutatnom: nem elég a hírnév, a dicsfény, be kell bizonyítani azt is, hogy tudásával is méltó az ember az elismerésre. A gyermekeknek adható legnagyobb segítség az, ha tanulhatnak, mert így mindenki egyforma eséllyel indulhat az életnek, akárhová is születik. Nekem az elmúlt évtizedekben a Föld öt kontinensén, közel száz országban volt már lehetőségem fellépni állami vezetők, királyok, hercegek, közéleti szereplők, világhírű művészek előtt és azok társaságában. Számomra azonban ennél mindig nagyobb kihívás volt, ha az egyszerű, hétköznapi emberek előtt, saját közösségükben léphettem fel. Azért, mert tudtam, a dicsfény és pompa nélkül élők életébe a zeném által hozott másfél-két órányi boldogság évekig, évtizedekig nyomot hagy, vagy akár egész életükre is kihatással lehet. Nekem erőt ad az évtizedeken át becsületes munkában megrepedezett kezek szorítása, a megfáradt, ráncos arcok mosolygása, a kisgyermekek igaz és felhőtlen kacaja. Hiszem ugyanis, hogy Isten a szívünkben lakozik, és a közelségét érezzük ezekben a meghitt, felemelő pillanatokban, s így hétköznapi életünk is jobbra fordulhat. Egyszerű művész emberként, hithű római katolikusként próbálom tehát élni az életem, segíteni embertársaimat, ismertté tenni országomat, elfogadtatni népemet.

– Azért számos állami és szakmai kitüntetést, elismerést vehetett már át nemcsak idehaza, hanem külföldön is!

– Kaptam már díszállampolgárságot egzotikus országokban, államfői elismerést távoli kontinenseken, együtt vacsorázhattam Európa és a világ legnagyobb, legbefolyásosabb állami vezetőivel. Akár külföldön is élhetnék, hiszen sokfelé hívnak, de szeretem ezt az országot, a hazai közönséget, rangra, dicsfényre, állami elismerésekre, díjakra pedig soha nem vágytam. Azt kell, hogy mondjam, nekem a legnagyobb kitüntetés mi adható, az a szeretet. Az, hogy emberek egy kézfogásomért több száz kilométert hajlandók utazni, a szűnni nem akaró vastaps a koncertek végén, azoké az embereké, akik azt mondják: „örülök, hogy személyesen megtapasztalhattam a varázslatos hangulatot, amely zenéjén keresztül árad, és elöntötte a szívemet". Éppen ezért rendkívüli melegséggel tölt el, hogy idén, az ország legnagyobb ikonjai mellett engem is jelöltek a Príma Primissima Díjra. Számomra már csak a kiválasztás is felér a legnagyobb győzelemmel. Ott lenni a legnagyobbak között úgy, hogy a közönség, a nép jelöl, szerintem ennél nagyobb elismerés soha senkinek nem kellhet. Főleg azzal a tudattal, hogy ezt a díjat a legnagyobb tekintélyű tudósok, művészek kapták már meg az elmúlt majd' egy évtized alatt a közönség szavazatai alapján. Olyan emberektől, akik maguk is rendkívül sokat tettek Magyarországért, az itt élők sorsának jobbra fordulásáért. Rendkívül jó és nemes lelkű embernek tartom mindezekért a díjat alapító

Demján Sándor üzletembert, aki saját magánvagyonából milliárdokat áldoz évente hátrányos helyzetű emberek, közösségek, intézmények megsegítésére vagy tehetséges fiatalok tanulmányainak támogatására. Szintén hasonló nemes cselekedeteiért az emberek – köztük az én – legnagyobb elismerését vívta ki akaratlanul Csányi Sándor is, aki szintén a hátrányos helyzetű emberek életkörülményeinek javításában vállalt oroszlánszerepet közéleti ténykedésében.

– Gondolom, a jótékonykodás az ön részéről sem áll meg. A 100 templomi koncert augusztusi záró rendezvénye után lesz-e folytatás, mik a távlati tervei?

– A Budapesti Újévi Koncerttel hagyományteremtő módon egy olyan eseményt hoztunk létre, mely Európa méltán rangos koncertjévé vált. Már készülünk is a következő Budapesti Újévi Koncert szervezésére. Most még több látványt és még nagyobb zenei kínálatot szeretnénk nyújtani, megpróbáljuk felülmúlni az ez év első napján tartott rendezvényt. Pedig az idei, immáron harmadik újévi koncert azért is különleges volt, mert 13 ezren köszönthettük egyszerre együtt az új esztendőt, és Magyarország európai uniós soros elnökségét. A koncert legmeghatóbb pillanata számomra az volt, amikor szeretett szülőhazámat, Magyarországot köszöntöttük annak tiszteletére, hogy az Európai Unió soros elnöki tisztségét átvette. A felemelő pillanatokat a televízió képernyőjén keresztül több millió ember átélhette hazánkban és a határon túl is. Ez a sokszínű, kultúrájában egyedi, több identitású ország féléves irányítási megbízatása alatt példát mutatott a tagállamoknak és a kontinens országainak emberi összefogásból, érdekképviseletből és érdekérvényesítésből. A jövő kapcsán elmondhatom, hogy személyes érintettségből szeretnék jelen lenni október 4-én, a vörösiszap-katasztrófa első évfordulóján, az újjáépített Kolontáron és Devecserben, az áldozatok tiszteletére kialakított emlékhely és emlékpark avatásán. Szeretném elindítani azt a Nemzetközi Integrációs Kulturális Központot, ahol tehetséges, de hátrányos helyzetű gyerekeket tanítanak majd a legnagyobb világhírű művészek. Ha ezt meg tudjuk valósítani, jelentős szerepet tudunk majd betölteni a valós társadalmi integrációban is. Elmondhatom azt is, hogy idén életem legnagyobb és legfontosabb pillanata előtt állok: még a 100 templomi koncert záró rendezvénye előtt, egy audiencián személyes áldást kérek XVI. Benedek pápától koncertsorozatom folytatásához. Szeretném elhozni a Szentatya áldását, és az apostoli áldást megosztani 100 újabb magyarországi és határon túli missziómra, hogy az összefogás és a felebaráti szeretet fontosságát hirdessem, és ne csak a zeném, hanem én is híd legyek országok, népcsoportok, de főleg emberek között. Abban a nagy megtiszteltetésben lehet részem, hogy egy gyönyörű szép, magyar népdalt is hegedülhetek a Szentatyának kamarazenekar kíséretében.

Írta: Mozer Mária
Fotó: Ferenczy Dávid, Mága Zoltán

Vidék Magazin
Az ország magazinja

Fiddler On a Mission

Twenty years on the most prestigious stages in almost a hundred countries around the globe – throughout his dazzling international career, violin virtuoso Zoltán Mága has just as willingly shared his talent in royal palaces and top concert halls as in tiny villages and charity events. The only thing that matters, he says, is that more than anything, music and love can bridge the distance between people's hearts. His charity concerts already helped and saved many lives.

– You are at the end of a unique series of charity concerts, having played in a hundred churches over two years. Why did you choose churches?

– Two years ago the crisis was hitting everyone hard, and I was flooded with letters asking for help. My private charity programs had gone well before, so I decided to initiate a project that would make the whole country proud and help people along the way. The main goal was to support the needy, large families, sick children, hospitals, talented youth, schools, churches, or help people get jobs. I chose to play in churches because I am convinced that connecting people is a spiritual task. We were right as well, because the unusual location helped connecting souls between minority and majority. Whatever your social status, origin, the colour of you skin, persuasion or political agenda, we are all equal in the house of God. I believe that God lives in our hearts, and we strongly feel his presence in these serene moments, then we take that experience into our daily lives. Nothing can be more uplifting than playing in churches with great acoustics, in front of the altar, in the presence of God.

– How can your music or comforting words in these serene moments help people who are reduced to extremes with bleak prospects to ever change their lives?

– Nothing and everything. I can only set my personal example: learning is the only way out. My family could hardly make ends meet, and I am touring the greatest music halls in the world. In the meantime, I remained faithful to myself. My father was playing music and working very hard at the same time, to support my studies, so that I can devote myself to practice and become someone that he, the family, the community, and the whole country can be proud of. I could never forget that. This is the very reason why I think parents should care for their children's future. If life kept them from reaching their goals, they should see to it that their children are better

off, and have the opportunity to learn. Mind you, it is never too late to start learning! There is always work to do for those who are willing, and we must cast off the dreadful stigma of living on welfare. I think that government is doing their best to tackle these problems and stop the widening social gap. I am sure that people in many cases would change their opinion about the gypsies if they got to know them more. That is why mutual respect in everyday life is so important – it is the only way to do away with discrimination in the workplace, in school, and in every walk of life. I strongly disagree whenever tension is provoked, when minorities or individuals are fired against each other, only to gain momentary political advantage, or discrimination is used to threaten people. Peace in society is in the best interest of gypsies and the rest alike. We are living in this country, we must build our future together!

– It all comes from a world-famous violinist who donates a fair sum to charity, sought after by royalty, politicians, heads of states and churches, decorated with honours in many countries.

– Work and learning is not to be ashamed of. It is one's duty in life. I never stop learning and practicing, and I'll finish my degree in art at the University of Pécs next year. I never wanted fame and glory, or state decorations. I try to live my life as an artist and a catholic, that is all, helping others, making my country famous and have my people accepted as much as I can. I was given honorary citizenship and medals of honour in faraway countries, I have dined and wined with the most influential political leaders of Europe and the world, but the greatest gift and honour that one can give and receive is love. I means the world to me that someone travels hundreds of miles to shake my hand, listen to my music and be part of a standing ovation at the end of a concert. What really warms my heart is my nomination for the Prima Primissima Award that puts me in a league with the greatest icons of Hungary. I think that Sándor Demján, the founder of the award, has a noble heart, devoting billions from his private fortune to support individuals, communities and organisations, funding the studies of talented youth. Sándor Csányi also has a lion's share in improving the living conditions of the underprivileged.

– I guess your charity work will continue just the same once the one hundredth church concert is over.

– The Budapest New Year Concert is now an established tradition, and this year we are about to provide the audience with even more spectacle and exciting musical experience. The last concert was special because 13 thousand of us wished one another a happy new year and successful EU presidency. I believe that during these six months Hungary set an example for member states and other European countries in solidarity and standing up for the common weal. The Budapest New Year Concert has become a notable musical event that attracts audience from all over Europe, an artistic and cultural feat for Hungary. I am planning to launch an International Cultural Centre for Integration, where talented but underprivileged children are taught by world famous artists. If I manage to pull this off, it will be a giant step towards real integration.

To be honest, possibly the most important event of my life is about to happen this year: before the last of the hundred church concerts, his holiness Benedict XVI is seeing me for an audience, giving his blessings to carry on with the series. I would like to bring the pope's blessings and share it on a mission in another one hundred churches in Hungary and across the border, to preach the message of solidarity and brotherly love. Just as my music, I personally want to become the bridge that connects countries, nationalities, and most of all: ordinary people.

Vidék Magazin
Az ország magazinja

Közmunka Magyarországon

AZ ÖNKORMÁNYZATOK SZERETNÉK, DE KEVÉS A PÉNZÜK

„Kisfiam, mi leszel, ha nagy leszel?" „Segélyes." Magyarországon nem kis számban vannak települések, vidékek, ahol segélyből élni életformává vált. Ahol ez a párbeszéd nem számít meghökkentőnek. Ahol a rendszeres szociális segély a megélhetés fő forrása. Ennek a helyzetnek a megváltoztatása aligha lehet rövid távú feladat.

Magyarországon a foglalkoztatottság szintje az uniós országok között az egyik legalacsonyabb. Új munkahelyek kellenek, mégpedig nagy számban. Jelenleg a foglalkoztatottak száma a tízmilliós népesség körében nem éri el a 3,8 milliót (KSH, május: 3,786 millió fő). A statisztika szerint a 15 évesnél idősebbek és 64 évesnél fiatalabbak között több mint 2,5 millióan vannak, akik gazdaságilag nem aktívak. Többségük azért, mert fiatal és tanul, vagy már nyugdíjas, vagy beteg és már nem tud dolgozni. De vannak nem is kevesen, akik tudnának. Statisztikailag nem számítanak munkanélkülinek, mert már régen nem dolgoznak, vagy egyáltalán nem voltak részei a munka világának. Meglehetősen alacsonyan képzettek, vagy képzettség nélküliek. A helyzetük reménytelen.

Jelenleg egyedüli lehetőség számukra a közmunka. Vagy persze a segélyen élés. Erre találta ki az előző kormány az Út a Munkához programot, ami nem hozott jelentős előrelépést, s a jelenlegi kormány az új közmunkaprogramot, amely még gyakorlatilag nem indult el. Az Országgyűlés júliusban fogadta el a törvényt, amelynek főbb pontjai szeptembertől hatályosak, de minden jogszabály még nem születetett meg. A programok, pályázatok zömében még csak ezután indulhatnak.

Megvalósul-e a magasztos cél? Majd meglátjuk, hogy lesz közmunka széles körben, mégpedig olyan, amely nemcsak arra szolgál, hogy elköltsék az állami pénzt, gyakorlatilag továbbra is csupán segély, hanem igazi munka, amelyre szükség van, és legfőképpen átvezeti a közfoglalkoztatottat a munka világába. Vagyis előbb-utóbb igazi álláshoz juttatja rendes jövedelemmel, amely megteremtheti az érintett családok felemelkedését, mert ez lenne a cél.

Annyiban optimisták lehetünk, hogy a közmunka új rendszere nem önmagában lett kitalálva, hanem környezete is változik. Módosul a segélyezés, hogy megérje dolgozni, átalakulnak a foglalkoztatási szabályok, a Munka Törvénykönyve, kevésbé védve a dolgozókat, szabadabb teret biztosítva a vállalkozóknak, a versenyszférának. Ennek része, hogy 90 napra csökkent a munkanélküli segély (álláskeresési támogatás) folyósításának időtartama, a közfoglalkoztatási jogviszony szabályozása, a közfoglalkoztatási minimálbér kialakítása. Úgy, hogy az meghaladja a rendszeres szociális segélyt, amelynek átlaga tavaly 26 300 forint volt, hogy érdemes legyen dolgozni, de ne érje el a 78 ezer forintos minimálbért, mert ennyire nem tellene a költségvetésnek. Napi négyórás közmunka esetében a havi bér 30-40 ezer forint körül alakul.

Kiterjedhet a közfoglalkoztatók köre például a vízi társulatokra, erdőgazdálkodókra, sőt a közhasznú munkások kölcsönadhatók. A kormány a törvényben felhatalmazást kapott arra, hogy rendeletben szabályozza a kölcsönzés feltételeit, a közhasznú kölcsönzők létrehozását és működését.

Ez biztosítana átmenetet a közhasznú munkásoknak, hogy eljussanak a magánszférába. Mivel a közhasznú minimálbér alacsonyabb, mint az általános minimálbér, így a foglalkoztatás gazdaságos, kifizetődő lehet a vállalkozásoknál. És végül is ez alapvető fontossággal bír. Azért, hogy a közhasznú munka ne végállomás, hanem átszálló legyen, minél többeket elvezessen a rendszeres foglalkozáshoz.

A törvény szerint a közfoglalkoztatottat a munkavállalókkal azonos jogok illetik még. Még akkor is, ha velük szerződést csak határozott időre lehet

A versenyszféra, illetve a közmunka és fehéredés által létrejött és létrejövő új munkahelyek aránya (%)

Forrás: **NGM**

A versenyszférában, illetve a közmunka és fehéredés által létrejött és létrejövő új munkahelyek száma (ezer fő)

	2010-2014	2010-2015	2011	2012	2013	2014	2015
Közmunka és fehéredés	155,505	185,603	10,587	60, 923	42,916	41,078	30,098
Versenyszféra	76,340	106,437	15,881	15,231	23,109	22,119	30,098

Forrás: **NGKM**

„**A dologtalanságot határozottan meg kell különböztetni a munkanélküliségtől**" (Lantos Tamás, Markóc polgármestere, 9. oldal)

Aktivitási ráta (2009, %)

	Ország	Ráta
15-24 évesek	EU-25	44,8
	Magyarország	24,6
15-64 évesek	EU-25	71,5
	Magyarország	61,6
55-64 évesek	EU-25	49,3
	Magyarország	35,0

Forrás: KSH

kötni, mert közfoglalkoztatási jogviszony csak határozott időre létesíthető. A közfoglalkoztatás kapcsolódik a segélyezéshez: aki tud dolgozni, és van is lehetősége, az ne segélyből éljen. A törvény szerint nem kaphat szociális segélyt az, aki elutasítja a neki felkínált, és a törvényben előírt feltételeknek megfelelő közmunkát. (Amennyiben a rendszeres szociális segélyre jogosult személy a lakókörnyezete rendben tartására vonatkozó, a 33. § (7) bekezdése szerinti feltételeknek – a felszólítás ellenére – nem tesz eleget, a rendszeres szociális segély összegének folyósítását egy hónapra fel kell függeszteni.)

Azért, hogy az egész rendszer áttekinthető és ellenőrizhető legyen, létrejön a foglalkoztatási és közfoglalkoztatási elektronikus adatbázis. Ebbe a segélyezésről döntést hozók betekinthetnek. Például ilyen lehetőséget kap a települési önkormányzat jegyzője a szociális juttatásokra való jogosultság feltételeinek megállapításához szükséges ellenőrzési feladatai érdekében.

A legnagyobb közfoglalkoztatók az önkormányzatok. Ez így marad, még akkor is, ha anyagi forrásaik szűkülnek. Napirenden van az önkormányzati rendszer átalakítása, ami nem elhanyagolható bizonytalanságot visz a rendszerbe. A GKI Gazdaságkutató Zrt. önkormányzati körben végzett felmérése szerint 50 és 60 százalék közötti azon települések aránya, amelyek a közelmúltban vagy már megvalósítottak, vagy idén terveznek indítani közmunkaprogramot. A jelentős bizonytalanság miatt, s mert az anyagi feltételek inkább romlottak, jóval kevesebben terveztek indítani közmunkát, mint korábban.

Ez lehet, hogy csak átmeneti állapot. Ha a feltételek tisztulnak, világossá válnak, a pályázatok nagyobb számban jelennek meg, a helyzet változhat. Ez egyes rétegek, települések, vidékek számára mindinkább létfontosságú, mert ha csak a segélyezés szigorodik, de a munkaalkalmak nem bővülnek, az komoly feszültségek forrása lehet.

Írta: Kovács Lajos
Fotó: Ferenczy Dávid

Communal Works

Living solely on welfare has sadly become a potential lifestyle for some in Hungary, especially in remote rural areas, where the monthly state stipend is the only income for whole families. The lowest national employment rate in the EU – 3.8 million active workforce out of a 10 million population – makes it a vicious circle for state and citizens alike. New jobs are badly needed. More than 2.5 million in the 15-64 age group are reported inactive, either because they are still studying or because they are ill and retired before time. Worst of all: there are scores who are able but unskilled or have been out of work for too long to be counted on in the economy. There is little hope for them to break the ice.
The only way out for the needy was conditional welfare based on communal work. The present government condemned and abolished the communal work system launched by their predecessors, but so far nothing has been introduced to replace it. Parliament passed a bill in July, and it will take some time to carry into effect. Major changes affect the welfare system and employment regulation, amending the Labour Code. Employees get less protection, while enterprises get more leeway. The new legislation tries to make communal work more attractive, priced midway between welfare benefit (26.300 HUF average last year) and minimum wages (78.000 HUF). A four-hour day communal work is reimbursed with a 30-40 thousand HUF monthly wage. A wider range of businesses can employ communal workers for less than the minimum wage, paving the way to enter the world of skilled employment for those willing.

Vidék Magazin
Az ország magazinja

A gémeskutak földjén

RIPORT A TANYAVILÁGBÓL

Tulajdonképpen mi is az a tanya? Pontos és mindenki által elfogadott definíció nem létezik, de a tanyák alatt többnyire a települések külterületén elhelyezkedő, nagy földterülettel rendelkező, valamennyire önellátó és főleg gazdálkodás céljából működő helyeket értjük. Mostanság azonban egyre több tanyát használnak idegenforgalmi célokra, vagy a gazdálkodás mellőzésével pusztán csak otthonnak.

Ma Magyarországon nagyjából 60-65 ezer tanya található, a tanyákon élők száma 250 ezer körüli. A létező tanyák 65 százaléka ma már inkább csak lakóhelyként funkcionál, a gazdálkodás (amennyiben van) csak a lakók önellátását szolgálja. A tanyák többsége az Alföldön helyezkedik el, ezen belül is főleg a Dél-Alföldre jellemző, ugyanis az Észak-Alföldről a régió városiasodása miatt a tanyavilág jelentős része eltűnt. Ma már a legtöbb tanyán van áram, azonban a fűtést sok helyen fával (legtöbbször helyben termelik), a vízellátást pedig kútból oldják meg. A település és a tanya közötti távolság gyakran nagyon nagy, akár 10-20 kilométer is lehet, vagy még ennél is nagyobb.

A külvilágtól való elszigeteltségből adódó problémák kiküszöbölésére hozták létre a tanyagondnoki szolgálatot 1995-ben. A tanyagondnokság lényege a tanyán élő emberek segítése, az időseknek ételhordás – ha igénylik –, a napi teendőikbe való besegítés. A tanyagondnokok mindennap ellenőrzik a nyilvántartásba vett tanyákon, hogy minden rendben van-e, ugyanakkor feladatkörükben benne van a közmunkások irányítása, a hivatal segítése és a közbiztonságra is figyelnek. Az önkormányzat alkalmazza őket, havi nettó 79 ezer forintért, de az önkormányzatok az államtól évi kétmillió forint normatívát kapnak erre a célra, továbbá pályázhatnak például tanyagondnoki gépjármű beszerzésére.

Kisjuhász István Ladánybene tanyagondnoka, 1999 óta látja el feladatát. Ladánybene 1800 fős település a kecskeméti tanyavilágban, Bács-Kiskun megye szélén. (A szomszédos Tatárszentgyörgy és Örkény már Pest megyéhez tartozik – ennek még lesz jelentősége a későbbiekben.) Az 1800 lakosból 400-an élnek tanyákon, közülük tizenöten igényelnek vala-

milyen ellátást, és öten vannak olyanok, akik önerőből a boltba se tudnak elmenni. Ezenkívül nagyjából százan szoktak segítséget igényelni. Ebbe az idősek orvoshoz szállításától és a gyerekek iskolába hordásától a gázpalackcseréig nagyjából minden beletartozik.

A tanyasiak többsége egyébként nem nagyon tartja a kapcsolatot a külvilággal, a faluba ritkán járnak be, és a szomszédos tanyákon élőkkel is csak ritkán érintkeznek. Ennek a távolságokon kívül nyilvánvaló oka az is, hogy a tanyán élők zöme – Ladánybenén legalábbis – idős ember. És hogy ez a sok magányos idős ember – vagy pár – mégse unatkozzon annyira, hogy valamiféle kapcsolat azért mégiscsak elérje őket a külvilágból, hát kapnak néhány látogatót, méghozzá rendszeresen, meglehetős gyakorisággal. Köztudott azonban, hogy kegyetlen világunkban semmi sincs ingyen, ez a szolgáltatás pedig különösen sokba kerül (ellenben bármilyen értéktárggyal lehet fizetni), viszont mindenkinek jár, függetlenül attól, hogy az illető igényli-e.

A közbiztonság nagyon rossz a környéken. Rendszeresek a lopások, betörések, és a helyzetet rontja, hogy Ladánybenén egyáltalán nincs rendőr. Amíg Kecskemétről vagy Lajosmizséről kiérnek – már ha van szabad kapacitásuk – annyi idő alatt a rutinos elkövetők már rég messze járnak a zsákmánnyal. Olyan messzire nem is kell menniük, elég csak két kilométert, ugyanis a megyehatáron nem mennek át a rendőrök. Így hát a tanyagondnok a közbiztonsággal kapcsolatos teendőkből is ki kell vegye a részét.

„A múltkor is a néninek a padlásáról vakartam le őket, aztán még nekik állt feljebb" – mondja Kisjuhász István, a házalókra gondolva. A házalók kisebb csoportokban, nagy zsákokkal járják a környéket, megnézik, hogy van-e valaki a házban, becsöngetnek, és ha ajtót nyitnak, akkor a zsákból előkapnak egy edzőcipőt, tréningruhát, esetleg terítőt, eladásra kínálván azt. Ha senki sem nyit nekik ajtót, akkor kinyitják maguknak, és rövid idő múlva távoznak – a zsákokban immár jóval több portékát cipelve a következő házhoz. A házalókon kívül gyakoriak a „hagyományos" betörések és a falopások, ez utóbbi azért különösen kellemetlen, mert a tanyákon a helyben megtermelt fával fűtenek, ha el nem lopják. A Ladánybenéhez tartozó tanyákon a gáz és a víz nincs bevezetve, az áram azonban igen, a 2000-ben indult tanyavillamosítási programnak hála a település minden tanyáján van áram, így bármilyen teljesítményű gépet lehet üzemeltetni.

Ha már ennyit beszéltünk a tanyákon élőkről, itt az ideje, hogy velük is beszéljünk, úgyhogy a tanyagondnoki autóval

Farmlands

Cottage, farm or ranch – there is no exact translation and definition for the word 'tanya' in Hungarian, although it is a prevailing form of habitat in some areas. A tanya is typically a house and adjacent farm buildings at the outskirts or even further off a township or village, surrounded by a stretch of fields, pasture or arable land, providing its inhabitants with self-sustenance and an income from farming. Nowadays some of these farmlands are used for tourism or simply as a remote habitat, without relying on farming as a source of income.

Some 250 thousand Hungarians live on 60-65 thousand farmlands, and only 35 percent of them do some for of farming, mostly for self-sustenance. The rest are only habitat. Most of the farmlands are scattered around the flats of the Great Plane. Living in the backcountry has its drawbacks, so a system of wardens was introduced in 1995, looking after the most needy, catering food for the elderly and helping with everyday chores. All the same, most people who live on farmlands like to keep to themselves, rarely visit their neighbours or make a trip to the next village. Farmlands have an appalling crime rate, and its inhabitants are an increasingly ageing segment of the population.

Some areas have better conditions and reputation. Skirting the border town of Röszke are about 250 farmlands with some 800 inhabitants, who keep in touch and frequent the village more often, perhaps because the houses are closer to one another than usual. All local farmlands have an alarm system installed, ready to alert the wardens if need be. The proximity of patrolling border guards is another deterrent for criminals. On the other hand, illegal immigrants are likely to show up in some of the farmlands, having crossed the border and trying to find their way to a settlement.

The bleak vistas make Békés county the least populated region of Hungary. The lack of forests and groves is apparent, a solitary tree or shrub is all the vegetation. A dusty dirt road near Orosháza terminates at an old farmhouse. The gate is ajar, we hear a husky dog barking, a turkey is slogging in front, there seems to be no one at home, although the door is left wide open.

There are several groups lobbying for the interest of people living on farmlands, among them member of parliament József Balogh, head of the Hungarian Farmland Inhabitants' Association. The new strategic plan for rural development is reportedly concerned with farmlands, prioritising their development with a 1 billion HUF state subsidy. In May 2010, József Balogh initiated a work group of nine MPs – four of whom are now secretaries of state – in parliament to specifically deal with the situation of farmlands.

elindulunk Rácz Istvánné tanyájára, a falutól nagyjából másfél kilométernyire. A tanyára föld, pontosabban homokút vezet, egy-két bukkanótól eltekintve viszonylag egyenletes. Hatalmas mezők, a szélén telepített erdőkkel, kerítések, kutyák, birkák, a központban néhány épület és egy kút; ez a tanya. Rácz Istvánné birkatenyésztéssel foglalkozik, egyébként nyugdíjas. A bárányokat egy kereskedő veszi meg, ezenkívül van néhány disznó is, szintén eladásra hizlalva. Termesztenek zöldségeket is, de azt csak a saját ellátásukra, ugyancsak maguknak tartanak baromfit is. Jár támogatás a birkákra, állatonként háromezer forint, ami Ráczné szerint nagyon kevés. Támogatás jár egyébként a föld után is, a tanyához harmincöt hektárnyi föld tartozik, ezért évente 800 ezer forintot kapnak. Rácznénak nincs baja a közbiztonsággal, hozzá még nem törtek be, nem loptak el semmit. „Egyelőre még nem volt semmilyen probléma, amitől félni kellene." A faluba majdnem mindennap el kell menni, bevásárolni vagy a postára. A tanyán egyébként nem sok idő jut a pihenésre, folyamatosan van valami tennivaló az állatok körül vagy a földeken.

A következő tanya, amit meglátogatunk, egykor jobb napokat is látott, most azonban erősen lepusztult állapotban van. Egy idős „pár" él rajta, akik tulajdonképpen nem egy pár, Erk Istvánné és néhai férjének a testvére, Erk Mihály. Ő amióta megszületett – 1923 óta – ezen a tanyán él. Egykor százhúsz birka volt itt, és egy jól menő gazdaság. Ma néhány düledező épület és tizenkét tyúk. A hanyatlás Erk István halála után kezdődött, utána a családtagok a két öreg kivételével elköltöztek. Egyébként mindenben igyekeznek támogatni a tanyán maradtakat, de – Erk Istvánné szavaival – nekik se megy valami jól. A megélhetést a tyúkok és némi zöldség biztosítja, amit saját fogyasztásra termelnek, ezenkívül a nyugdíj és a tizenkét hektárnyi föld után járó támogatás. Kérdésemre, hogy mik a tapasztalataik a közbiztonsággal kapcsolatban, először csak egy „Hát, megvagyunk" a válasz, de hamarosan elmesélik, hogy rendszeresek a lopások, gyakorlatilag mindent visznek, amit csak tudnak. „Két tehén volt, azokat délután hatkor lopták el a mezőről, kivezették őket az útra, és ott feltették a futóra." Amikor még birkák is voltak, azokat is rendszeresen lopták, most a tyúkokat és a szerszámokat viszik. Próbálták kutyával őrizni őket, de azokat mind megmérgezték.

Erkék tanyája után megnézünk egy elhagyatott tanyát; a tulajdonosok meghaltak, valaki elvileg megörökölte, de nem foglalkozik vele, így az egész üresen áll, ám meglepően jó állapotban van. Majd elmegyünk Kisjuhász István egykori tanyájához, amit egy pesti vállalkozó vett meg, azzal a céllal, hogy nyulakat fog tenyészteni, de az ötletnek teljes csőd lett a vége. „Sok ilyen van egyébként. Lejön a pesti gyerek sok pénzzel, meg nagy tervekkel, aztán néhány év múlva pénz nélkül szalad vissza Pestre." Hatalmas, raktárszerű épület, a vállalkozó fél év alatt építtette meg, belül végig polcok és üres nyúlketrecek. Egy olasz cég Lajosmizsén működtet nyúlvágóhidat, egy ideje maguknak tenyésztenek nyulakat, nem vesznek mástól. A tulajdonos visszaköltözött Pestre, a tanya pedig végrehajtás alatt van.

Azért nem mindenki jár rosszul, aki hirtelen elgondolásból tanyára költözik; Kovács Zsolt Budapesten született, de mindig is lovakkal akart foglalkozni, előbb Őrbottyánba költözött, majd Ladánybenén vettek tanyát. Feleségével és egy kisbabával élnek itt, éppen a második gyereküket várják. Lovakat tenyésztenek, ezenkívül Kovács Zsolt eredeti foglalkozása szíjgyártó, amivel szintén foglalkozik.

Miután egy kis ízelítőt kaptunk a kecskeméti tanyavilág mindennapjaiból, továbbindulunk Szeged felé, nevezetesen Röszkére. Tudni kell ugyanis, hogy a dél-alföldi tanyavilágnak mindhárom megyéjében egymástól eltérő vonásai vannak. Röszkén két tanyagondnok is van, Kovácsné Kacz Erika és Fodor Zsolt, kilenc, illetve három éve teljesítenek szolgálatot. Röszkén 750-800 ember él tanyákon, összesen 240-250 tanyán. A tanyán élők itt tartják egymással a kapcsolatot, és a faluba is sűrűbben járnak be. Általánosságban jellemző, hogy itt sokkal közelebb vannak egymáshoz a tanyák, bár a településtől viszonylag távol, de néhány helyen több tanya annyira közel van egymáshoz, hogy komplett utcák alakultak ki, mintha egy különálló falu lenne. Többnyire itt is földutak vannak, áram szinte mindenhol, vezetékes víz csak kevés, a gáz viszont több helyen is be van vezetve. Két-három külvilágtól elzárt tanya van Röszke területén, a többi viszonylag jól megközelíthető. Errefelé minden tanyán működik egy jelzőrendszer, ha megnyomnak egy gombot, akkor riaszt a tanyagondnokságnál, ahonnan kimennek a helyszínre. A közbiztonság itt sem túl fényes, de valamennyit javít a helyzeten a határőrség folyamatos jelenléte és járőrözése. Ugyanakkor éppen a határ miatt jelenik meg a tanyán élők számára hol bosszantó-zavaró vagy néha komikus jelenség; a menekültek, illegális határátlépők, akik a zöldhatár közvetlen közelében levő tanyákon keresztül próbálnak valamilyen településre jutni.

Fehér István – Pista bácsi – egy ilyen határ menti tanyán él 1922 óta, amikor is megszületett, elmondása szerint, „a két ház között az udvaron". Később, 1942 óta önálló kereskedő volt, aztán megjárta Szibériát, majd amikor hazakerült, gazdálkodással foglalkozott. Most a nyugdíjából él, saját fogyasztásra termel növényeket. A ház ablakából rálátni a zöldhatárra, a menekültek gyakorlatilag a kertjén keresztül igye-

keznek a céljuk felé, a határőrök pedig a menekültek után. Pista bácsit azonban ez nem bosszantja, inkább komikusnak fogja fel a helyzetet. „Jönnek itt folyamatosan, időnként mögfogják őket. Én is mögfogtam egyet, itt a kert végében. Líbiai volt!" Majd elmeséli, hogy hogyan keveredett hozzá a szomszédján keresztül egy líbiai menekült, aki kissé megijedt tőle, mert a kezében maradt a kés, és azzal gesztikulált beszéd közben, de szerencsére a „nem bánt a bácsi" mondat egy kicsit megnyugtatta. Majd egész jól elbeszélgettek oroszul, bár a líbiai nem tudott oroszul, de vizet azért tudott kérni. Ő adott neki, majd hívta a rendőröket. A határ egyébként mindenhol hatással van az itt élőkre, egy másik tanyán – szinte közvetlenül az átkelő mellett – például azt mondták, ott azért nem történnek bűncselekmények, mert éjszaka mindent bevilágítanak a reflektorok, kamera is van, és rengeteg határőr.

Itt is vannak olyan tanyák, amelyeket egyáltalán nem gazdálkodás céljára használnak, Kassai Erzsébet Orosházáról költözött egy röszkei tanyára, de a dísznövényeken kívül nem termel semmit. Van telefon, internet, mindene megvan, ami egy városban is meglenne. Az egyetlen különbség az, hogy „gyönyörű a környezet, olyan mintha mindig nyaralnék". A közlekedés nem okoz gondot, van autója és egy elektromos motorja is.

Szentpéteri Csilla az ország legdélebbi lakóépületében lakik, a zöldhatártól kevesebb mint száz méternyire álló tanyán, kislányával és élettársával. A tanya egyike a kétháromm külvilágtól teljesen elzárt röszkei tanyának. Nincs se víz, se gáz, se villany. A fűtést fával, a vizet kútból, a világítást pedig gyertyával oldják meg. Az egyetlen gond az, hogy a kislányt nehéz az óvodába elvinni. Biciklivel közlekednek.

A tanyasi óvoda a maga nemében teljesen egyedülálló dolog, állítólag csak Röszkén létezik ilyen. Tizennégy gyerek jár a tanyasi óvodába, ebből tizenkettő tanyasi, többségük röszkei, de vannak ásotthalmiak, domaszékiek és mórahalmiak is. A két óvónő közül az egyik egy közeli tanyán él, a másik szegedi, a dajkák pedig röszkeiek. Az óvoda egyébként jogilag a röszkei óvodához tartozik.

Röszke után továbbindulunk Békés megyébe. A táj itt a legsivárabb, a települések nagyon ritkásan követik egymást – Békés az ország leggyérebben lakott megyéje. A végtelen pusztaságot itt már nem szakítják meg telepített erdők, csak néhány magányos fa vagy bokor áll itt-ott. Meg persze a hosszúkás tanyaházak és a gémeskutak, szétszórva a mezőkön. Érdekes, hogy rengeteg abszolút üres terület van, ahol nincs semmi, viszont ahol van egy tanya, ott pár száz méteren belül több is van. Orosháza mellett letérünk egy meglehetősen rossz állapotú földútra, és célba vesszük az egyik tanyát. A kapu nyitva, beljebb egy kutya ugat, a ház előtt pulyka rohangál. A ház ajtaja szintén nyitva, ám hiába kiabálunk, nem jön elő senki. Látszólag teljesen üres az egész. Mindenesetre sokatmondó, ha csak így itt lehet hagyni tárva-nyitva mindent és elmenni valahová. A szomszéd tanyán egy idős ember kapálgat a kertjében, nem hajlandó beszélni velünk, inkább elküld a fiaihoz, egy másik tanyára.

A fia, Bakos István korábban disznóhizlalással foglalkozott, de ennek már tíz éve vége, ugyanis az egyik nagy húsfeldolgozó nem veszi át a helyi termelők disznóit – vagy ha igen, akkor csak „nevetségesen alacsony áron" –, inkább saját telepeiről szerzi be a húst. A tanyán most gabonatermesztés megy, negyven hektáron termesztik, és Orosházára adják el

egy sertéstelepnek, illetve különböző kereskedőknek. Bakos István szerint tanyán főleg a „kényszertanyások", a szegény emberek laknak, mivel nincs rezsiköltség, és az élelmiszert maguknak is elő tudják állítani. A közbiztonság szerinte „még nem annyira katasztrofális", bár hozzá betörtek néha, főleg gázolajat és vasat vittek el. A nyomozás „természetesen" nem vezetett eredményre, bár az egyik alkalommal az esetet kamera is rögzítette, az mégsem volt „bizonyító erejű". A gazdálkodásból származó jövedelme egyébként, a kiadások és a bevételek mérlegében, nagyjából a minimálbér környékén mozog, ehhez még hozzájön évente a hektáronként 40 ezer forint támogatás a föld után.

Magyarországon több érdekvédelmi csoport is képviseli a tanyákon élőket, ezek közül a legjelentősebb a Balogh József országgyűlési képviselő által vezetett Magyarországi Tanyákon Élők Egyesülete. A kormány új vidékfejlesztési stratégiájában állítólag kiemelt figyelmet szentel a tanyáknak, szó van többek között egy új tanyatörvény kidolgozásáról, és a költségvetésben a tanyáknak egymilliárd forintos támogatást szánnak. 2010 májusában kilenc országgyűlési képviselővel megalakult a kormánypárt tanyaügyi munkacsoportja, Balogh József kezdeményezésére.

Írta: Barcza Dániel
Fotó: Ferenczy Dávid

Tanyák szószólója

Balogh József országgyűlési képviselő, Fülöpháza polgármestere és a Magyarországi Tanyákon Élők Egyesületének elnöke. Az egyesületet 2007. január 7-én alapította azzal a céllal, hogy a tanyasi embereknek is legyen egy érdek-képviseleti szervezete. Tapasztalatai szerint az Országgyűlésben az egyesület megalakulásáig egyáltalán nem foglalkoztak a tanyavilággal. Ezen akart változtatni.

„Kötelességemnek éreztem, hogy egyetlen tanyasi képviselőként változtassak a helyzeten" – mondja Balogh József a Vidék Magazinnak. Az egyesület főbb céljai a tanyákon élők életkörülményeinek javítása, a tanyasi gazdaság – ezen belül a tanyák villanyellátásának – fejlesztése, a dűlőutak rendbetétele, a közbiztonság megerősítése. Ez utóbbi problémára szerinte megoldást jelenthetne, ha visszahoznák a 2001-ben működő rendszert, amikor nyugdíjas rendőrök a tanyagondnoki munkához hasonló feladatot láttak el, leginkább azonban kifejezetten a közbiztonságra ügyeltek. Annak oka, hogy a tanyasi emberek rossz életkörülmények között élnek, a képviselő szerint az, hogy a multik megjelenése óta nem tudják értékesíteni a terményeiket.

Megoldásképpen olyan nonprofit, önkormányzati rendszert képzelt el, ami helyben megvásárolja és hasznosítja a tanyán termelt élelmiszert. Mindezek a célok megvalósulni látszanak a Nemzeti Tanyafejlesztési Program által, melynek keretein belül a kormány egymilliárd forintnyi támogatásban részesíti a tanyákat. Hogy mire lesz elég ez a pénz? Először is, a tanyákon élők anyagi helyzetének javítása érdekében egy termeltető, beszerző, feldolgozó és értékesítő rendszert kell kiépíteni. „Mi a helyi vállalkozásokat szeretnénk fejleszteni önkormányzati berkeken belül, a megtermelt árut a helyi embereknek forgalmazni. Így a helyben megtermelt, illetve máshonnan idehozott pénz nem kerülne ki a helyi forgalomból. Ehhez állami támogatásból önkormányzati nonprofit boltokat kell létrehozni" – fogalmazott. A képviselő szerint ebben a már meglévő élelmiszer-ipari cégek is tudnak segíteni. „Be kell vonni azokat a cégeket, amelyek

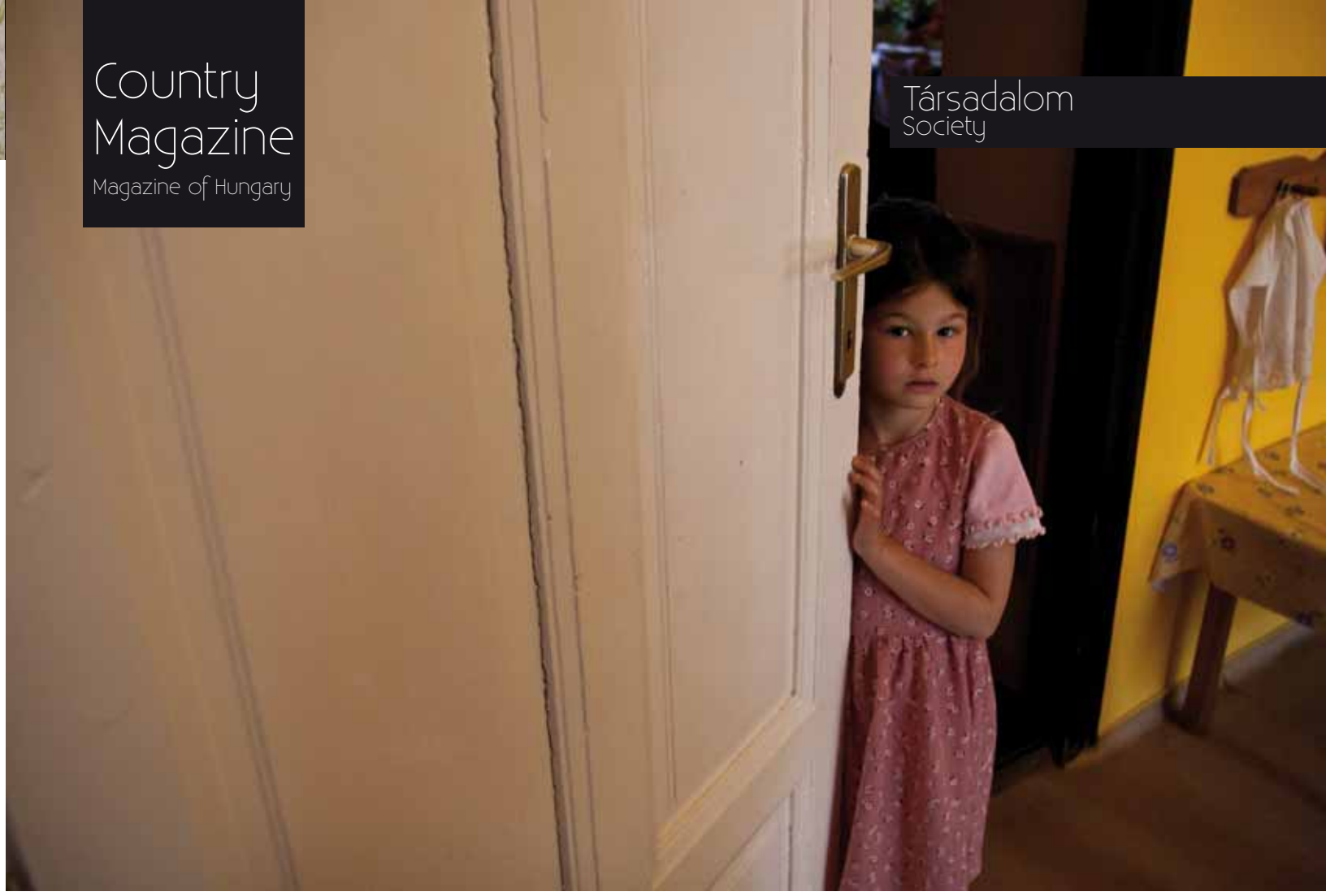

már bizonyítottak – húsfeldolgozás, tejtermék, étolaj stb. terén –, és az ő termékeiket be kell csomagolni a miénk mellé, illetve a miénket az övék mellé, és egy csomagban kell bevinni az önkormányzati konyhára, vagy a piacokra. Így biztosítani tudjuk a bő választékot is."

A tanyafejlesztési program keretein belül továbbá minden tanyát megfelelő minőségű ivóvízzel látnának el, minden tanyára bevezetnék az áramot, megerősítenék a közbiztonságot, a dűlőutak helyrehozása érdekében pedig az önkormányzatok gépekre pályázhatnának, amelyekkel mindig ki lehet javítani a földutakat. „Ne pénzt adjunk az önkormányzatoknak az útjavításra, hiszen később jön egy vihar és újra tönkremegy az út, hanem tegyük lehetővé, hogy gépekre pályázhassanak, hogy aztán azokkal folyamatosan újra meg tudják javítani az utakat." A közbiztonság javítása érdekében minden tanyát ellátnának egy számítógéppel, a gépek egy zárt hálózatot alkotnának, egy külön központi szerverrel. Ezen keresztül, ha bármi baj van, egy gombnyomással azonnal lehet riasztani a központot. Ezen kívül a tanyákon élők kapnának egy karjukra rögzíthető kezelőpanelt, ami a vérnyomásukat is méri, és baj esetén riasztja a központot. Ez természetesen önmagában nem elég a problémák megoldására, hiszen hiába riasztják a központot, ha nincs elég rendőr, aki intézkedhetne. Erre azonban elméletileg megoldást fog jelenteni, hogy az állományt a miniszterelnök bejelentése szerint háromezer új rendőrrel bővítenék.

A tanyafejlesztési programot a kormánypárt tanyaügyi munkacsoportja már kidolgozta, ez egyébként szintén Balogh József „találmánya", mint ahogy a program is. A tanyaügyi munkacsoportban négy államtitkár is van, ezért nem volt nehéz a kormányon átvinni a tervezetet. És hogy mindez mikorra valósulhat meg? „A tanyafejlesztési program elindult most júliusban, augusztusban be lehet adni a pályázatokat, szeptemberben elbírálják, illetve a szerződéseket megkötik, és októbertől már konkrétan el lehet kezdeni a beruházásokat" – mondja Balogh József.

Speaking Up for Farmlands

József Balogh is the mayor of Fülöpháza, a member of parliament, and the president of the Hungarian Farmland Inhabitants' Association, an interest group that he founded in 2007 to lobby for those living in remote areas. The pressing issues of farmlands had rarely, if ever been discussed in Parliament before the Association started. "As the only MP from a farmland, it is my duty to change that neglect," said József Balogh, outlining his goals set for the association: improving living and farming conditions on farmlands through better access roads, electricity, drinking water, and significantly lowering crime rate. Government is apparently taking heed, allocating 1 billion HUF for the National Program for Farmland Development. "Government subsidy would boost enterprises within municipalities, establishing non-profit stores to be able to buy and distribute produce locally from farmlands. Cutting the middleman and keeping it local means that the fruit of our toil is kept here where it belongs," he summed up the essence of the program.

Vidék Magazin
Az ország magazinja

Kínai-magyar
DIPLOMÁCIA ÉS ÜZLET

Ven Csia-pao kínai és Orbán Viktor magyar miniszterelnök Budapesten

Idén június 25-én tizenkét megállapodást kötött egyrészt a magyar és a kínai kormány, másrészt magyar és kínai cégek is megegyeztek egymással. A tizenkét szerződést Ven Csia-pao kínai és Orbán Viktor magyar kormányfő jelenlétében írták alá, ezen a napon látogatott ugyanis csaknem negyedszázad elteltével ismét kínai miniszterelnök Magyarországra.

Magyarország 2010-ben 1285 milliárd forintért (mintegy 4,66 milliárd euróért) importált árukat Kínából. A kétoldalú kereskedelmi forgalom kiegyensúlyozatlanságát mutatja, hogy a magyar export Kína felé mindössze 319 milliárd forintot (1,16 milliárd eurót) tett ki.

A közelmúltban kötött megállapodások harmadát Fellegi Tamás nemzeti fejlesztési miniszter, a magyar–kínai gazdasági kapcsolatokért felelős kormánybiztos írta alá. Fellegi elsőként a légi és folyami közlekedés fejlesztéséről szóló egyetértési nyilatkozatot szignálta Jang Csie-cse (Yang Jiechi) pekingi külügyminiszterrel – a minisztérium tájékoztatása szerint. A Vidék Magazin a magyar–kínai tárgyalásokat közelről ismerő forrásból úgy értesült, hogy a folyami közlekedésről szóló részek elsősorban a magyar „know-how", azaz szaktudás kínai exportját segíthetik elő. Arról van ugyanis szó, hogy a kínaiak érdeklődnek a magyar folyami hajózási rendszerek iránt, és egyelőre még fontolgatják, hogy a magyar vagy a holland módszereket próbálják meg saját folyóikon hasznosítani.

A megállapodás másik része még érdekesebb lehet, bár erről tudni a legkevesebbet. Talán nem véletlenül kérték már, hogy hozzák nyilvánosságra a magyar–kínai egyezmények szövegét. A légiközlekedés fejlesztése ugyanis nyitott kérdésnek tűnik, és akár két másik kínai–magyar szerződéssel is összefügghet – bár nem feltétlenül –, információink szerint.

Kínai logisztikai bázis Magyarországon

A hírek szerint a kínaiak nagy logisztikai bázist akarnak létesíteni Magyarországon – erről szintén nyilatkozat született június 25-én. A „Kína kelet-közép-európai logisztikai és kereskedelmi platform kialakításáról és a kereskedelmi együttműködésről" szóló egyezményt Mendelényi Dániel, a Magyar–Kínai Kétoldalú Kapcsolatok Összehangolásáért Felelős Kormánybiztosi Titkárság vezetője, valamint Csang Seng-mej (Zhang Shengmei), a kínai Kereskedelem Fejlesztési Iroda vezetője írt alá.

A logisztikai bázis szorosan összefügg ugyanis a repülőtérfejlesztéssel, hiszen Magyarország egyelőre vasúton és hajóval nem könnyen érhető el Kínából, légi úton viszont talán könnyebben megoldható ez. A repülőtér-fejlesztés helyszíne azonban még vitatott. A kínaiak – úgy tudjuk – Nyugat-Magyarországon látnák szívesebben a logisztikai központot, amelyhez termelőbázis és légi kikötő is kapcsolódna. Kína ugyanis, ha már elhozta repülőn több ezer kilométerről az áruit, nem akarja a magyar utakon keletről nyugatra még több száz pluszkilométeren „zötykölődtetni" azokat. Viszont szívesen gyártatna, összeszereltetne bizonyos termékeket ezekben a logisztikai központokban, sőt kifejezetten kínai kérés volt, hogy az új centrumok környékéről mezőgazdasági termékek

(Folytatás a 44. oldalon)

China in Hungary

25 June 2011 was a notable day in foreign affairs for Hungary: Prime Ministers Wen Jiabao and Viktor Orbán signed a bilateral agreement, along with twelve business agreements between the two countries. It was the first time in twenty five years that a Chinese Premier visited Hungary.

One third of the agreements were signed by Tamás Fellegi, Minister for National Development, and state commissioner for overseeing Chinese-Hungarian economic relations. An agreement on aerial transport and river navigation development was signed first by Foreign Secretary Yang Jiechi. According to experts who closely followed the negotiations, the section on river navigation would provide China with Hungarian know-how in the field. The treaty on aerial transportation raised great expectations, many are holding their breaths for the details. Allegedly it is about a major Chinese logistics base in Hungary, surrounded by production plants, and served by an airport that receives and coordinates the direct transport of Chinese goods.

The exact location has not been determined yet, but reportedly the Chinese partners would prefer a suitable area in Western Hungary, with the proximity of agricultural lands – another interesting hint that sparkled speculation about export possibilities with return cargo. Vas and Veszprém county, Pápa, and the NATO airbase of Taszár near the Southern border are possible contenders. Hungary, on the other hand, is more eager to suggest locations in the Eastern parts of the country, especially the former Warsaw Pact military air bases of Mezőkövesd and Debrecen. It most be noted that Hungary is not the only target for development, as Poland is also a possibility for a logistics hub. All the same, Magyar Tőketársaság Zrt., one of the largest property development firms owned by Sándor Demján, entered an agreement with the Chinese HNA group about airport construction and other potential building projects.

Railway and river transport were also hot on the agenda. Tamás Fellegi signed an agreement about railway development with Gao Jian, Chinese ambassador to Hungary, while earlier on in April, the CEO of Hungarian Rails, Ferenc Szarvas agreed on a strategic cooperation with the head of China Railway Construction Corporation. Modernising railway lines is of paramount importance for a future logistics base, bearing in mind that the most important and effective way of transport for Chinese goods and export to China is container cargo.

Further plans include faster rail connection to the ports of Constanta (Romania), Koper (Slovenia) and Trieste (Italy). The construction of a large central railway station was also on the agenda.

Apart from state officials, several private businesses and corporations from both countries took part in the negotiations and sealed their cooperation with agreements, among them

Shanghai by night – public phone on Nanjing Road *Photo:* Imre Benkő

Peng Zhiping, vice president of telecom giant Huawei, promising a 5 billion US dollar export turnover in 2013, from its logistics base in Hungary. Huawei products are presently assembled in Pécs, through the Finnish company, Elcoteq. The Chinese company is doing business with Vodafone Hungary, while the other major Chinese telecom firm, ZTE has teamed up with service provider Telenor for significant technical development.

Chemical industry is another area of cooperation. Ding Jiansheng, president of the board at BorsodChem Zrt. and Xiao Gang, president of Bank of China signed an agreement about a 1.1 billion Euro financial investment in the plastic factory of BorsodChem. With 96 percent Chinese ownership by the Wanhua industrial group, the company already represents a major Chinese business interest in Hungary, with great future potential.

Last but not least, an agreement was signed by Ernő Takács, shareholder of Talentis Group, and Li Fangrui, president of Shandong IMperial International Investment, to create a Central European Hungarian-Chinese Trade, Logistics and Development Zone. Further contracts were finalised by Imre Andrási, CEO of Szolnok Industrial Park and Chen Liping, CFO of BBCA about opening a 60 thousand ton annual capacity citric acid factory in Szolnok. Canyi New Lighting is also moving a production plant to Hungary in the near future.

gyűlhessenek össze, Kínába szállítandó agrártermékekről van szó – értesüléseink szerint. Egyelőre Kínába nagyon nehéz mezőgazdasági cikkeket exportálni, ezért itt is valamilyen technológiai, illetve tudás alapú fejlesztésről, know-how átadásról lehet elsősorban szó.

Míg a kínaiak a nyugatabbi helyszíneket „kérik", addig a magyarok inkább hazánk keleti részein javasolnak helyszíneket, így a Varsói Szerződés idején használatban volt katonai repülőteret Mezőkövesden vagy Debrecenben. Ezek a magyar érvelés szerint Észak-Európa piacait megcélozva lehetnek hasznosak a kínaiak számára. Ha viszont a távolkeletiek döntenek, akkor sokkal valószínűbb valamilyen nyugat-magyarországi helyszín, így egy Vas megyei térség, esetleg a Veszprém megyei Pápa, illetve felmerült a sajtóban a dél-dunántúli Taszár neve is.

Kínai–magyar tárgyalások Magyarországon, középen kétoldalt Orbán Viktor magyar és Ven Csiao-pao kínai miniszterelnök

Földön, vízen, levegőben

Akár épül repülőtér, akár nem – mert azért lengyel versenytársak is lehetnek például a kínai elosztóközpontok létrehozásakor –, Demján Sándor cégcsoportja érdekelt a repülőterek építésében, fejlesztésében és más ingatlanprojektekben is. Erről Demján Sándor cége, a Magyar Tőketársaság Zrt. a kínai HNA csoporttal állapodott meg a kormányközi egyezményekkel egy időben. Úgy tudjuk, Demján szerződése nem kötődik közvetlenül a kínai–magyar repülőtérhez, de nem is zárható ki az összefüggés a többi egyezménnyel. (A repülőtereket egyébként információink szerint egyelőre nem nevesítették az egyezményekben, pontosabban úgy tudjuk, nem szerepelt konkrét helyszín a hivatalos tárgyalásokon.) A Demjánékkal megállapodó HNA-hoz tartozik az a Hainan légitársaság is, amely 2007-ben már érdeklődött a Malév privatizációja iránt. Az azonban közel sem biztos, hogy az egyébként ismét eladósorban lévő Malévbe ez a kínai cég száll majd a jövőben.

Bár Magyarország valódi versenyelőnyt Kínának inkább a repülésben tud nyújtani, azért a vasút és a hajózás problémái sem hanyagolhatók el. Nem véletlen, hogy Fellegi Tamás Gao Jiannal, a Kínai Népköztársaság magyarországi nagykövetével a vasúti fejlesztésről és szállításról szóló egyetértési nyilatkozatot írt alá most június végén, és korábban, idén áprilisban a MÁV elnök-vezérigazgatója, Szarvas Ferenc stratégiai együttműködési megállapodást írt alá a kínai vasútépítő cég, a China Railway Construction Corporation vezetőjével.

Fontos ugyanis, hogy Magyarország logisztikai bázisként korszerű vasúthálózattal rendelkezzen, és hogy ez a vasúti hálózat más logisztikai bázisokhoz is könnyen csatlakozni tudjon. Ilyen fontos kereskedelmi-szállítási centrumok lehetnek a környező nagyobb tengeri kikötők. Nem lehet például figyelmen kívül hagyni, hogy a horvátok éppen a napokban jelentették be a magyar határ és Rijeka közötti vasútvonal korszerűsítését. Ezzel ugyanis például a kínai konténerforgalmat lehet elősegíteni a térségünkben. A konténerszállítás Kína egyik legfontosabb exportszállítási módja.

Szintén a konténerszállítás fejlesztését célozza számos más terv vagy csak ötlet szintjén mozgó elképzelés. Így fontos lenne például a romániai Konstancával (Constanta) való vasúti kapcsolat jobb kiépítése, mint ahogy a szlovén Koper és az olasz Trieszt jelentőségét sem szabad elhanyagolni. A felsorolt kikötők mindegyike alkalmas konténerek fogadására, átrakására. Állítólag a kínai–magyar tárgyalásokon nem került szóba kifejezetten egyik nagy környező országbeli kikötő sem, viszont magyarországi vasúti fejlesztések igen, így például egy nagy központi pályaudvar létesítése sajtóhírek szerint szerepelt a napirenden.

Együttműködő kínai és magyar cégek

A nagy államközi fejlesztések mellett számos kínai és magyar cég működik együtt már most is, így Peng Zhiping, a Huawei cég elnökhelyettese stratégiai megállapodást írt alá június 25-én Budapesten. A távközlési vállalat ötmilliárd dolláros exportot vállalt 2013-ban Magyarországról kiindulva, az itt kiépítendő logisztikai bázisáról. A cég jelenleg Pécsett szerelteti össze a termékeit a finn Elcoteq cég révén. A Huawei most a Vodafone mobiltávközlési céggel működik együtt itthon, míg a másik kínai távközlési vállalat, a ZTE a Telenor szolgáltatóval állapodott meg komoly fejlesztések végrehajtásáról.

A vegyiparban szintén komoly fejlesztések zajlanak. Ding Jiansheng, a BorsodChem Zrt. igazgatóságának elnöke és Xiao Gang, a Bank of China elnöke írta alá június 25-én azt az egyezményt, amely 1,1 milliárd euró összegű pénzügyi együttműködési megállapodást jelent a BorsodChem Zrt. és a Bank of China Ltd. között. (A műanyagipari alapanyagokat termelő, kazincbarcikai központú BorsodChem 96 százaléka egyébként a Wanhua ipari csoport tulajdonában van. Ezzel az egyik legjelentősebb kínai beruházásnak számít már ma is Magyarországon – minderről bővebben olvashatnak az 54. oldalon.)

Szintén június 25-én született megállapodás a Közép-Európai Magyar–Kínai Kereskedelmi Logisztikai és Fejlesztési Együttműködési Övezetről. A két aláíró Takács Ernő, a Talentis Group társtulajdonosa és Li Fangrui, a Shandong Imperial International Investment elnöke volt. Mindemellett

Csoportkép a CBTC átadóünnepségén, középen Medgyessy Péter, Magyarország volt miniszterelnöke

együttműködési megállapodás jött létre a 60 ezer tonna éves kapacitású Szolnoki Citromsav Gyár megvalósítása érdekében, amelyet Andrási Imre, a Szolnoki Ipari Park vezérigazgatója és Chen Liping, a BBCA pénzügyi igazgatója írt alá. A világítástechnikai cég, a Canyi New Lighting európai termelési bázist szándékozik kiépíteni, alighanem erről állapodtak meg előzetesen a kínai és a magyar partnerek. A Canyi jelenleg a telephely kiválasztásáról dönt, úgy tudjuk, a magyar illetékesek több lehetőséget is felvetnek a kínai cég számára.

Az együttműködési megállapodások aláírása után a Magyar Tudományos Akadémia épületében került sor a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium által szervezett Kelet-közép-európai Gazdasági és Üzleti Fórumra. A Kína és Kelet-Közép-Európa közötti gazdasági kapcsolatok és a kereskedelmi csere elmélyítése, a befektetések ösztönzése, valamint a régió innovációs potenciáljának megismertetése céljából rendezett fórumon számos ország képviseltette magát. Úgy tudjuk, hogy a kínai miniszterelnök elutazása után néhány órával máris egy újabb északi ország kereste meg a magyar minisztériumi illetékeseket, ugyanis csatlakozni szeretnének ahhoz a – elsősorban a Nyugat-Balkán térségét és Magyarországot tömörítő – fórumhoz, amely a magyar–kínai kapcsolatok fellendítésére alakult. Érdekesség, hogy a szóban forgó állam nem is balkáni ország, így a fórum valószínűleg kibővül majd, hogy minél többen csatlakozhassanak hozzá a jövőben. Magyarországnak alapvető érdeke ugyanis az, hogy minél több környező és távolabbi állam termékeit szállítsák a leendő hazai logisztikai központokból Kínába, illetve minél több európai országban terítsék a hozzánk Kínából érkező árukat.

Megnyílt a kínai márkás áruk központja

A folyamatot elősegítheti, hogy többéves előkészítés után, 2011. június 29-én a Csöcsiang Márkás Termékek Kiállítással és Üzleti Fórummal megnyílt a CBTC (China Brand Trade Center) Budapesten. A márkás, versenyképes kínai termékek és gyártóik számára létrejött központ az AsiaCenter koncepciójának kiterjesztése, amelyben a látogatók közvetlenül, költséghatékonyan és időt spórolva léphetnek kapcsolatba ázsiai kereskedőkkel és befektetőkkel.

A CBTC az igényes termékeket előállító és fejlett technológiákat alkalmazó kínai cégek bemutatkozására ad lehetőséget a kelet-közép-európai régióban. Kína egyik legfejlettebb és leggazdagabb tartománya, az 52 millió lakosú Csöcsiang 2011-ben egyetlen tengerentúli projektként a CBTC-t támogatja, mind tartományi, mind központi kormányzati szinten. A délkeleti tengerpartnál található tartomány gazdasági katalizátor szereppel bír Kínában, GDP-je éves szinten 379 milliárd dollár. A tartomány gazdasági vezetése a központ megnyitásával egy új üzleti modellt hozott létre, amely mellett hosszú távú elkötelezettséget vállalt. Az új platform a vállalatok közötti kétirányú kereskedelem- és befektetésösztönzésre irányul.

„A központ létrehozása azért újszerű, mert így a kínai gyártók közvetlenül kerülhetnek kapcsolatba európai vevőikkel, a kommunikáció révén kialakul a Kínában rendkívül fontos bizalom, és ebből együttműködési lehetőségek

születhetnek. A CBTC-vel a kereslet és a kínálat számára is új perspektívákat nyújtunk" – mondta Soós Eszter, a CBTC szóvivője. Hangsúlyozta: Csöcsiang beköltözésével megteremtette az alapot arra, hogy a kínaiak hídfőállást építhessenek ki Kelet-Közép-Európában, ami egy modern Selyemút első állomása lesz.

A CBTC koncepciójának kulcsfontosságú ágazatai az autóalkatrészek, építőanyagok, elektronika és a megújuló energia kapcsolódó termékei és szolgáltatásai. Csöcsiang tartományból 36 cég érkezett olyan változatos iparágakat képviselve, mint a járműipar, a megújuló energiák, szerszám-, gép- és vegyipar, sporteszközök, valamint textilipar.

A CBTC szóvivője az eddigi tapasztalatok alapján közel ezer tárgyalásra és üzleti kapcsolatfelvételre számított a kínai és európai üzletemberek között már a nyitást követő első három napban. Felhívta azonban a figyelmet arra, hogy a CBTC valódi sikereit a következő időszakban, körülbelül egy év múlva tapasztalhatjuk meg.

Kína ugyanis a kelet-közép-európai piacon növekedést vár. Ezért támogatják a kínai vállalatokat a globális terjeszkedésben, valamint használatra kész létesítmények állandó kiállítási területként való használatában. Ezáltal abban, hogy kihasználva az előnyöket, külföldi leányvállalatokat hozzanak létre, függetlenül bővítsék piacukat. Ily módon ezek a vállalkozások megfelelő minőségű termékeiket képviselik. A stabil kínálat megfelelő értékesítést követő és garanciaszolgáltatásokat is jelent a CBTC-ben található termékekre.

A CBTC látogatóinak lehetősége nyílik rá, hogy közvetlen kapcsolatba lépjenek a kínai gyártókkal és befektetőkkel. A CBTC stabil befektetői háttérrel rendelkezik és üzleti körökben is elismert Kínában. Emellett az immár nyolcadik éve működő AsiaCenter segíti nem csupán üzleti tapasztalattal, de infrastruktúrával is. Az európai és magyar kereskedőknek nem kell többé Ázsiába utazni kínai partnerekért, így időt és pénzt spórolhatnak meg.

Az AsiaCenter kereskedelmi központként egyre inkább a kínai gazdasági és kereskedelmi elvárásokhoz, valamint a globális trendekhez igazította koncepcióját megnyitása, 2003 óta. A CBTC projekt is ezen folyamat eredményeként született, mintegy bázisként a kínai márkás termékek számára.

A CBTC az AsiaCenter nyugati szárnyában található. A CBTC ideális magyarországi elhelyezkedése a kínai vállalkozókat kedvező feltételekkel és értéknövelt szolgáltatásokkal csábítja. Amellett, hogy kényelmes, közvetlen járat működik Budapest és Peking között, a Bank of China Budapesten hozta létre első kelet-közép-európai leányvállalatát. A magas budapesti életszínvonal speciális kínai szempontoknak is megfelel. Ilyen többek között a kínai–magyar kéttannyelvű iskola, számos étterem, templom és egészségügyi szolgáltatások.

Kína, Sanghaj, felhőkarcolók az új városrészben *Fotó:* Benkő Imre

Czerván György, a Vidékfejlesztési Minisztérium agrárgazdaságért felelős államtitkára fogadta Diep Kinh Tan vietnami mezőgazdasági és vidékfejlesztési miniszterhelyettest és köztisztviselőkből, valamint üzletemberekből álló kíséretét Budapesten, 2011. július 7-én. A 20 fős delegáció a vietnami fél kezdeményezésére látogatott Magyarországra. A megbeszélésen egyebek között szóba került, hogy Magyarország jobban ki szeretné aknázni az oktatás, a képzés területén rejlő együttműködési lehetőségeket.

A vietnami gazdaságpolitikai nyitás révén – a központi tervirányítás ellenére – az egyes települések és tartományok a korábbinál jóval nagyobb önállóságra tettek szert. Ezért van létjogosultsága a kis és közepes termelési kapacitású gyártósorok vietnami exportjának. Ilyenek lehetnek például a sörgyártás, húsfeldolgozás, gyümölcsfeldolgozás (konzervek, ivólé, szörpök, püré, lekvár), növényi olajok és fűszerek feldolgozása, csomagolása, hűtőházak (gyümölcsök és húsok tárolására), vágóhidak létesítéséhez szükséges gépek és berendezések, gyártósorok szállítása. A Vietnammal folytatott magyar agrárkereskedelem értéke 2009-ben több mint 15,2 millió dollár volt, ugyanakkor 2010-ben már meghaladta a 20,4 millió dollárt, ami mintegy 40 százalékos növekedést jelent. A magyar–vietnami kereskedelmi szaldó aktívumot mutat. Magyarország szándéka a mezőgazdasági termékek forgalmának további növelése. A magyar exportban a vitaminkészítmények, míg a behozatalban a kávé és a rizs dominál.

Diep Kinh Tan vietnami mezőgazdasági és vidékfejlesztési miniszterhelyettes

További bővítés előtt az AsiaCenter

A CBTC kiváló logisztikai hozzáférést kínál; egy központ a kínai termékek bemutatására és a rendelésfelvételek koordinálására Kelet-Közép-Európában. A CBTC modern, magas színvonalú üzleti környezetet kínál a bemutatótermek, az irodák és a raktárkapacitás szempontjából.

A CBTC ázsiai tömegtermékek fogadása helyett lehetőséget teremt az OEM-folyamatba való bekapcsolódásra: üzleti kapcsolatokkal, valamint alap- és nyersanyagok regionális gyártásával foglalkozó vállalatokkal és kereskedőkkel. A CBTC további célja, hogy támogassa a régióban és Európa további részein a befektetési / beszerzési / gyártási / kiszervezési érdekeltségeket. A CBTC célja a bizalomépítés; folyamatos, garantált és homogén minőségű szállítást ígér. A projekt Budapest pozícióját is erősíti, hiszen a magyar főváros így vezető szerephez jut Délkelet-Ázsia, Kína és az EU-tagállamok közötti kereskedelemben. Az EU új piacnak számít 150 milliós vásárlóerejével és 500 milliós népességével. A CBTC 800 kilométeres körzetet ölel fel: Ukrajnát, Romániát, Bulgáriát, Szerbiát, Horvátországot, Szlovéniát, Csehországot, Ausztriát és Szlovákiát. A kínai cégek évezredes hagyományok alapján az üzleti környezet megismerése után döntenek a gazdasági terjeszkedésről. Magyarországon szinte minden nagyobb kereskedelmi útvonal áthalad. Ukrajnán keresztül Kína most már vasúton is eléri Magyarországot. Így Magyarország Kína európai kapujává válik.

A több száz céget befogadó kereskedelmi központ, az AsiaCenter földrajzi és logisztikai szempontból kiváló elhelyezkedése lehetővé teszi, hogy elérést biztosítson Magyarország és a kelet-közép-európai kereskedők felé. Az üzletközpont korszerű üzleti-kereskedelmi környezetet kínál a kiváló minőségű ázsiai termékek gyártóinak a kelet-közép-európai régióban.

A további bővítés előtt álló AsiaCenter 12 ázsiai nemzet képviseletében 500 bemutatóterem kínálatát nyújtja az érdeklődők számára, jelenleg mintegy 125 ezer négyzetméter bruttó területen. Az AsiaCenter egy egységes piaci platformot jelent a minőségi ázsiai gyártóknak és nagykereskedőknek, akik az európai piacon szeretnének megjelenni vagy tovább terjeszkedni. A partnercégek számára közvetlen előnyt jelent az AsiaCenter, amelyre mint egy Európában már ismert és elismert referencia-márkanévre hivatkozhatnak. Ez hangsúlyt és hitelességet biztosít saját cégérük számára is.

Az AsiaCenter mint az Európa és Ázsia közötti kereskedelem kiemelkedő szereplője hagyományosan jó kapcsolatokat ápol ázsiai célterületeinek kereskedelmi és diplomáciai képviseleteivel. Az ázsiai nagykövetségekkel és kereskedelemfejlesztő szervezetekkel fennálló együttműködés (amely kiterjed mind a magyarországi, mind az ázsiai kapcsolattartásra) lehetővé teszi a kereskedelmi központ számára a partnerországok gazdaságának és kultúrájának jobb megismerését, valamint a hatékonyabb együttműködést a delegációk fogadása és a vízumügyintézés terén. Eddig több mint 100 üzleti találkozót és fórumot szerveztek az épületben.

Az AsiaCenter Budapest keleti peremén, az M3 és M0 autópályák kereszteződésének közelében épült. A belvárosból körülbelül 15, a ferihegyi repülőtérről 25 perc alatt közelíthető meg. A kereskedelmi központ Budapest dinamikusan fejlődő ipari-kereskedelmi területén található.

Írta: Szegő Iván Miklós, Tóth László Levente
Fotó: Benkő Imre, Pelsőczy Csaba, Rajna Tamás, Schönberger Rajmund, CBTC

Vidék Magazin
Az ország magazinja

China has moved closer

CHINA BRAND TRADE CENTER, CBTC OPENED

After several years of preparations, CBTC (China Brand Trade Center) opened its gates with the 'Exhibition of Zhejiang Province Brand Products with Business Forum' in Budapest on 29 June, 2011. The centre for branded and competitive Chinese products and their manufacturers is the extension of the AsiaCenter concept, where visitors can contact Asian traders and investors directly, cost-effectively while saving time.

CBTC (China Brand Trade Center) provides an opportunity to introduce Chinese companies manufacturing high-demand products, applying developed technologies, in the Central and Eastern European region. Zhejiang, China's most developed and richest province with a population of 52 million, supports CBTC both at provincial and central government level as the only overseas project in 2011. The province located on the South-Eastern shores is an economic catalyst in China, its GDP is 379 billion USD per year. The economic management of the province created a new business model with the opening of the center, to which they are committed in the long run. This new platform is aimed at the mutual trade and investment incentives between companies.

„The foundation of this centre is a brand new concept, because Chinese manufacturers can contact their European customers directly; this is how trust evolves through communication, which is very important in China. This leads to new cooperation opportunities" – spokesperson of CBTC, Eszter Soós said. „With CBTC we can provide perspectives in demand and supply as well." She emphasized that Zhejiang moving in provided the basis on which the Chinese can build a hub in CEE which will be the first step on a modern Silk Road.

The key sectors of the CBTC concept are: automobile parts, construction materials, electronics and renewable energy related products and services. 36 companies came from Zhejiang province representing diverse industries like automotive, renewable energy, machinery, chemical industry, sport equipment and textile industry.

Based on previous experience Eszter Soós, spokesperson of CBTC expects more than a thousand negotiations and new business contacts between the Chinese and European businesspeople in three days after the opening. Though, Eszter Soós noted that the real success of CBTC can be estimated in a year of time.

CBTC is a special project of AsiaCenter, it is the first pillar of the modern Silk Road in the European Union. CBTC is a trade platform, a concentrated marketplace of competitive branded Chinese products and their suppliers. CBTC is a trade center hosting various business development organizations ready to establish business relations in Europe.

CBTC is an extension of the AsiaCenter concept which meets the needs of one of the largest economy of the world. China considers the CEE market a potential market to grow. Therefore, Chinese enterprises are supported to go global and use ready-made facilities as a permanent exhibition area by taking the advantages to set up branches abroad and expand the market independently. In this way these enterprises

can represent products of eligible level of quality. The stable supply also means an adequate after-sales and warranty service for the goods in CBTC.
Visitors to CBTC have the opportunity to meet these outstanding Chinese enterprises directly and personally in Budapest.
CBTC has solid investment background and recognition of business practices in China. With 8 years of operation, AsiaCenter helps by its business experience in the European and Asian markets and wide range of infrastructure services to the CBTC project. European, including Hungarian traders can order products in the showrooms, they do not need to travel to China.
AsiaCenter as a commercial center have fit its conception more and more tight to the Chinese economic and commercial expectations following the trends of the global economy in recent years after its successful opening in 2003. The CBTC project was born as a result of this process and several negotiations what have created a basis of a center of branded Chinese products.
CBTC is located in the West Wing of AsiaCenter. The ideal geographical location of CBTC in Hungary attracts Chinese entrepreneurs with several favorable conditions and value-added services. Besides a convenient direct flight operating between Budapest and Beijing, Bank of China has established its first Central Eastern European branch in Budapest. The high living standards in Budapest also feature special Chinese aspects. Such are, among many others, the Chinese-Hungarian bilingual school, several restaurants, temples and health care services.
CBTC offers excellent logistic access, a hub to showcase Chinese products and coordinate order intake activities of the Central Eastern European region. CBTC provides modern, high quality business environment in terms of showroom areas, offices and warehouse capacity.
Instead of taking Asian mass production orders, CBTC creates the opportunity of involving clients into the OEM process by providing business contacts, as well as base and raw materials for regional production companies and traders.
As an added feature, CBTC aims at supporting investment (procurement) production outsourcing interests in the region, as well as in other parts of Europe. CBTC aims at building trust with the promise of guaranteed continuous and homogenous quality and delivery.
The project strengthens the position of Budapest, resulting that the Hungarian capital will play a major role in the trade between China and Southeast Asia and the EU member states and outside the EU states. The EU market is a new market, containing 150 million customers, access to 500 million people. CBTC has 800 km direct radius: Ukraine, Romania, Bulgaria, Serbia, Croatia, Slovenia, Czech Republic, Austria, Slovakia. The Chinese companies based on age-old tradition decide about the expansion of economic activities after the recognition of business environment. Most of the European Transport Route (road and rail) across the country. Through the new-build railway connected Hungary and Ukraine, China could get to Hungary directly by railway. Thus, Hungary will become China's European gate.
AsiaCenter was opened on 7 March 2003. It is a trade center comprising several hundred companies within the heart of Europe with excellent logistic access, reaching not only the members of the EU, but also the neighboring CEE countries. It provides contemporary, high quality business environment for quality manufacturers of Asian products for their CEE base.
Facing further expansion, the AsiaCenter now features 125,000 square metres of gross business area, hosting 500 showrooms and 12 Asian nations in a modern infrastructure with a touch of Feng Shui design.
AsiaCenter serves as a unified marketing platform for quality Asian manufacturers and exporters who would like to expand on the markets of the EU. Partner companies benefit from the usage of the AsiaCenter brand name, which in an already introduced European reference brand. This helps traders to attract awareness for their own brands.
AsiaCenter, as a prominent representative of foreign trade between Europe and Asia, maintains good relations with all the trade and diplomatic missions of its Asian focus areas. The close cooperation with the Asian embassies and trade promotion organizations (regarding their offices both in Hungary and in their homeland) supports the better understanding of the partner countries, and facilitate a range of procedures from delegation visits to visa application or company registrations. AsiaCenter is proud to support trade and diplomatic

Rudolf Riedl, managing director of AsiaCenter

missions with event hosting and conferencing. AsiaCenter organized more than hundred business meetings and trade forums.
AsiaCenter is located on the Eastern rim of Budapest, close to the M3-M0 highway interchange. It lies about 15 minutes from the City and only 25 minutes from the Budapest Ferihegy International Airport. It is situated in a strategic location in a dynamically developing commercial and industrial district of Budapest.

Vidék Magazin
Az ország magazinja

Egy Janus-arcú térség cégei

Diósgyőri Acélművek *Fotó:* Benkő Imre

A régiók érdekesebb vállalatait bemutató sorozatunk mostani részéből kettős kép bontakozik ki: Észak-Magyarországon a tradicionális borsodi vas- és acélipar évtizedek óta válságban van, de olyan gyorsan fejlődő cégek is dolgoznak itt, mint a Bosch, amely a világ legnagyobb autóelektronikai üzemét működteti Hatvanban és a legdinamikusabb létszámbővítést hajtja végre Miskolcon. Nemrégiben lépett be a térség távközlési piacára a FiberNet felvásárlásával az Invitel, és megjelent egy hatalmas kínai vegyipari cég is Kazincbarcikán: a BorsodChem 96 százalékban már a Wanhuaé.

A rendszerváltás óta gazdaságilag az egyik legsúlyosabb helyzetbe került térség az Észak-magyarországi régió. Különösen nehéz a helyzet az egykor nehéziparáról, kohászatáról, acél- és gépgyártásáról ismert borsodi iparvidéken. Sokkal kilátástalanabb körülmények között élnek azok, akik távolabb élnek még ezektől a régi ipari központoktól is: például Edelény és Szendrő környékén, ahol munkalehetőség sokszor csak az önkormányzatok intézményeiben akad.

Ami a tradicionális nehézipari központokat illeti, ha valaki járt az elmúlt években Ózdon vagy Diósgyőr környékén, jól láthatta: kevés a munka, lepusztultak vagy üresen állnak a régi gyárépületek, szegények az önkormányzatok, meg az emberek is. Ózdon időnként lovat látni a „Center" felé sétálva – az elszegényedett városrészekben hihetetlenül nehéz az élet. A rendszerváltás óta zajló folyamatokat nem próbáljuk összefoglalni, csupán megemlítjük: Ózdon az elmúlt húsz év a szénbányászat és a kohászat tönkremeneteléről szólt. A nyolcvanas évek végére már 14 ezerről 12 ezerre csökkent az ÓKÜ, a helyi kohászati üzem létszáma, de a rendszerváltás óta a sok bedőlt vas- és acélipari cég közül csak egy tudott igazán talpon maradni. A város mai legjelentősebb acélipari cége, a német Max Aicher csoporthoz tartozó ÓAM Ózdi Acélművek Kft. Magyarország legnagyobb betonacélgyártója, körülbelül 500 embert foglalkoztat, és fontos térségi innovációs-technológiai központ. A mostani válságban az építőipar különösen nehéz helyzetével is meg kell birkóznia.

A megye kohászatának szétesése Miskolcon is érzékelhető. A 2009-ben felszámolás alá került Diósgyőri Acélművek (DAM) vagyonára most is többen jelentkeznek. A diósgyőri cég szintén gyárthatna betonacélt. (Korábban az ÓAM német tulajdonosa is érdeklődött a DAM iránt.) Most a kormányzat a DAM potenciális befektetőit arra próbálja rávenni, hogy ne a betonacélgyártást újítsák fel Miskolcon, hanem az autóiparnak szállítsanak acéltermékeket. Cséfalvay Zoltán nemzetgazdasági minisztériumi államtitkár pár hete a parlamentben elmondta, hogy „a minisztérium külgazdasági államtitkársága 2010. június végén tárgyalt egy külföldi befektetővel a termelés újraindításáról. Sikerült meggyőzni arról is a befektetőt, hogy ne a betonacél, hanem sokkal inkább az autógyártáshoz kapcsolódó acélgyártás felé mozduljon el."

A DAM-ra esélyesek között van egy olyan befektetőcsoport, amelynek tagja a CVS nevű török vállalat is. A CVS az utódcég, a DAM 2004 Kft. vagyonelemeire pályázik. Ha sikerülne a konzorciumnak megszereznie a dunaújvárosi Dunaferrt is ellenőrző ISD csoporttól a DAM-vagyont, azt a Vidék Magazin információi szerint több környékbeli magyar és szlovák vállalkozó is örömmel fogadná.

Sebestyén László, Diósgyőr országgyűlési képviselője júniusban tett fel kérdést Cséfalvaynak a Parlamentben. A honatya szerint a DAM 2004 Kft. 2007-ben 26 milliárd árbevételt ért el, és Borsodban a nyolcadik volt a foglalkoztatásban. Ekkor a DAM az árbevétel és foglalkoztatás tekintetében is benne volt a megye első tíz cégében, „olyan társaságok mellé sorakozott fel, mint a TVK vagy a BorsodChem" – Sebestyén szerint. 2009 júniusában azonban bezárta kapuit a kohászati cég. „Ezer dolgozóját bocsátotta el" – tette hozzá Sebestyén, aki szerint vannak jelentkezők a DAM vagyonára, akik újjáélesztenék a diósgyőri kohászatot. Cséfalvay válaszában hangsúlyozta: „Nem csak megyei szempontból, de úgy gondolom, nemzetgazdasági szempontból is nagyon fontos, hogy a jelenleg leállított acélmű újraindulhasson, és legalább hatszáz főnek munkalehetőséget biztosítson".

A borsodi cégek nehézségeit jól érzékelteti, hogy a kilencvenes évek óta tiszaújvárosi, tiszapalkonyai és berentei erőműveket üzemeltető AES Borsodi Energetikai Kft. idén július 6-án csődöt jelentett. Az AES már idén tavasszal leállította a berentei Borsodi Hőerőművet és a tiszapalkonyai hőerőművet, majd egy ingatlanfejlesztőnek adták a két – egyes információk szerint veszteséges – kisebb erőművet, a Tisza II-t megtartották. Március végén kétszáz fős elbocsátást jelentett be az AES, amely tavaly 17,7 milliárdos bevétel mellett 690 milliós veszteséget volt kénytelen elkönyvelni. Az AES-Tisza Erőmű Kft. cégbírósági adatok szerint 2009-ben még 52 milliárd forintot közelítő forgalmat realizált, mérleg szerinti nyeresége közel járt a 6 milliárd forinthoz. Az AES magyar érdekeltségeinek szomorú helyzete valószínűleg összefügg azzal a vesztett perrel, amelyet az anyacég, az AES Summit Generation Ltd. indított a magyar állammal szemben. Tavaly szeptemberben elutasította ugyanis a washingtoni választott bíróság az AES 30 millió dolláros kártérítési követelését, hiába próbálta meg bizonygatni az AES, hogy a magyar állam túl alacsonyan állapította meg hatóságilag az áram árát. Közben a cég veszteségei valószínűleg azért fokozódtak, mert a szén ára emelkedett, a társaság azonban nem tudta drágábban továbbadni a megtermelt energiát.

Ózdi Acélművek Kft., Ózd, 2003 *Fotó:* Benkő Imre

Szintén Miskolcon működnek az egykori acélműhöz kapcsolódó gépgyártók. A hazai gépipar egykori „zászlóshajója" a DIMÁVAG-ból átalakult Digép a rendszerváltás óta szintén számos nehézséggel küzdött. Jelenleg a márkanévvel a Digép Hungary Kft. rendelkezik, amely kábelgépeket és ellenütős kovácsipari kalapácsokat gyárt – mondja el lapunknak Ács András, a cég ügyvezető igazgatója. A Digép Ipari Parkban működik még a kovácsüzem, amelynek fennmaradása szintén nagy eredmény az elmúlt húsz év hányattatásai közepette. A Digépről leválasztott egyik cég „vasúti kerékpárokat" gyárt, ezek vasúti kocsik közös tengelyen lévő kerekei. A Digép Ipari Parkban a mostani válság mindössze eggyel csökkentette a cégek számát: 50-ről 49-re változott a működő vállalkozások száma, viszont a válság előtti utolsó év kétezres létszáma 1500 körülire csökkent. E cégek és a Digép Hungary számára is nagy jelentőségű lenne Ács András szerint, ha a DAM sorsa rendeződne, és egyrészt olcsó acélhoz juthatnának, kis szállítási költségekkel, másrészt számukra is komoly megrendeléseket jelentene az újrainduló acélmű felfutása, gépekkel való ellátása.

A Holcim régiós tevékenysége

Miskolcon nem könnyű a többi cég helyzete sem: a svájci tulajdonú cementipari társaság, a Holcim Hungária Zrt. birtokolja a Hejőcsabai Cementgyárat (ennek sorsáról, a rendszerváltás utáni privatizáció furcsaságai miatt régóta zajlanak viták a Magyar Cement Kft.-vel). Az egész Magyarországon több üzemmel rendelkező, 2009-ben 27,6 milliárd forintos forgalmat realizáló, mintegy 600 főt foglalkoztató Holcim érdekeltségébe tartozik még Borsodban a hejőpapi kavicsbánya és egy egri betonüzem. Utóbbit 2007-ben vette meg a Holcim a Lasselsberger Hungária Kft.-től. A gyár Egert és környékét látja el transzportbetonnal. Szintén Hevesben, Bélapátfalván

korábban már bezárt a Bécem Rt. cementgyára. Ez a Holcim és a vele társtulajdonos HeidelbergerCement Group birtokában volt, és bár információink szerint a helyi önkormányzat szeretné újranyitni az üzemet, ennek többek között természet- és környezetvédelmi akadályai vannak.

Ózdon sem csak acélipar van

Ózdon az acélipar válsága után két fontosabb külföldi cég jelent meg, elsősorban (elektronikai) összeszerelő tevékenységet folytatnak. Az egyik a világ egyik legnagyobb iparvállalata, a GE, a másik a Saia Burgess Controls Kft., amelynek svájci anyavállalata a Johnson Electric hongkongi központú céghez tartozik. A Saia Burgess több száz embert foglalkoztat 2001 óta Ózdon, ahol elektronikai termékeket állítanak elő.

A világszerte 300 ezer embert foglalkoztató amerikai konszernhez tartozó GE Energy „elkötelezett az európai bővülés mellett" – közölte idén tavasszal a társaság. 2011-ben a GE Energy európai növekedését egy 900 millió forintos (4,9 millió dolláros) beruházással is megerősítette ózdi üzemében, ahol 250 új állás jött létre, így a létszám 1600 főre emelkedett, ezzel a biztonsági és villamossági rendszereket, továbbá elektromechanikus eszközöket gyártó GE lett Ózd legnagyobb munkáltatója.

Új kábeltévés és internetpiaci szereplő

Az Észak-magyarországi régiót nem rohamozták meg a rendszerváltás óta az IT és a távközlési szektorban működő vállalatok. Éppen ezért érdekes, hogy az Invitel Csoport idén februárban vásárolta meg a FiberNet Zrt-t. A két cég egyesülése több hónapot vesz igénybe, és ennek során bizonyos észak-magyarországi területeken kábelszolgáltatóvá válik az Invitel. Ezáltal kábel TV-t, internetet, telefont és mobilinternetet is kínál majd. Az Invitel a FiberNet révén Borsod megyében elsősorban Mezőkövesd térségében, valamint Borsodnádasdon, Tiszaújváros térségében jelenik meg, de Nógrádban Balassagyarmaton is megveti a lábát. Heves megyében a FiberNet révén többek között Füzesabonyban és Heves településen is terjeszkedhet a távközlési vállalat az internetes és a kábeltévés szolgáltatásokat tekintve.

A legnagyobb autóelektronikai gyár

A 2010-es üzleti évben a magyarországi Bosch csoport az autóipart is sújtó általános világgazdasági válság után visszaállt a stabil növekedési pályára – tudtuk meg a cégtől. A Bosch teljes hazai forgalma 27 százalékkal 401 milliárd forintra emelkedett. A beruházások értéke megközelítette a 21 milliárd forintot, aminek nagy részét a hatvani és miskolci üzem gyártási kapacitásának bővítése tette ki. Idén tíz százalék fölötti növekedésre számítanak, különösen a gépjármű-technológia területén. A társaság Budapesti Fejlesztési Központjának fejlődését jelzi az új, központi Bosch-telephely 2011 nyarán kezdődő építése a fővárosban.

A Bosch a világ összes autógyárának szállít alkatrészeket, a bolygónkon közlekedő autók 95 százalékában található Bosch-alkatrész. Heves megye azzal büszkélkedhet, hogy a Robert Bosch Elektronika Kft. a világ legnagyobb au-

tóelektronikai gyára, amely 1998 óta működik Hatvanban. Főleg vezérlőelektronikákat állítanak elő például automata sebességváltóhoz, ABS-hez, légzsákhoz, elektrohidraulikus szervóhoz, fedélzeti számítógéphez, illetve komplett műszerfalakat is gyártanak. Több mint 15 millió járművet szereltek fel immár a világon a hatvani üzemben készült elektronikákkal.

A termelékenységi körgyűrű

A hatvani óriáscég jól illeszkedik abba a rendszerváltás után kialakuló „termelékenységi" körgyűrűbe, amelyet korábbi cikkeinkben már vázoltunk, és amely keleten a Hatvan-Jászfényszaru-Jászberény-Szolnok-Kecskemét nyomvonalon haladva az Észak-magyarországi, az Észak-alföldi és a Dél-alföldi régió legdinamikusabb cégeit tartalmazza. A hatvani Bosch mellett többek között itt működik az Electrolux (Jászberény), a Samsung (Jászfényszaru), a Knorr-Bremse (Kecskemét) és Bács-Kiskun székhelyén kezdi meg a gyártást a Mercedes is hamarosan. Nemrég jött egy hivatalosan meg nem erősített hír az Iveco esetleges kecskeméti beruházásáról is. Mindez nem véletlen: a jó közlekedési lehetőségek, a fővárosi munkaerőpiac közelsége és az európai uniós támogatási lehetőségek ötvöződő előnyeit élvezhetik ezek a vállalatok, hiszen a cégek mind-mind „szegényebb régiók szélén" helyezkednek el. Egy kicsit távolabbi példa erre a főváros körüli iparvállalati gyűrűre a Nógrád megyei Rétság is, ahol számos multi telepedett le. Ez a település is egy fejletlenebb régió Budapesthez egyik legközelebb eső pontja, s itt talált helyet magának 2002-ben a speciális fémfröccsöntéssel foglalkozó AFT Európa Technológia Kft. és 2001-ben az autóipari beszállító, öntödét működtető Gibbs-Hungary Die Casting Ipari Termelő Kft. is.

Észak-Magyarországon azért van két (régebbi) másik földrajzi tengely is, amelyre a fontosabb vállalatok felfűzhetők: ez a 3-as út, illetve az ezt keresztező Sajó-völgy. A 3-as út a tőle északabbra lévő hegyvidéki területeket délről kerüli el: ennek mentén, illetve környékén a Hatvan–Eger–Miskolc vonalon találjuk a legfontosabb cégeket, illetve a Sajó (tágabb értelemben vett) völgyében Ózd–Kazincbarcika–Miskolc–Tiszaújváros tengelyre szövődtek fel régebben a magyar acél- és nehézgépipar, illetve a nehézvegyipar nagyágyúi. Ez utóbbiak küzdenek többnyire komolyabb nehézségekkel.

Miskolc leginkább fejlődő munkaadója

A két régebbi fejlesztési tengely Miskolcon keresztezi egymást, ezen a fontos metszésponton ezért nemcsak a régi, sokszor csak vergődő cégek működnek, hanem az új, dinamikus vállalatok is megjelennek, hiszen képzett munkaerő és fontos tudásbázis (Miskolci Egyetem) állt itt rendelkezésre. Jó példa erre megint csak a német Bosch. Kevés olyan külföldi befektető van ugyanis Magyarországon, amely több telephelyet tart fenn nálunk, és szinte mindegyiket az Észak-magyarországi régióban működteti. Ilyen a térségben 6300 embert foglalkoztató Bosch. A Hatvanban 2500, Egerben (a Rexroth révén) 300 és a Miskolcon két gyárában 2300 munkatársat alkalmazó cégcsoport volt az első iparvállalat itthon, amely a második világháború után tanszéket alapított, méghozzá ezt is a régióban, a Miskolci Egyetemen tette. Látható, hogy a Bosch telephelyei nagyjából a 3-as útra fűzhetők fel, és még budapesti fejlesztési központja is ott van, ahonnan az út kiindul.

Az Electrolux jászberényi üzeme

A Bosch valószínűleg fontosnak tartja Borsod megye székhelyét, ugyanis Miskolcon két nagy céget is üzemeltet. A Bosch elektromos kéziszerszám-üzletágának gyártó és termékfejlesztő vállalata, a Robert Bosch Power Tool Kft. Európa legnagyobb kéziszerszámgyártójává nőtte ki magát – évi hétmillió darabos termeléssel – 2001-es alapítása óta. A Bosch másik miskolci cége az autóipari alkatrészek, többek között indítómotorok, generátorok és fúvómotorok gyártásával foglalkozó, 2003-ban alakult Robert Bosch Energy and Body Systems Kft. (RBEBS). Tavaly kezdett beruházásuk során új gépsorokat telepítenek az új gyártócsarnokba, amely 550 további munkahelyet jelentett 2010-ben. A 6,5 milliárd forintba kerülő új gyáregység átadását 2011 szeptemberére tervezik. Az autóipari alkatrészeket gyártó RBEBS idén is növeli dolgozóinak létszámát, így Miskolc legdinamikusabban fejlődő munkaadója.

Bosch, Rexroth, ZF

Szintén – bár távolabbról – a 3-as úthoz csatlakozik a Bosch Heves megye székhelyén folytatott tevékenysége. A német cég 2003-ban zöldmezős beruházásként egy új telephely építését indította el Egerben: nagyobb és korszerűbb telephelyre költözött a Bosch Rexroth Pneumatika Kft. A Rexroth a gép- és berendezésgyártók globális beszállítójaként a hajtás, a vezérlés és a mozgatás valamennyi jelentős területén otthon van. Az egri üzemegységben mára több mint nyolcezer féle terméket gyártanak. A tavalyi átalakítás, a 100

< A hatvani Bosch gyár

fős létszámbővítés során négy termékcsalád érkezett Svédországból és Németországból. Ezután további tizenkét termékcsaládot telepítenek ide, idén ezért újabb 100 fős növekedés várható. Az utolsó két termékcsalád 2012-ben kerülhet Egerbe, ami újabb bővítést eredményezhet.

Szintén Egerben működik, sőt nemcsak működik, hanem a megyeszékhely egyik legnagyobb adófizetője az ugyancsak német érdekeltségű – de nem a Bosch-hoz, hanem a ZF Friedrichshafen AG-hoz tartozó - ZF Hungária Kft., illetve a ZF Lenksysteme Kft. A német Bosch-csoportnak ebben is van áttételes, a német anyacégen, a ZF Lenksysteme GmbH-n keresztüli érdekeltsége – a cég honlapja szerint. Az Egerben több száz főt foglalkoztató ZF sebességváltókat gyárt itt. A Ferdinand Zeppelin gróf által 1915-ben alapított ZF magyar leányvállalata kiemelkedik a hazai autóipari üzemek közül azzal, hogy rendkívül magas az itteni beszállítóinak aránya. Ez nem véletlen, hiszen a Csepel Autó egri sebességváltó gyárát 1995–96-ban vásárolta meg a német cég, vagyis nem teljesen a „semmiből" kezdtek hozzá a tevékenységükhöz. A két ZF-cég teljesítménye az autóipari válság miatt igencsak ingadozik. Cégbírósági információk szerint a ZF Hungária 28-48, a ZF Lenksysteme 35-44 milliárd körüli bevétellel számolhatott 2009-ben, illetve 2008-ban (a kisebb értékek 2009-re vonatkoznak).

Kínai befektető kezében a BorsodChem

Az autóipar válsága meglátszik olyan cégeken is, amelyek első látásra egészen más területen működnek. Pedig a kazincbarcikai BorsodChem Zrt. (BC) termékeinek egy részét is az autóiparban használják fel alapanyagként. A BC idén februárban jelentette be, hogy a kínai Wanhua Industrial Group teljes irányítást szerzett a kazincbarcikai műanyagipari alapanyaggyártó cégben. A Wanhua az ázsiai–csendes-óceáni térség legnagyobb izocianátgyártója – ilyen termékeket állít elő a BC is. A kínaiak a Permira Alapok és a Vienna Capital Partners összes BC-részvényét megvették, így 96 százalékra növelték részüket a BorsodChemben. A Wanhua már 2010-ben opciót szerzett a BorsodChem egészének megszerzésére, és a megkezdett vállalati átalakulás részeként 140 millió euró új forrást bocsátott a BC rendelkezésére. Ezt az új TDI-2 üzem és a salétromsavgyár felépítésére használják fel. A BorsodChem hosszú távú fejlesztését mostantól a Wanhua biztosítja a Bank of China által vezetett banki konzorcium támogatásával. Idén június 25-én írta alá a Ding Jiansheng, a BC igazgatóságának elnöke és Xiao Gang, a Bank of China elnöke azt az egyezményt, amely 1,1 milliárd euró összegű pénzügyi együttműködési megállapodást jelent a BC és a Bank of China Ltd. között. (Az egyezmény egyike a tucatnyi szerződésnek, amelyek a kínai miniszterelnök, Ven Csia-pao magyarországi látogatásakor születtek.)

A BC négy fő terméke (TDI, MDI, PVC-por és marónátron) közül a TDI a lágy poliuretán habok előállításának az alapanyaga. E habokat elsősorban gépjárműülések, autókárpitok és matracok gyártásához használják. (Az MDI főként kemény poliuretán habok gyártásakor, az építőipar, a hűtőgépgyártás, valamint a csomagoló- és szigetelőanyag-gyártás számára fontos.) A BorsodChem éves TDI gyártási kapacitása jelenleg 90 ezer tonna. Ehhez az új üzem kezdetben 160 ezer tonnával járul hozzá, de később további 40 ezer tonnával bővülhet a kapacitás. Felmerült, hogy az autóipari konjunktúrától függően a TDI 1-es üzemet átmenetileg leállítják, ha a TDI 2-es termelése teljesíti a keresletet a cég termékei iránt. A társaságnál gyártott PVC-por iránt egyelőre viszonylag gyenge a kereslet, mert ezt elsősorban az építőiparban használják fel, annak a helyzete pedig térségünkben igencsak nehéz. A BC végül is tavaly 192 milliárd forintra növelte ugyan a forgalmát a 2009-es 160 milliárdról, de a cég továbbra is veszteséges: 28-ról 26 milliárdra csökkent az adózás utáni deficit 2009-ről 2010-re.

A Mol és a TVK

A BorsodChem mínuszaiból látható, hogy a hazai petrolkémia nincs könnyű helyzetben. Bár a 2011 első negyedévében már nyereségessé vált BC-hez hasonló jelentőségű a tiszaújvárosi TVK, a másik nagy borsodi vegyipari cég vezérigazgatója, Olvasó Árpád azonban nem volt hurráoptimista

A mátranováki Bombardier üzem a térség legnagyobb foglalkoztatója

A berlini központú, kanadai–német Bombardier Transportation a Nógrád megyei Mátranovákon az elmúlt öt évben több mint 10 millió eurós (mintegy 2,7 milliárd forintos) saját fejlesztéssel valódi high-tech fejlesztést hajtott végre, innen szállítják az anyacég európai és tengeren túli gyártóbázisaihoz a vasúti forgóváz kereteket, az idén 1600 darabot. A magyarországi cég árbevétele tavaly elérte a 30 millió eurót (8,1 milliárd forintot).

Ötven százalékban a Gazdaságfejlesztési Operatív Program keretében EU forrásból finanszírozott, mintegy 2,2 millió eurós (600 millió forint értékű) fejlesztés fejeződött be 2009-ben itt. Gyártócsarnok és a világ egyik legmodernebb, vasúti forgóvázak gyártásához használt hegesztőrobot épült. Ezeket a forgóvázkereteket építik be abba a 25 TRAXX P 160AC mozdonyba is, amelyeket a MÁV TRAKCIO részére gyártanak. A vasúti járműgyártásban világelső Bombardier az európai mozdonypiac mintegy háromnegyedét uralja.

Mátranovákon 1969-ben a Ganz-Mávag üzemet hozott létre, ahol darukat és acélszerkezeteket készítettek, 1980-tól kezdtek bele a közlekedési részegységek gyártásába, amiben partnerük a német Adtranz közlekedési cég volt. A Bombardier Transportation 2005-ben vette meg a céget.

Bodor Ernőné, az 1870 lakosú település független polgármestere szerint a Bombardier jelenléte rendkívül fontos a falu és a környék életében. „A cég évente ugyanis mintegy 130 millió forint iparűzési adót fizet, ami az önkormányzat 250 milliós éves költségvetésének több mint felét teszi ki. Másrészt az üzem 620 alkalmazottjának jelentős része helybeli, illetve a környék falvaiból származik, így a társaság a térség legnagyobb foglalkoztatója."

idén májusban kiadott közleményében. Szerinte a kőolajpiac változására érzékenyen reagáló „petrolkémia iparág nincsen könnyű helyzetben, mert míg az alapanyagáraink a 2008. júniusi rekordértékek közelében alakulnak, a polimer termékárak ezt a tendenciát csak részben követik". A TVK legfrissebb, az első negyedévi gyorsjelentése szerint a csoport 2011. első negyedévében 107 milliárd forintra növelte árbevételét 1,38 milliárd forintos nettó nyereség mellett. Mindez számottevő javulást jelent, hiszen tavaly az első negyedévben mindössze 84,8 milliárdos árbevétel mellett 615 milliós mínuszt könyveltek el, 2010 utolsó negyedében pedig 95 milliárd forgalomhoz 2,5 milliárd veszteség társult. Az idei első negyedévi üzemi eredmény a megelőző negyedévhez képest 4,7 milliárd forinttal magasabb, főként annak következtében, hogy az olefin és polimer termékárak emelkedése meghaladta a vegyipari benzin drágulását, ami az iparág kedvezőbb fajlagos eredmény-termeléséhez vezetett.

Az olajipari Mol Nyrt.-hez tartozó Tiszai Finomító szintén az egykori szocialista iparvárosban, Tiszaújvárosban működik, és a Mol internetes honlapja szerint „a közeli Tiszai Vegyi Kombinát (TVK) alapanyag-ellátásában lát el fontos szerepet". Maga a TVK egyébként Mol-érdekeltség lett az idők során.

Írta: Strbik László (Bombardier-cikk), Szegő Iván Miklós
Fotó: Benkő Imre, a cégek

A legnagyobb tokaji borászati cég

Az iparvállalatok, a vegyipari, a gépipari és az elektronikai cégek mellett Észak-Magyarországon az agrárium általában háttérbe szorul. Mégis a hazai borvidékek közül az egyik leghíresebb Tokaj-Hegyalja térsége. Itt működik a százszázalékos állami tulajdonban lévő Tokaj Kereskedőház (TK) Zrt., amely az elmúlt években sikeresen menedzselte a gazdasági válság negatív hatásait. Az aszúiról és furmintjáról ismert társaság árbevétele évi 3 és 3,7 milliárd forint között mozgott az elmúlt időszakban. A TK a stabilitás megőrzésére törekszik, és 2010-ben már ismét a krízis előtti utolsó „válságmentes év" forgalmát megközelítő teljesítményt mutatott fel – mondja a Vidék Magazinnak dr. Kiss István, a cég vezérigazgatója. Hozzáteszi, a Tokaj Kereskedőház a nyereségességét is megőrizte, bár tulajdonképpen a „pozitív nullszaldó" körül alakultak a számaik. Ez azt jelenti, hogy túlzottan nagy profitot nem termeltek, de nem is csúsztak mínuszokba.

Vagyis a legnagyobb tokaji borászati cég forgalma ismét a 3,5 milliárd forint nagyságrend felé mozdult el, ami azt jelenti, hogy a 2009. év második felétől első lépcsőben, majd 2010 márciusától második körben érezhető válság hatásait tavaly már sikerült nagyrészt kompenzálniuk. Mindez azért fontos, mert a társaság 2500 termelőtől vásárolja fel a szőlőt, és az ő megélhetésük nagyban függ a TK Zrt. üzleti eredményességétől.

A válság miatt mindazonáltal módosítania kellett a TK Zrt.-nek az üzletpolitikáját, a kieső hazai fogyasztói rétegek érzékenyen érinthették volna ugyanis a vállalatot. A tokaji borokat nem sorolhatjuk az olcsó termékek közé, és éppen ezért a válság során sokan lemondtak ezen hungarikum borok élvezetéről. Éppen ezért a Tokaj Kereskedőház jobban koncentrált az exportpiacokra és a hagyományos közép-európai (cseh, lengyel és szlovák), illetve az orosz felvevőpiac mellett délkeleti irányba, Horvátország felé, illetve délre, délkeletre Szerbia, Románia és Bulgária felé is kitörési pontokat kerestek – tájékoztat a cégvezető. Emellett amerikai és kínai lehetőségeket is igyekeztek kihasználni. Természetesen Tokaj adottságai, a limitált szőlőállományból adódó bormennyiség nem teszi lehetővé, hogy az egész kínai piacot meghódítsa a cég, de egy-egy térséget, nagyvárost, illetve a minőségi vevők egy-egy körét megcélozva Kiss István szerint jó eredményeket lehet elérni. Ezáltal sikerült az exportból kompenzálni a gazdasági válságból miatt kieső belföldi bevételeket, és így megfelelően sikerült az árbevételüket stabilizálni. A cég forgalma jelenleg 60:40 százalékban oszlik meg a belföld és a külföld között. A nyolcmillió palack 60 százaléka megy külföldre, az árbevételnek viszont csak 40 százaléka folyik be onnan. Persze ennek megvan a magyarázata: a Magyarországon népszerű, drágább és persze nagyobb árrést tartalmazó aszúk külföldön nem annyira kedveltek, ott inkább a furmintot lehet jobban értékesíteni.

A Tokaj Kereskedőház természetesen nemcsak kereskedelemmel foglalkozik: a cég székhelye néhány éve került át Tolcsvára, ahol palackozóüzemüket fejlesztették fel, és egymilliárd forintos beruházással komplett borászati üzemet építettek ki ugyanitt. A vezérigazgató szerint a cég a jövőben is arra fog koncentrálni, hogy jól ismert márkáit és prémium termékeit erősítse, továbbá biztos megélhetést nyújtson a Tokaji borvidék szőlőtermelőinek, és méltó őrzője legyen a világörökségi kultúrtájnak.

Dr. Kiss István, a Tokaj Kereskedőház Zrt. vezérigazgatója

Vidék
Magazin
Az ország magazinja

Enterprise in a Controversial Region

The factory town of BorsodChem

Mustering the key economic players of the region, we had to face a controversial image of Northern Hungary: on the one hand, traditional heavy industry in Borsod county has been in deep recession for decades, on the other hand, Bosch is operating the world's largest car electronics plant in Hatvan, and repeatedly recruiting workforce in their Miskolc factory. Invitel recently entered the telecommunication market in the region, acquiring FiberNet, and the Chinese chemical firm Wanhua bought 96 percent of BorsodChem in Kazincbarcika.

The fact remains though: economically the worst affected area of Hungary is the Northern region, especially the Borsod industrial zone, with its dilapidating foundries, steel works and machine factories. The formerly booming factory towns of Ózd and Diósgyőr have been going downhill for the best part of the past twenty years. Defunct, closed industrial plants, high unemployment, poor municipalities, and even poorer people are telling signs of the end of coal mining and metallurgy, the bread and butter for most in the area. Scores of companies have gone out of business since the political changes in 1989. The only firm still standing is OAM in Ózd, an affiliate of the German Max Aicher group, producing steel for reinforced concrete with 500 employees.

The liquidation of the once mighty Diósgyőr Steel Works (DAM) started in 2009, with several contenders opting for a buy-out. Investors are encouraged to make an offer for the production of car parts, instead of concrete steel.

Most machine factories that once used the steel from DAM and OKM are in Miskolc. The formerly prospering DIMÁVAG was renamed Digép Hungary in the market economy, and still produces cable machines and industrial forger hammers. The Digép Industrial Park survived the global crisis but one fourth of the two thousand strong work force had to be made redundant. Digép Hungary and the attached businesses are hoping that the steel works of DAM be rebooted in the foreseeable future, providing them with affordable raw material with low shipping costs, and possibly business to furnish the renewed steel works with machinery.

Cementing profits

The cement factory of Hejőcsaba is now run by the affiliate of Swiss giant Holcim. Operating several plants in the country, Holcim Hungária employs a six hundred strong workforce, and produced a 27.6 billion HUF turnover in 2009. The also operate a quarry in Borsod county, and a concrete factory in Eger.

Losing steel

On the ruins of steelworks and the heavy industry, mostly electronics factories set up shop in Ózd. Two notable representatives are the global industrial giant GE, and Saia Burgess Controls, the affiliate of Swiss company Johnson Electric with Hong-kong background. GE reinforced its presence with a 4.9 million dollar investment in 2011, creating 250 jobs, raising

their workforce to 1,600, making the security and electronic equipment assembly factory the major employer in Ózd.

Three counties, one telecom

The recent acquisition of FiberNet by Invitel Group in February means that Invitel will provide a full spectrum of telecommunication services – cable TV, land line, internet and mobile internet – in certain parts of the Northern region.

Driving up front

The total turnover of Bosch in Hungary grew with 27 percent to 401 billion HUF last year. A 21 billion HUF investment further extended the production capacity of the Hatvan and Miskolc plants. Established in 1998 and growing ever since, Robert Bosch Elektronika Ltd. is the world's largest car electronics factory, shipping vital parts to all car marques globally. Bosch has concentrated all their plants in the Northern region. The 6,300 strong workforce is employed in Hatvan (2,500), Eger (300, through Rexroth), and the tho factories in Miskolc (2,300). Robert Bosch Power Tool Ltd. is the largest electronic tool manufacturer in Europe. Robert Bosch Energy and Body Systems Ltd. also operates in Miskolc, producing generators, starter motors and injectors for the car industry, and is about to open a new shop-floor, following a 6.5 billion HUF investment.

Eger also has its share in vehicle parts production. The main factories are Bosch Rexroth Pneumatika Ltd., and two affiliates of the German ZF Friedrichschafen AG – ZF Hungária Ltd. and ZF Lenkesysteme Ltd., together the major taxpayers in Heves County.

The productive ring

The gigantic Bosch plant is part of the "productive ring" that we started to outline in our previous issues, comprising Hatvan, Jászfényszaru, Jászberény, Szolnok, Kecskemét on the east, connecting to the most dynamically developing companies of the north, the northern planes and the south planes. Notable firms are Electrolux in Jászberény, Samsung in Jászfényszaru, and Knorr-Bremse Kecskemét, where Mercedes is about to open a new factory, and reportedly Iveco is also considering and investment in Kecskemét. The reason behind the unparalleled development is manifold: the combination of good infrastructure, the proximity of skilled workforce in Budapest, and the eligibility to EU subsidies for setting up business at the fringe of "less affluent regions" all together make these areas lucrative for developers.

Chemical plants

The buyout of BorsodChem in Kazincbarcika by Chinese chemical giant Wanhua Industrial Group secured the future of the plastic company. Wanhua is the largest producer of isocyanite in Asia Pacific. Another significant chemical producer in the region is TVK, an affiliate of Hungarian oil company MOL. Although struggling with losses, TVK was profitable in the first quarter of 2011, and the nearby oil refinery of MOL provides affordable raw material.

Wine galore

Industry is traditionally more important than agriculture in the north. Wine, however, is an exception. Tokaj is probably the most famous wine growing region of Hungary. The 100 percent state owned Tokaj Kereskedőház Inc. (TK) pulled through the crisis, so much so that in 2010 the turnover was almost on a par with the last year before the recession. According to CEO István Kiss, the company concentrated on export, and moving from the traditional Central European (Czech, Polish and Slovak) market to south and south-east, selling their produce in Croatia, Serbia, Romania and Bulgaria, keeping an eye on possibilities in the US and China.

Energy loss

As a telltale sign of business going haywire in Borsod County, the major energy provider of the region, operating the power plants of Tiszaújváros, Tiszapalkonya and Berente, AES Borsodi Energetikai Ltd. filed for bankruptcy on 6 July this year, after laying off 200 workers in March.

Bombastic investment

Bombardier Transportation, the Canadian-German transport company invested more than 10 million Euros in Mátranovák, Nógrád County over the past five years, setting up a high-tech plant where frames for their revolutionary flexx bogies are manufactured, generating a 30 million Euro annual turnover.

Olvassa Magyarország egyetlen magyar-angol nyelvű élelmiszergazdasági internetes újságját, az agribusiness.hu-t!

A kétnyelvű hírekkel naponta frissülő agribusiness.hu a hírek mellett rendszeresen közöl céges és ágazati interjúkat, elemzéseket, gazdaportrékat.

Ötleteivel, javaslataival készítse velünk együtt ezt a nemzetközi piacon is méltán közkedvelt internetes lapot, amelyet a világ számos országában olvasnak, az Egyesült Államoktól kezdve Európán át Ázsiáig.

Várjuk a rajongók táborába!

Hatékony trágyázás a 21. században

A szerves és műtrágyák mellett hódít a Phylazonit baktériumtrágya

A baktériumtrágya egy szerves, méghozzá élő mikroorganizmusokból álló, folyékony készítmény, amely több baktériumfaj segítségével aktivizálja a talajéletet és növeli a terméshozamot. A baktériumok a nitrogén, a foszfor és a kálium, valamint a létfontosságú mikroelemek növények számára való átalakítását és szállítását végzik el, feladatukat más nem helyettesítheti. Ezért elengedhetetlen a műtrágya és a szerves trágya mellé a baktériumtrágya, mely kiegészítve, részben pótolva az egyéb trágyázási módokat, csökkenti a környezeti károkat, a betegségek kockázatát, növeli a termésátlagot. Hatásmechanizmusa jobb megértése érdekében hasznos lehet, ha lépésenként végigkísérjük azt az utat, amelyet a baktériumok bejárnak.

A laboratóriumi körülmények között, kis mennyiségben kitenyésztett baktériumtenyészetből a fermentációs eljárás során a gyárban állítanak elő nagyobb mennyiséget, amelyet kannákba töltenek. Így jut el a trágya a termelőhöz, aki a megfelelő berendezéssel a termőtalajba juttatja azt. A baktériumtrágyázás gazdaságosan egy műveletben történik például a tarló beforgatásával, a magágy előkészítésével vagy a vetéssel. Előfordul az is, hogy a termelő a felülkezeléses kijuttatást választja: ennek során a baktériumok életükben valószínűleg először és utoljára könnyed repüléssel tölthetnek néhány másodpercet. A baktériumok nyomástűrése igen nagy: a permetező segítségével kijuttatott fajoknak az akár 20 bart elérő nyomás sem okoz gondot.

A baktériumok a talajba kerülve azonnal megkezdik működésüket. Rendezik a viszonyukat a bennszülött baktériumokkal, majd az ismerkedés után belevágnak fajspecifikus „munkájukba": megkötik a levegő nitrogénjét, tápanyaggá alakítják a szár- és gyökérmaradványokban található cellulózt, mobilizálják a talajban levő kötött foszfort, stb. Átlagosan fél óra elteltével a megnövekedett méret okozta problémát kénytelenek osztódással orvosolni. Ezt követően már kétszer annyi baktérium dolgozik a földben a jobb terméseredményért. Vajon akad még egy trágyatípus a világon, amelynek a mennyisége a földbe juttatást követően növekszik?

A talajba került baktériumok a gyökér körül kezdenek koncentrálódni, mivel ez a helyszín számukra, és a növények számára is sokkal kedvezőbb viszonyokat biztosít.

A növények számára felvehető tápanyagokat a talajban rendelkezésre álló formákból kell átalakítani. Ez többnyire szerves savak előállításával történik, amit vagy a növény vagy a baktériumok végeznek. A növény a gyökerein keresztül savakat választ ki a talajba, amelyek a tápanyagokat mobilizálni tudják a részére. Ebben az esetben azonban a növény önmagától von el energiát, ami a növekedésében és végső soron a termésben is megmutatkozik. Ezzel szemben, amennyiben a baktériumok végzik el a műveletet, a növény fejlődésében látványos eredményeket tapasztalunk. Mégpedig azért, mert a mérések szerint a növény szerves anyagainak akár a 35 %-át is kiválasztja a gyökereken keresztül, ha tápanyagokhoz kell jutnia. Ezt a szignifikáns mennyiséget spórolják meg a baktériumok.

A baktériumok tehát közvetítő szerepet játszanak a növény és annak tápanyagai között: abban segítenek, hogy a szervetlen és szerves anyagok átalakításával tápanyagokat nyerjenek ki a növény számára. Ha nincsenek baktériumok, akkor a növény és a tápanyag közötti távolságot a növénynek magának kell leküzdenie – saját maga rovására. Ezt a kölcsönhatást kell tehát megértenünk.

Ez az oka annak is, hogy a műtrágya önmagában nem megoldás. Hiába kerül a talajba, éppen úgy nem lesz elérhető távolságban a növény számára, mint bármilyen más, a talajban már addig is meglévő tápanyag. Természetesen nem feltétlenül fizikai távolságra kell gondolni: bizonyos műtrágyák esetén ez a távolság a növény számára nem megfelelő, közvetlenül felvehetetlen kémiai formában jelentkezik. A legtöbb esetben viszont a talajban növénnyel kapcsolatot teremtő szállítóközeg hiányában.

A Phylazonit révén a talaj mikrobiológiai élete felpezsdül, nő a felvehető formában jelen levő ásványi anyagok mennyisége, és javul a talaj szerkezete. A jobb szerkezetű talaj pedig alkalmasabb a nagyobb mennyiségű nedvesség elvezetésére, ezáltal megakadályozza a tápanyagok kimosódását.

A megváltozott időjárási és talajtani viszonyokhoz (szárazság, belvíz, kimerült földek), valamint a fokozódó elvárásokhoz (egyre nagyobb termésigény) a talajtáplálásnak is alkalmazkodnia kell. Ez az alkalmazkodás azonban előnyére válhat a mezőgazdaságnak, hiszen jobb minőségű lesz a talaj, miközben csökken a káros hatású műtrágyák bevitele. A változó körülmények kiszolgálásához és a nagyobb terméshozam eléréséhez megfelelő talajtáplálásra, vagyis baktériumtrágyára van szükség. A Phylazonit baktériumtrágya beforgatásával a jövőnket alapozzuk meg!

L. G.

A talajba juttatott baktérium azonnal munkához lát

Rövid időn belül osztódik.

Optimális körülmények között 10 óra elteltével már 260 ezer, tizenöt óra elteltével már 260 millió baktériumunk lenne.

Vajon akad még egy trágyatípus a világon, amelynek tömege a földbe juttatást követően növekszik?

PHYLAZONIT®
BAKTÉRIUMTRÁGYA

06 (20) 275 5299 • www.phylazonit.hu

Átalakul és stratégiát vált a Syngenta

Átszervezi működését a Syngenta. A világ egyik legjelentősebb agrárvállalata 2012 végéig fokozatosan egyesíti növényvédelmi és vetőmagüzletágait annak érdekében, hogy növénykultúra-alapú integrált megoldásait „csomagban" tudja nyújtani ügyfeleinek. Magyarországon az integrációt elősegíti, hogy a cég új irodába költözött.

A Syngenta új szervezeti felépítése szerint globálisan 19 területi egységből épül majd fel a jelenlegi négy földrajzi régión (EAME – Európa, Afrika és Közép-Kelet, APAC – Ázsia és a Csendes-óceán partvidéke, LATAM – Latin Amerika, NAFTA – Egyesült Államok, Kanada és Mexikó) belül. Magyarország az új területi felosztásban a délkelet-európai terület részeként fog működni, együtt Romániával, Bulgáriával, Szlovéniával, Horvátországgal, Szerbiával, Bosznia-Hercegovinával, Macedóniával, Koszovóval, Albániával, Izraellel, Görögországgal és Törökországgal. A területi vezető Lubos Grepl, aki korábban a kelet-közép-európai régióban a szántóföldi vetőmagok értékesítési vezetője volt.

A Syngenta 2011. április 4-étől egyesülő magyarországi cégét Czigány Tibor vezeti. A növényvédelmi és a vetőmagüzletág szervezetének a korábbi két különálló magyarországi cégből – Syngenta Növényvédelmi Kft. és Syngenta Seeds Kft. – álló, 2011. február elején bejelentett integrációja az idei év őszén be fog fejeződni, hogy a 2012-es mezőgazdasági szezonban az üzletágak már együtt tudjanak fellépni a piacon, egységesen tudják a termelőknek ajánlani a termékeket és a szolgáltatásokat.

Egyesítik az erőforrásokat

„Erőforrásaink egyesítése révén összehangoltabb magyarországi üzletmenetet valósítunk meg. Ezen keresztül még jobb szolgáltatást és piaci jelenlétet mutathatunk majd fel" – mondja Czigány Tibor, a Syngenta Kft. ügyvezető igazgatója. Hozzáteszi: „Bár a szervezeti változás a cég minden területét érinti, ügyfélorientáltságunk, értékeink, vállalati kultúránk, valamint növényvédő szereink és vetőmagjaink változatlanul fontosak maradnak. Egyetlen dolog változik: az, hogy integrált, növénykultúra-alapú megoldásokat fogunk nyújtani partnereinknek – ennek érdekében új szervezeti felépítésre és új munkamódszerekre lesz szükség. A növényvédelmi és a vetőmagüzletág összeolvadása komoly feladat, és sok munkát ad nekünk a 2011-es évben, de természetesen emellett továbbra is első számú prioritásunk az idei tervek teljesítése, együtt dolgozva kereskedő és termelő partnereinkkel."

A 2010-es év mezőgazdasági szempontból kihívásokkal teli év volt az egész világban, ez különösen érvényes volt Magyarországra is. Mindezek ellenére a Syngenta jó évet zárt, mind világszerte, mind Magyarországon. A cég forgalma globálisan 11,6 milliárd dollár volt, 6 százalékkal nagyobb az előző évinél. Ezen belül a vetőmagüzletág 2,8 milliárd dolláros forgalmat bonyolított le, ami 8 százalékos növekedés az előző évihez képest. A növényvédelmi üzletág továbbra is meghatározó szereppel bír, 8,9 milliárd dollár forgalommal, amely 3 százalékkal haladja meg a 2009-es évit. A Syngenta így továbbra is fenntartotta piacvezető pozícióját világszerte a növényvédelemben és egyes vetőmagok piacán, és tovább erősítette piaci helyzetét. Magyarországon a Syngenta Növényvédelmi Kft. megőrizte piacvezető helyét, sőt növelni tudta piaci részesedését. A Syngenta Seeds Kft. pedig megtartotta vezető pozícióját a szántóföldi vetőmagok területén, és a zöldség- és virágvetőmagokban is piaci részesedést tudott növelni.

A két cég integrációjára azért van szükség, mert a termelők új generációja új kihívásokat támaszt a mezőgazdasággal foglalkozó cégek számára. A gazdák egyre professzionálisabbak, hozzáférhetnek akár az egész világ információihoz, és egyre jobban specializálódnak. Átfogóan, nagy üzemméretben gondolkodnak, és egyre profitorientáltabbak – így kiszámítható és átlátható megoldásokra van szükségük a nagyobb termelékenység elérése érdekében – teszik hozzá a cégnél. „A vetőmagok esetében viszonylag egyszerűbb kiválasztani a vetésre egy hibridet, a növényvédelem ennél bonyolultabb, még akkor is, ha Magyarországon leegyszerűsödött a vetésforgó és a termelők nagy része négy növényt termel: búzát, kukoricát, napraforgót, repcét" – magyarázza az ügyvezető igazgató.

Teljes körű és „testreszabott" megoldások

A társaságnál úgy vélik: az említett integráció nyomán egyedül a Syngenta lesz képes arra, hogy olyan teljes körű és „testreszabott" megoldásokat kínáljon minden növénykultúrában, amelyek az értékteremtésre összpontosítanak, és a cég átfogó agronómiai tudásbázisán alapulnak. A Syngenta kémiai és biológiai szakértelmét ötvözve a jelenlegi input ajánlatoknál jóval komplexebb, egyedülálló megoldásokat hozhat létre annak érdekében, hogy a termelők magasabb terméshozamot és nyereséget realizálhassanak. A cég ennek érdekében túllép azon, hogy egyszerűen csak termékeket ajánljon, innovatív megoldásokat fejleszt ki. Továbbá együttműködik kereskedő és más partnereivel annak érdekében, hogy segítsen növelni a gazdák termelékenységét. Így saját technológiái, egyéb innovációk és a partnerekkel való együttműködés kombinációjával fejleszti ki termékeire, tudására és szolgáltatására alapozott komplex termesztési ajánlatait az egyes terményekre vonatkozóan. „A cégnek lesz kapacitása arra, hogy kisebb gazdaságoknak is technológiai tanácsokat adjon. A termelési tudásból egy üzemszervezési, üzemvezetési, illetve egy üzletvezetési tudást próbálunk a termékeink mellé tenni, és közreműködünk a farmmenedzsmentben is."

A Syngenta Magyarországon több területen is jelen van: a kutatásfejlesztés, vetőmag-előállítás terén, s azon túl, hogy vetőmag-kereskedelmi cég, vetőmagos logisztikai központ

is. A társaság a vetőmagok tekintetében a szántóföldi növények és a zöldségek területén is meghatározó, de a növényvédelmi üzletágnak is van egy fejlesztő csoportja Magyarországon.

„A mezőgazdasági input üzlet meghatározó szereplője tehát Magyarországon a Syngenta, s minden területen, ahol jelen van, nagyon erős pozíciókkal rendelkezik. A vetőmagüzletben a második pozíciót tölti be, a növényvédőszer üzletágban pedig piacvezető. A cég mezőtúri vetőmagüzeme a legmodernebb Syngenta vetőmagüzem, amelynek 7,5 milliárd forintos fejlesztése éppen elkezdődött. Csaknem 50 munkatársunk folyamatosan látogatja a partnereket, a kollégáknak így személyes 'rálátásuk' van a teljes magyarországi mezőgazdasági szántóterületnek több mint a felére" – hívja fel a figyelmet Czigány Tibor.

Magyarország kiemelten fontos

Az ügyvezető hangsúlyozza: Magyarországot a Syngenta kiemelten fontos országnak tartja, nemcsak beruházásai, itteni telepei miatt, hanem mert kiemelkedő a magyarországi szakemberek tudása. Ezért a cég új stratégiája szerint Magyarország nemcsak a délkelet-európai üzleti csoport központja, hanem tudásközpontja is lesz. „Magyarország tradicionálisan mezőgazdasági ország, ahol a mezőgazdasági szaktudás kiemelkedő, nemcsak a volt keleti országok között, hanem egész Európában" – indokolja a döntést Czigány Tibor.

Az integráció fontos lépése volt, hogy a Syngenta 2011. május 30-án új irodaházba költözött. Új irodája az Office Garden irodaparkban, Budapest egyik legdinamikusabban fejlődő környezetében, a XI. kerületben (Újbudán) helyezkedik el, közel a Duna-parthoz, a Lágymányosi hídhoz és a Fehérvári úthoz, a Szerémi és a Budafoki út által határolt tömbben. Az Office Garden II. irodaház környezettudatos megoldásaival azt a fenntarthatóságot képviseli, amelyet a Syngenta a kezdetek óta magáénak vall: hőszivattyús fűtő-hűtő rendszerének köszönhetően egyáltalán nem terheli széndioxid-kibocsátással a környezetet. Az új iroda lehetőséget ad nemcsak arra, hogy a korábban egymástól elkülönülten, a növényvédelmi és a vetőmagüzletágban dolgozó kollégák jobban megismerjék egymást, hanem arra is, hogy minél hatékonyabbra sikerüljön kidolgozni a fentebb említett, „csomag alapú" megoldásokat a növénytermesztők számára.

Az egyesülés a kereskedelmi területen látványosabb lesz a termelők számára, de a kutatási oldalon is megtörténik. Amellett, hogy megmaradnak a növényvédelmi és

Syngenta Restructuring

The world's leading agricultural firm is about to undergo profound structural changes. By the end of 2012, Syngenta merges their pesticide and seed branches so that they can offer customers more integrated packages based on specific crop plants. Four global regions are subdivided into 19 regional areas. Hungary belongs to the South-East European region, together with Romania, Bulgaria, Slovenia, Croatia, Serbia, Bosnia-Herzegovina, Macedonia, Kosovo, Albania, Israel, Greece and Turkey. Lubos Grepl, the former sales manager of the crop seed division in East-Central Europe, was appointed regional manager. „The new strategy relies on Hungary not only as the centre of operations for the South-East European group, but as a centre for research and development", said Tibor Czigány, managing director of Syngenta's new, integrated Hungarian branch, which was formed with the merger of Syngenta Növényvédelmi Kft. and Syngenta Seeds Kft. on 4 April 2011. The merger will be completed by the end of the year, paving the way for offering combined products and services in 2012. The Syngenta management is confident about the changes: integration makes them the only company to offer tailor-made solutions in every field of agriculture. Their expertise in chemical and biological control makes it possible that, compared to the average input offer, they can work out more complex, unique and efficient solutions for the farmers to realise higher yield and profit at the same time.

Restructuring brought fundamental changes for the Hungarian branch: they moved offices, setting up headquarters in Office Garden, 11th district, one of the most dynamically developing business environments in the city. With its environmentally conscious solutions – such as the carbon-free heat pump heating/cooling system – the second stage of Office Garden duly represents the same attitude towards the environment that Syngenta embraces.

2010 was a successful year for the company on a global scale, as well as in Hungary. Their 11.6 billion US dollar turnover means a 6 percent annual increase. The trade of seeds generated 2.8 billion within the total turnover, with 8 percent increase compared to 2009 sales figures. Pest control solutions still represent a decisive factor, with a mighty 8.9 billion dollar turnover and 3 percent rise. Syngenta managed to secure its leading position in pest control and in the trade of certain seeds worldwide. As to Hungary, Syngenta is still the market leader in crop seeds, while carving out an increasing share on the market of vegetable and flower seeds, and pest control.

Czigány Tibor: „A gazdasági válság éreztette hatását a mezőgazdaságban is, a terményértékesítési lehetőségek és terményárak az elmúlt két évben nem a legideálisabbak voltak. Azt várjuk, hogy az egészen jó 2008-as és a nem teljesen kedvező 2009-es és 2010-es évek után a 2011-es esztendő akár újra a 2008-as szintjén lehet. A gazdasági környezet, a lehetőségek, a termelők hangulata, várakozása, a terményárak most mind pozitív irányba mutatnak. A felelősen gazdálkodó termelőnek ugyanakkor legalább a költségeit fedező terményszerződést célszerű kötni, s a szabad piacon csak a fennmaradó mennyiséget értékesíteni."

vetőmagos irányok, lesz egy „ernyő", amely a kutatást összefogja – annak érdekében, hogy olyan megoldásokat tudjon kínálni a cég a termelőknek, amelyek a növényvédelem és a genetika kapcsolatát erősítik. Ez beleilleszkedik a Syngenta fenntartható gazdálkodásra fókuszáló filozófiájába, miszerint kevesebb vagy ugyanakkora mezőgazdasági terület mellett többet lehessen termelni úgy, hogy a megmaradó területeket vissza lehessen adni a biodiverzitás fenntartására.

Programok a fenntarthatóság jegyében

„Magyarország szükségleteit profi, öntözött gazdálkodással egymillió hektáron meg lehetne termelni, miközben jelenleg 3,8 millió hektáron termelünk szántóföldi növényeket" – mondja Czigány Tibor. Hozzáteszi: van a fenntartható termelés jegyében a cégnek több programja Magyarországon is. Az egyik a 7-8 éve működő vízmegőrzési, talajvédelmi program, a MARGINS, amelynek keretében Zalában egy bemutató farm ennek megfelelően működik. Egy másik program a méhek beporzását segíti elő azzal, hogy a traktorfordulóba a gép taposása miatt alacsony termést adó szántóföldi növények helyett méheknek legelőt adó növényeket telepítenek. Ezzel fenntartható a biodiverzitás, de még kézzel fogható hasznot is hoz azáltal, hogy a méhek beporozzák a szántóföldön található napraforgót, repcét és egyéb növényeket.

A fenntarthatóság megőrzése már csak azért sem elhanyagolható kérdés, mert az elmúlt negyven évben ugyan volt elég élelmiszer a világban – kínálati piac és alacsony élelmiszerárak jellemezték ezt a korszakot –, mostanság azonban egyre többen gondolják úgy, hogy keresleti piaca lesz az élelmiszereknek – tartósan magas árakkal. A Föld lakossága napi 250 ezer fővel gyarapszik, 2040-2050 körül 8-9 milliárdra bővül a jelenlegi 7 milliárd főről. Több élelmiszerre lesz tehát szükség, a többletet pedig valahol meg kell termelni. Átlátják ezt a világ felelősen gondolkodó kormányai és a nemzetgazdasági szempontból stratégiai jelentőségűnek tekinthető cégek is. Utóbbiak sokszor még hatékonyabban tevékenykedhetnek a még több terület termelésbe vonása vagy az enélkül is hatékonyabb gazdálkodás – és emellett a biodiverzitás megőrzése – érdekében, mint akár egyes országok. A Syngenta utóbbi iránti elkötelezettsége ezért is figyelmet érdemel.

Írta: Tóth László Levente
Fotó: Ferenczy Dávid

Vidék Magazin
Az ország magazinja

„Idén a biztonság a legfontosabb szempont”

INTERJÚ KULIK ZOLTÁNNAL, A VITAFORT VEZÉRIGAZGATÓJÁVAL

Húsz százalékra növelte részesedését a magyar takarmánypiacon tavaly a Vitafort Első Takarmánygyártó és Forgalmazó Zrt. Kulik Zoltán, a dabasi cég vezérigazgatója a vele készült interjúban egyebek közt elmondja azt is, hogy a magas gabonaárak és egyéb piaci tényezők miatt idén a biztonságra törekednek, ez azonban nem akadályozza a céget abban, hogy jelentős fejlesztéssel új üzemet nyisson Dabason.

– A Vitafort Zrt. az egyik legnagyobb takarmánygyártó Magyarországon. Hogyan zárta a 2010-es évet?

– A Vitafort aktivitása a múlt évben jelentősen bővült, az anyacég árbevétele több, mint 50 százalékkal növekedett. Alapanyag-kereskedelmünk nagy árbevétel-növekedést eredményezett, de ennek az eredménytartalmát nem lehet összehasonlítani a klasszikus takarmánygyártásával, a premix és koncentrátum fejlesztéssel. A tavalyi árbevétel az anyacégnél 7,5 milliárd, az összes leányvállalatot is számolva pedig jóval a 10 milliárdot meghaladó volt, de a fentiek miatt ennek önmagában nincs nagy jelentősége. Öt leányvállalatunk közül három Magyarországon, a két külföldi Moldáviában és Romániában van. Gabonakereskedő cégünk, az InVivo Trading Zrt. nem leány-, hanem közös vállalat a Vitafort kisebbségi francia tulajdonosával, de mi alkotjuk a menedzsmentet. Összesen így hat cégről beszélünk.

– Elégedett-e azzal, hogy 11-12 százalékkal növelték takarmányipari eladásaik volumenét, azaz ennyivel nagyobb mennyiséget gyártottak és értékesítettek 2010-ben, mint 2009-ben?

– Összességében rosszabb évünk ne legyen, mint a tavalyi volt. Tápegyenértékben 45 ezer tonnával, 6 százalékkal nőttek az eladásaink egy szűkülő piacon a múlt évben. Az előállított 750 ezer tonna tápegyenérték a magyar takarmánypiac 20 százaléka. Ezzel elégedetett vagyok, de az árbevételarányos eredmény 2 százalék körüli, ami nagyon gyenge. Ennek oka ugyanakkor egyértelműen az, hogy 2010-ben a válság és partnereinknél – közel 300 nagyüzemi partnerünk van – a tőkehiány nagyon érezhető és ezt csak jelentős finanszírozással tudjuk ellensúlyozni.

– Mi lehet a tőkehiány oka?

– A múlt év közepétől a tejpiac helyrebillent, az állatte-

nyésztési ágazatok közül 2010 második felétől a tejágazat van a legkedvezőbb helyzetben. A sertéstartás okozta veszteség sajnos már tavaly érezhető volt és az idei évre teljesen rányomja a bélyegét. A legnagyobb probléma, hogy a sertésnél jelenleg is kilogrammonként 330 forint körüli átvételi árakkal kalkulálhatunk, miközben az önköltség 30-40 forinttal magasabb. A sertéstartók 2-3 hónapja várják, hogy elmozduljon az ár és elérje a 350 forint körüli szintet. A legutolsó hírek szerint a miniszterelnök úr asztalán van a sertéságazati stratégia, amire mi is nagyon várunk. Sok takarmányozási alapanyagnak felment ugyanis mindeközben az ára. Olyan helyzetben azonban, amilyen a tavalyi volt, nagyon nehéz a végtermék árát is megemelni. Ahogy említettem, a vállalkozások tőkehiányosak, alig tudják a havi számlákat kiegyenlíteni. A helyzet nemhogy javult volna idén, hanem 2011 jóval nehezebb lesz, mint 2010. A múlt év óriási belvízproblémája idén csapódik le a vállalkozásoknál, például a gabonánál.

– Mit ért ez alatt?

– Hiába várható szép termés hektárra vetítve akár az őszi árpánál, akár a búzánál, nem tudtak annyi területre vetni belőlük a termelők, amennyire lehetett volna. A kukoricánál, olajos magvaknál más a helyzet, de az őszi vetésű növényeknél – ahogyan a tömegtakarmány esetében a szarvasmarháknál – a tavalyi belvizes gondok következménye az idén érződik igazán. Hiába vártuk azt, hogy hármassal kezdődnek majd a gabonaárak. Az árpa beszerzéseink 43-49 ezer forint között alakultak, de voltak 50 ezer forintos felajánlások is. Azt látjuk, hogy a vetésterület nem több 260 ezer hektárnál a tavalyi belvíz miatt. A tavalyinál kisebb területen pedig a 3,6-3,7 tonna hektáronkénti átlagtermésű árpával nem fogunk tudni Dunát rekeszteni. Ugyanakkor nagyon jó minőséget tapasztalunk az árpánál, nem csak a 63-as magyar szabvány szerinti hektolitersúlyt, hanem jóval afölötti, 67-70-es hektolitersúlyokat is mértünk. A múlt évben előfordult, hogy azért nem tudtunk árpát exportra szállítani, mert a 60-as hektolitersúlyt nem haladta meg. Azt gondolom tehát, hogy akinek szüksége van árpára, bizony meg kell vásárolja a betakarításkor, mert fél év, nyolc hónap múlva nem biztos, hogy lesz még. Hiszen ne felejtsük el, hogy Nyugat-Európában – akár Olaszország, Németország, Ausztria vonatkozásában is – jóval kevesebb csapadék esett idén, mint tavaly, ezért a növényre az igény ott is felmerülhet, főleg a határ menti vidéken, Olaszország északi vagy Ausztria keleti részén. A búzánál szintén jó minőség lesz, tehát nem olyan, mint tavaly, s 3,5-4 millió tonnára prognosztizálják a termést. Szép a termés, a jelek szerint jó minőségű, úgynevezett javító búzája lesz az országnak, ami export árualapot képezhet.

– Mi a helyzet a kukoricával? Milyen árakra számít?

– A kukoricák gyönyörűek. A termést 8 millió tonna körülire várom. A kukoricaár 56, de 47 ezer forint is volt már tonnánként. Betakarításkor 40-45 ezer forintos árak lehetségesek, ez már eredményt is jelent a növénytermesztőknek. Jelenleg a fizikai piacon 60 ezer forintért vásárolunk, ez is nagyon magas. Ám bármilyen jó termés is várható mind minőségben, mind mennyiségben, a két évvel ezelőtti 25-30 ezer forintos tonnánkénti árak nem jönnek vissza. A világ enni akar és magas árakra kell berendezkednünk. A kukoricánál pedig nem csak az élelmiszer célú, hanem az ipari felhasználásnak is nagy jelentősége van. Ami egész Európában közös probléma, hogy a magas gabonaárak az állati termékek, a sertéshús, a brojler és a tojás árakban nem tükröződnek.

– A Vitafort és a gabonakereskedő InVivo Trading Zrt. számára jó ez a helyzet vagy inkább kevésbé kedvező?

– Mi nem egy kereskedő oldaláról nézzük ezt a helyzetet, hiszen nagyüzemi partnereink nagy része komoly növénytermesztő, több ezer hektáron gazdálkodik. Ebből adódóan árualapra tesz szert, tehát értékesítő pozícióban van. A megtermelt növényei egy részét felhasználja saját állattenyésztése során, a többit eladja. Számunkra tehát a magas gabonaárak a partner szemszögéből mindenképpen kedvezőek. Azoknak a sertéstartóknak ugyanakkor, akiknek nincs növénytermesztési területük, a magas ár óriási probléma. Kész tápot is gyártunk, hozzávetőleg 50 ezer tonna készkeverék takarmányt állítunk elő évente. Ez számunkra nem meghatározó mennyiség, nekünk fontos, de nem stratégiai kérdés. Paradoxonnak tűnhet, de akkor gyártunk nagyon sok tápot,

amikor magasak a gabonaárak, hiszen ilyenkor mindenki magas áron eladja a szemes termését és inkább tápot vásárol helyette. Fordítva is igaz ez: amikor alacsony a szemes ára, akkor szívesebben feletetik akik tudják, és nem értékesítik. Idén május-júniusban öt éve nem tapasztalt mennyiségben készítettünk tápot, 30 százalékkal többet, mint tavaly vagy tavalyelőtt. Magasabb gabonaárak esetén tehát a partnereink is nagyobb biztonsággal gazdálkodnak, és ezáltal a felénk való fizetőképességük is stabilabb. Számunkra pedig ebben az évben az a legfontosbab kérdés, hogy a partnereink hogyan tudják megőrizni a likviditásukat.

– Mit emelne ki az idei év prioritásai közül?

– Két dolgot. Az egyik, hogy kereskedőcégünk, az InVivo Trading Zrt.tovább fogja fedezni a kintlevőségeinket a likviditás miatt a partnereinknél akár promt, akár hosszabb távú vásárlásokkal. Minden partnernek megpróbálunk segíteni, akinek premixet, koncentrátumot adunk el. Azt gondolom, nagyon korrekt áron vásároljuk meg a gabonáját és tudjuk be a tartozás fejében vagy fizetünk azonnal, akár egy-két napra mindenkinek. A másik, hogy bármilyen nehéz év van is,

tervezünk és komolyan előre kell tekintenünk. Egy jelentős beruházás eredményeként augusztus végén elindulhat egy teljesen új üzemegységünk próbaüzeme, ahol nagyon speciális, védett fehérjéket fogunk előállítani, elsősorban szarvasmarhák számára. Ez itt lesz Dabason, a 11 hektáros iparterületünk egyik részén. Ez nagyon-nagy előrelépés lesz, az idei év egyik legfontosabb tényezője. Új, innovatív termékekkel szeretnénk hatékonyságunkat tovább javítani.

– A beszélgetés elején mégis azt említette, hogy ez az év sokkal keményebb lesz, mint a tavalyi volt. Mire alapozta ezt a kijelentést?

– Több oka is van. Az első, hogy bár büszkék vagyunk a partnereinkre és az átlagnál jobb fizetési kondícióink vannak, az energiánk nagy része arra megy el, hogy a fizetőképességgel foglalkozzunk. Banki szakemberekkel beszélve általában szóba kerül, hogy a válság rontott a fizetési fegyelmen is, de óvatosan fogalmaznék ezzel kapcsolatban. Az viszont tény, hogy mi is rákényszerülünk arra, amit soha nem tettünk, hogy leállítjuk a szállításokat, kamatokat terhelünk, ha valaki nem fizet, mert a jól működő partnereinket veszélyeztetjük azzal, ha ezt nem tesszük meg. Ez az oka annak, hogy szigorú vevőkontrollt vezettünk be közel egy éve. A második ok, hogy az árfolyamok változása következtében idén komoly veszteségünk lesz. Tavaly a forint / euró, forint/dollár árfolyamok kapcsán jobban tudtunk kalkulálni az ideinél, árfolyam nyereségünk és veszteségünk is volt, de a szaldó összességében pozitívra sikeredett. Idén azonban a görög válság óriási mértékben gyengíti az euró pozícióját és az ilyesmit nem lehet előre kiszámítani. A következő ok az egész eurozónát érintő bizonytalanság, amely elől mi sem tudunk kitérni. Végül pedig, a megszorító inztézkedések miatt is nehezebb helyzetben vannak a cégek, amelyeknek így összességében nehézkes most a működésük, nagyon sok tényezőből kifolyólag.

– A Vitafort első féléve hogy alakult a tavalyi első félévhez képest?

– Az idei év első felében 3-4 százalékkal többet értékesítettünk, mint az előző év azonos időszakában, tehát megyünk tovább előre. A múlt évet 50 új partnerrel zártuk és az idei tervek készítésekor legalább 8 százalékos, további növedést vártunk ettől az esztendőtől. Azonban egyszerűen nem tudunk annyi árut kiadni, amennyire igény lenne, a fizetőképesség már említett hiánya miatt. Mi ugyanakkor inkább a nagyobb biztonságra törekszünk. Amint már említettem, idén a biztonság a legfontosabb szempont. Csökkent ugyanis a kiszámíthatóság, tehát nincsenek tendenciák, nagyon hullámzóak akár az árak, akár a minket érintő makrogazdasági adatok. Jelenleg maga a piac sem kiszámítható, így nem tudunk kiszámíthatóvá válni az agráriumban sem.

– Amikor növekszik a bizonytalanság, akkor megnő a biztonságra törekvés igénye is. Ide kívánkozik, hogy tavaly a növénytermesztők közül sokan „megégették" magukat különféle szerződésekkel. Ez is oka lehet a kiszámíthatóság csökkenésének vagy máshogy gondolja?

– Tavaly nagyon sok partnerünk volt, aki úgynevezett fedezeti vásárlásra kényszerült, mert nem tudta megtermelni gabonáját, olajosmagvát, de olyan szerződést írt alá, hogy „vissza kellett vásárolnia" a meg nem termelt terményt. Ez óriási problémát jelentett. Idén tehát a termelők igencsak tartanak minden idő előtti szerződéstől és abszolút ad-hoc módon próbálnak meg értékesíteni, ami persze negatív irányban befolyásolja a piacot is. Azt szoktam mondani: az első, legfontosabb feladat még a tervezés időszakában, hogy termeljünk bármit, számoljuk ki az önköltséget. Amennyiben valaki növényt termeszt és az önköltség fölött tisztességes eredményt lát, ha előre le tudja kötni a terményét, a háromnegyedét kösse le. Ezen már egészen biztosan pozitív eredménye van. Ezek után az áru 20-25 százalékát nyugodtan értékesítse a szabad piacon. Ebben a „képletben" is benne van, hogy esetleg esnek az árak vagy nőnek, és ennek pozitív vagy negatív következménye lesz a piacon értékesülő árura, de mégis, mindenképpen ad a termelőnek egyfajta biztonságot. Ezért ezt tudom javasolni most is mindenkinek.

Írta: Tóth László Levente
Fotó: Ferenczy Dávid, Schönberger Rajmund

Playing Safe – Zoltán Kulik, CEO, Vitafort

Vitafort First Feed Inc. achieved a twenty percent market share in Hungary last year. According to Zoltán Kulik, CEO of the Dabas-based company, high grain prices keep them on their toes; these are no times for daring moves and risky business. None the less, they never stopped investing and growing, and a new plant in Dabas is about to open in August.

Vitafort is one of the largest animal feed producers in Hungary, expanding dynamically: turnover of the parent company increased by fifty percent last year, to 7.5 billion HUF, reaching 10 billion with the result of all the subsidiary companies. Three out of five subsidiaries operate in Hungary, one in Moldavia and Romania respectively. Their trading branch, InVivo Trading, is a joint company with the French minority shareholder of Vitafort Inc. That makes six companies to manage in a very competitive sector.

Sales increased by 45 thousand tons over a year, which is six percent growth on a shrinking market – nothing to be ashamed of. The overall produce of 750 thousand nutrition unit tons in feed equivalency constitutes 20 percent of the Hungarian market for animal feed. Fifty new partners chose to trade with Vitafort last year, and sales figures for the first half of 2011 already show 3-4 percent growth compared to the same period the year before.

Production is about to get a boost with the test run of a new plant on their eleven hectare industrial park outside Dabas in August, producing special, protected protein fodder for cattle. It is a major step ahead, the most important development this year. The existing seven plants in Dabas have reached their limits in productivity and automation, running at maximum capacity with 20-25 percent less workforce than ten years ago, so the new annex is a welcome addition to the Vitafort portfolio.

A legjobb befektetés a GENEZIS műtrágya – repce esetében is!

A gazdaságos repcetermesztés csak szakszerű Genezis tápanyag-visszapótlással valósítható meg. A termelők gyakran számolnak, és a végén a tápanyagon spórolnak. A talajt elő kell készíteni, a vetőmagot is meg kell venni, az állományt meg kell védeni, ami költséges. De nem mindegy, hogy mennyi lesz az a termés, ami alá a talajmunkákat elvégezzük, a vetőmagot megvásároljuk, a szükséges növényvédő szereket kijuttatjuk! Ne feledjük, növényeinket elsősorban a talajon keresztül tápláljuk. A termőföld tápanyag-szolgáltató képessége véges, ezért a műtrágyák optimalizált felhasználása a jövedelmezőség záloga. A terményárak jelenlegi alakulása azt mutatja, hogy a legjobb befektetés a műtrágya!

Repce műtrágya mennyiség/ha	**Termés t/ha**	Terméstöbblet t/ha	Termelési költség Ft/ha	Műtrágya-költség Ft/ha	Árbevétel Ft/ha	**Nyereség Ft/ha**
Kontroll (0 kg/ha)	1,9	0	182 977	0	228 000	45 023
Üzemi Genezis NPK 15:15:15 300 kg/ha Genezis Ammóniumnitrát 300kg/ha	2,5	0,6	242 077	59 100	300 000	57 923
Mérleg **Genezis NPK 8:12:25 240 kg/ha** **Genezis Pétisó 550 kg/ha**	**2,9**	**1,0**	**247 581**	**64 604**	**348 000**	**100 419**
Maximum **Genezis NPK 8:12:25 290 kg/ha** **Genezis Pétisó 720 kg/ha**	**3,4**	**1,5**	**265 141**	**82 164**	**408 000**	**142 859**

A táblázatban a repceállományban beállított Genezis technológiai kísérlet eredményeit láthatjuk. A „mérleg” és „maximum” elnevezések a Magyar Tudományos Akadémia Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézete (MTA-TAKI) által kifejlesztett ProPlanta trágyázási szaktanácsadási program ajánlási szintjei. Ez a költség- és környezetkímélő tápanyag-visszapótlási rendszer, mely talajvizsgálati eredmények alapján tervez, a Genezis Partnerhálózat trágyázási szaktanácsadó rendszere is, ezzel téve hatékonnyá a Genezis Műtrágyázási Technológiát.

Vas megyében jó termőképességű, jó vízgazdálkodású barna erdőtalajon beállított kísérletben azt tapasztaltuk, hogy tápanyag-visszapótlás hatására a termés mennyisége jelentősen nőtt a trágyázatlan kontrollhoz képest. Az üzemi szint szerényebb nitrogén dózisa és az elavultnak számító 15:15:15-ös műtrágya alkalmazása a repcénél nem

gazdaságos, és ezért nem ajánlott. A gyenge humusztartalom miatt a nitrogén visszapótlásáról mindenképpen gondoskodni kell, de látható, hogy a helyes Genezis Prémium komplex műtrágyatípus és -mennyiség megválasztásával a mérleg és a maximum ajánlási szinten egyaránt gazdaságosan növelhető a termés mennyisége. A maximum ajánlási szintben, mely már feltöltő jellegű, közel 0,9 t/ha-ral nagyobb magtermést kaptunk, mint az üzemi jellegű trágyázás esetében! Ennek köszönhetően a Genezis szaktanács segítségével nagyobb árbevétel és nyereség volt realizálható.

Az okszerű Genezis tápanyagvisszapótlással realitássá válik a jövedelmező gazdálkodás. A talajvizsgálati eredményekre alapozott szaktanácsadás és kiváló szoftver a Genezis Partnerhálózat üzletkötőinél az Önök rendelkezésére áll.

Az idei év nem kedvezett a repcetermesztésnek, amiben jelentős szerepet játszott az időjárás szélsőséges alakulása, és a nem megfelelő időben és minőségben elvégzett talajmunkák. Vetés idején jelentős mennyiségű csapadék hullott, helyenként a sokévi átlag 2-2,5-szerese, aminek következtében kérdéses volt, hogy a gazdák el tudják-e vetni a növényt, vagy csak jelentős késéssel kerül a repcemag a földbe. A csapadékos és hűvös ősz szintén nem kedvezett a repce fejlődésének, azonban akinek volt lehetősége gondoskodni nyár végén a repce megfelelő Genezis NPK trágyázásáról, azok előnyben voltak, még egy megkésett vetés esetén megfelelő fajta, hibridválasztás mellett a jól táplált növények többségében eljuthattak a sikeres áttelelés szempontjából kívánatos 8-10 leveles fejlettségi állapotba. A tápanyagfelvételnek a nedvesség kevésbé, inkább a hőmérséklet szabott határt, ezért nem mindegy, hogy milyen komplexek kerültek kijuttatásra. Mivel a Genezis műtrágyákban a foszfor és a kálium vízoldhatósága kiváló, már az ősz folyamán tudták a repce fejlődését segíteni, fagytűrését javítani. A tél, bár nem volt hideg, extrém időszakoktól sem volt mentes, az országban számos helyen hótakaró nélkül kellett a repcének megbirkóznia a –20 –25 °C-os fagyokkal, melyek számos helyen kiritkuláshoz vezettek, és az elvetett 258 ezer hektár repcéből 19 ezer hektár pusztult ki. Ott, ahol a négyzetméterenkénti tőszám megközelítette a tízet, érdemes volt mindent megadni a repcének. A növény jó korrekciós regenerálódó képessége nagy termésmennyiséget eredményezhet.

A tél végi és a tavaszi aszályos időjárás következtében több helyen április végén sem haladta meg a csapadék mennyisége a 30 mm-t, emiatt a növények az első fejtrágyát csak nehezen tudták hasznosítani. A kiszáradt talajban nem jutottak sem elegendő vízhez, sem pedig vízben oldott tápanyaghoz. Alapvető fontosságú volt a megfelelő repce specifikus Genezis lombtrágyák alkalmazása legalább két alkalommal. Ezzel nemcsak mikroelemekhez, mint a bór, hanem a növekedéshez szükséges nitrogénhez, és a minőség szempontjából fontos kénhez is hozzájutott a repce.

A jól táplált növények ki tudják használni genetikai adottságaikat, érvényre juttatva kiváló szárazság- és fagytűrésüket, sőt elegendő könnyen felvehető tápanyag mellett a jó regenerálódó képességüket.

A repce termőhelyre igényes, nagy tápanyag-szükségletű olajipari növényünk. Mélyre hatoló fejlett gyökérzetével kedvezően hasznosítja a talajoldatban lévő tápelemeket. A megfelelő mennyiségű és minőségű termés alapfeltétele az okszerű őszi és tavaszi trágyázás.

A repcének az ősz folyamán nagy szüksége van a három makro elemre, a nitrogénre, a foszforra és a káliumra.

A nitrogén az egyik legfontosabb, a növények növekedését nagyban befolyásoló tápelem. Ez az elem a korai gyors növekedéshez a lombozat intenzív fejlődéséhez, valamint a fehérjék szintéziséhez, a magban levő tartalékfehérje képzéséhez szükséges. A növény szinte minden sejtjében, de különösen a fiatal sejtekben intenzív a nitrogénfelhasználás. Hiánya fejlődési szervképzési zavarokat okoz, a repce vegetatív fejlődése lerövidül, korábbi és rövidebb termésképzési szakaszt eredményez.

A foszfor meghatározó a korai fejlődési időszakban és a termésképzésben. A generatív fejlődés motorja, az energiaháztartás alapeleme. Építőköve a foszfor tartalmú fehérjéknek, nélkülözhetetlen a növény fejlődéséhez és a termésképzéshez, fokozza a növényi gyökerek növekedését. Elősegíti a korábbi termékenyülést, csökkentve a termések és magvak érési idejét. Hiányában a repce kisebb lesz, késlelteti a virágzást és az érést, csökken a termés mennyisége, romlik a növény vízháztartása, gyengülő légzés és fotoszintézis jellemzi.

A repce káliumtartalmának pótlása az elmúlt évekhez képest nagyobb figyelmet érdemel. A kálium nagymértékben javítja a növények vízfelhasználását, fokozza a víz, ezen keresztül a tápanyagfelvételt. Megnöveli a növények stresztűrő képességét. A káliummal jól ellátott repce fagytűrő képességét is növeli, hatására nő a sejtek cukortartalma, ami fagyáspontcsökkenést eredményez. A kálium hatására vastagabb sejtfalak képződnek, így javul a szárszilárdság, valamint a növények betegségekkel szembeni ellenálló képessége. A megfelelő kálium-ellátottság kedvezően befolyásolja a növények nitrogénreakcióját!

A kálium hiánya sokszor nem azonnal jelentkezik, ez az úgynevezett „rejtett éhség”, mely egyoldalú nitrogéntrágyázás mellett jelentős termés-csökkenést eredményezhet. Csökken az ellenálló képesség, valamint aránytalanul megemelkedik a párologtatás, ami a növény hervadását, elhalását okozza.

Törekednünk kell tehát a repce kiegyensúlyozott Genezis tápanyagellátására!

A növények fejlődésének ütemét, terméshozamát a rendelkezésre álló tápelemek közül az szabja meg, amiből a legkisebb mennyiség áll rendelkezésre. Ez a Liebig-féle minimum törvény. A hordóba töltött víz szintje a termésmennyiséget, dongái a növény, jelen esetben a repce számára rendelkezésre álló tápelemek ellátottsági szintjét szimbolizálják. Bármelyik legyen is minimumban, az a kieső ráfordítások miatt anyagi veszteséget okoz.

Liebig-féle minimum hordó

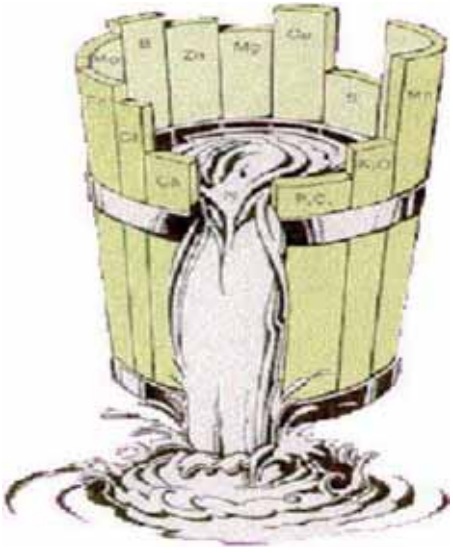

A Genezis NPK összetett műtrágyák kijuttatását talajvizsgálati eredmények alapján tervezzük meg. Nyár végén a magágykészítéskor vagy az azt megelőző talajműveléssel adjuk ki a foszfor, a kálium teljes mennyiségét és a repce számított nitrogénigényének 30-40 százalékát, amely ne haladja meg a 30-40 kg/ha-t! Alapműtrágyaként elsősorban foszfor- vagy káliumtúlsúlyos Genezis Prémium komplexeket válasszunk. Ügyeljünk arra, hogy a műtrágya a foszfort ne nyersfoszfát formában, hanem a jobb vízoldékonyságú ammonfoszfátban (MAP és DAP) tartalmazza. A termék összetételében vegyük figyelembe a repce igényéhez igazodó tápelemarányokat és azt a – sok repceszakértő által képviselt – véleményt, amely szerint a repce esetében egyik tápelem (NPK) sem hagyható el. Széles körben használt összetétel a Genezis Prémium NPK 8:20:30 és a Genezis Prémium NPK 8:24:24, mely számos talajon alkalmazható kéntartalmú komplex. Feltétlen ügyeljünk arra, hogy a nitrogén nagyobb mennyiségben kijuttatva az állomány „túlnövéséhez", a tőlevélrózsa-stádium elhagyásához vezethet, ezért túladagolását kerüljük, ellenkező esetben fennállhat a téli kiritkulás veszélye.

A repce kénigényes növény

A kén fontos szerepet játszik a nitrogén hasznosulásában, a zsírsavak szintézisében, ezáltal növelve a repce olajtartalmát. Emellett elengedhetetlen a klorofill képződéséhez is. A növény a vegetáció alatt a talajból mintegy 40-70 kilogramm ként von ki, ezért már az ősz folyamán gondoskodjunk a pótlásáról. A repce tápanyagellátása során használjunk kéntartalmú Genezis Prémium NPK komplex, illetve kéntartalmú Genezis NS 25:20 műtrágyákat.

A repce a kén mellett kalciumigényes növény is, ezért szükség van a talajból kivont mész pótlására. A másik meghatározó mezoelem a magnézium, amely a fotoszintézisben, a fehérjék szintézisében és az energiaháztartásban egyaránt fontos. Pótlásuk komplex műtrágyákkal vagy a dolomit tartalmú Genezis Pétisó alkalmazásával – mely 7 százalékban CaO-t, 5 százalékban MgO-t tartalmaz – történhet.

A kora tavaszi vegetáció megindulásától a nitrogén és a kálium felvétele egyenletesen nő a virágzásig, a virágzás alatt hirtelen növekszik, és az érés alatt stagnál. Ez a tény mindenképpen indokolja a tavaszi Genezis nitrogén fejtrágya megosztását. A tavaszra számított hatóanyag-mennyiség (N) 50-60 százalékát február végén, március elején, a fennmaradó részt pedig a repce zöldbimbós állapotánál juttassuk ki. A mag szárazanyag-tartalma, ezen keresztül a várható termés mennyisége a becő fotoszintetikus aktivitásától függ, világos az összefüggés a nagy terméshozam és a nitrogéntrágyázás között. Fejtrágyázásra elsősorban a kalcium- és magnéziumtartalmú Genezis Pétisó, vagy 30 százalékos gyári Genezis Nitrosol 30% ajánlott. Ha ősszel nem volt rá módunk, vagy a talajunk kénhiányos, perspektivikus a Genezis NS 25:20 használata.

A tőlevélrózsa kora tavaszi regenerálódását Genezis lombtrágya kijuttatásával gyorsíthatjuk. Kiemelten fontos használatuk aszályos tavaszon, mivel ilyenkor a fejtrágyázás csak bemosó csapadékkal együtt érvényesül. A növényvédelmi munkákkal egy időben elvégzett Genezis mikroelem lombtrágyázás hatékony és olcsó eszköze a termésbiztonság fokozásának. Ne feledjük, hogy a repce érzékeny a bór hiányára. Ez a mikroelem a virágok termékenyülését, a kötődést segíti elő. A Genezis Pétibór extra pozitív hatást gyakorol a gyökér fejlődésére is, ezért akár őszi kijuttatása is indokolt lehet. Tavasszal rejtett zöldbimbós állapotban a bór pótlása szintén az aktuális növényvédelmi munkákkal egy menetben történhet.

A magas színvonalú Genezis tápanyag-visszapótlás a sikeres repcetermesztés záloga!

Írta: Nitrogénművek Zrt.
Fotó: Ferenczy László

GENEZIS
partnerhálózat
az éltető erő

FÖLD. MUNKAHELY
MAGYAR
MŰTRÁGYA

Nitrogénművek Zrt.
8105 Pétfürdő, Hősök tere 14.
Tel.: 88/620-100
www.nitrogen.hu
www.genezispartner.hu

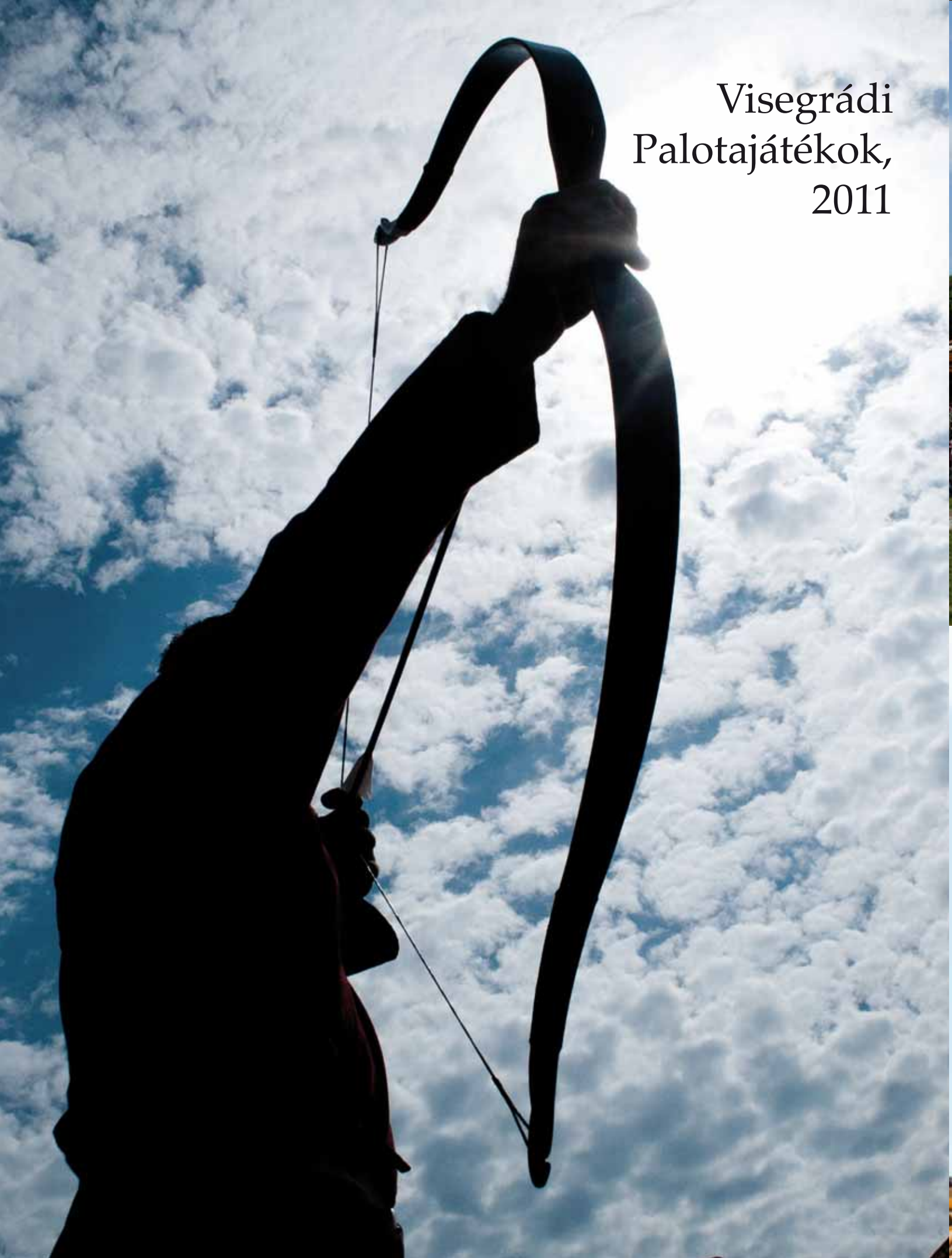

Visegrádi Palotajátékok, 2011

Idén július 7–10. között 27. alkalommal, első ízben nem három, hanem négy naposra rendezték meg a Visegrádi Palotajátékokat. Ez egy nemzetközi rendezvénysorozat, amely kapcsán az 1335. évi visegrádi királytalálkozóra emlékezhetünk.

A kezdetben csak helyi eseményként indult visegrádi rendezvények mostanra európai hírnévre tettek szert, látogatottságuk pedig ötvenezres.

Az idén kilenc ország – köztük Visegrád három testvérvárosa, az erdélyi Parajd, az olasz Laciano és a németországi Obergrünzburg – csaknem ezer szereplője lépett fel a lovagi tornán és a bemutatókon. Csehés Lengyelország mellett Európa minden tájáról érkeztek versengeni kívánó bajvívók és lovagok, hogy bemutassák tudásukat és rátermettségüket a népes közönség előtt.

Írta: Ungvárnémeti Tóth László
Fotó: Schönberger Rajmund

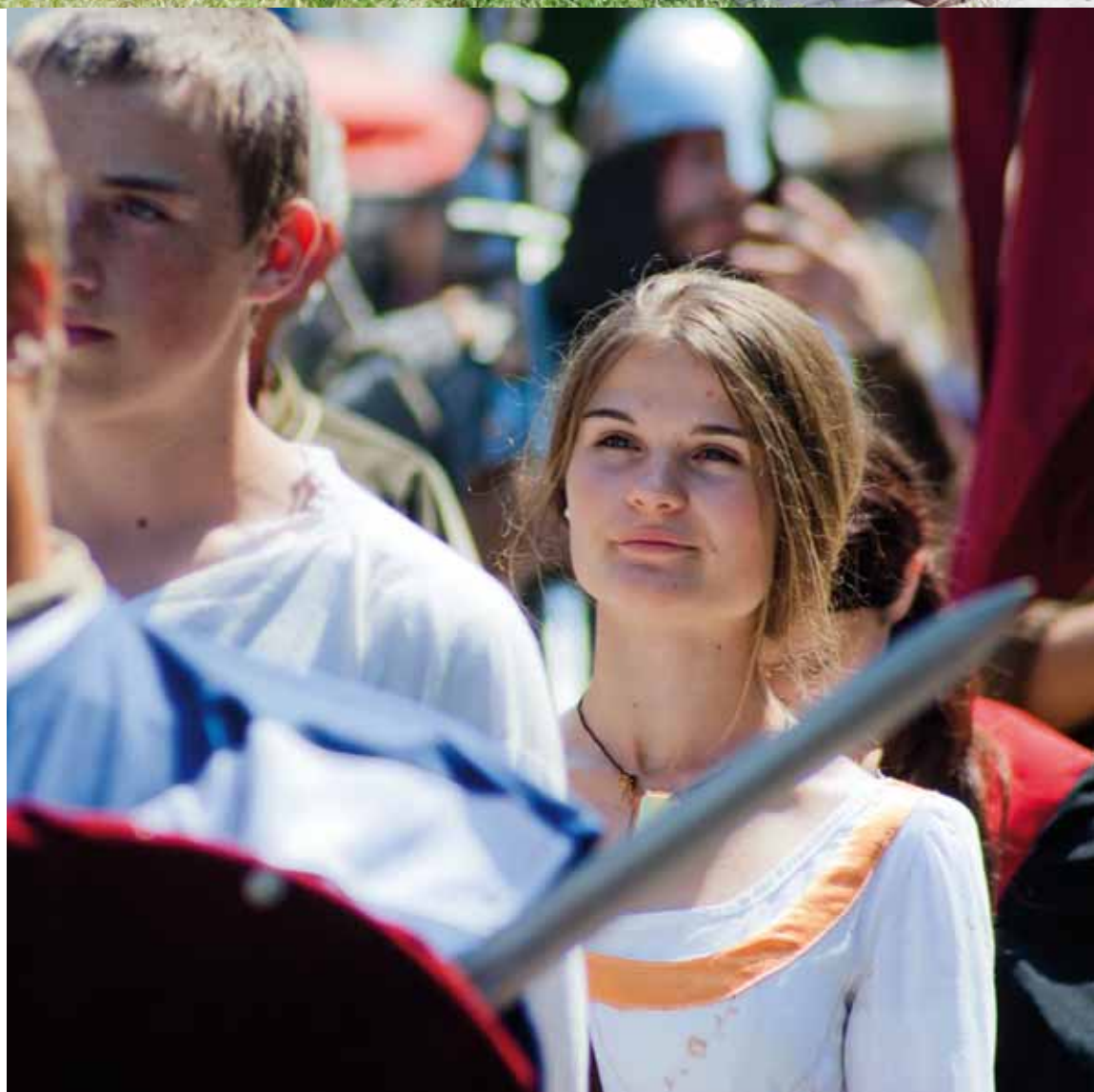

Palace Games of Visegrád 2011

Some fifty thousand visitors came to see the famous international event in the castle of Visegrád lasted four days instead of the usual three for the first time in July this year. The historical palace games commemorate a two-month conference that the first Anjou ruler of Hungary, Charles Robert hosted here in 1335, with John of Luxemburg, king of Bohemia, and Casimir III (Kazimierz Wielki), king of Poland, forming a crucial alliance against Habsburg Austria at the time. A thousand performers from nine countries –

among others three sister cities of Visegrád: Parajd in Transylvania, Laciano in Italy, and Overgrünzburg in Austria – dazzled the audience with their mediaeval skills. Knights, pages and squires from far and wide turned up for the tournament to fight courageously in the tilt-yard, much like the entourage of the congregating royals did in the olden days.

Vidék Magazin médiaajánlat

B/4 1.590.000.-
B/3 1.390.000.-
B/2 1.390.000.-
1/1 1.190.000.-

Tükörméret: 185 x 241 mm
Vágott méret: 210 x 275 mm
Kifutó méret: 220 x 285 mm

Tarifaár: 1.700.000.-

2/1 oldal

Tükörméret: 390 x 241 mm
Vágott méret: 420 x 275 mm
Kifutó méret: 430 x 285 mm

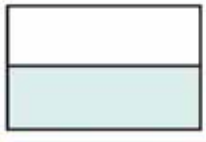

Tarifaár: 990.000.-

2x1/2 oldal

Tükörméret: 390 x 103,5 mm
Vágott méret: 420 x 137,5 mm
Kifutó méret: 430 x 147,5 mm

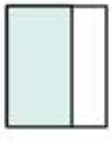

Tarifaár: 800.000.-

2/3 oldal

Tükörméret: 125 x 241 mm
Vágott méret: 140 x 275 mm
Kifutó méret: 150 x 285 mm

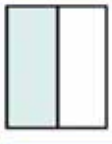

Tarifaár : 650.000.-

1/2 álló

Tükörméret: 90 x 241 mm
Vágott méret: 105 x 275 mm
Kifutó méret: 115 x 285 mm

Tarifaár: 650.000.-

1/2 fekvő

Tükörméret: 180 x 120,5 mm
Vágott méret: 210 x 137,5 mm
Kifutó méret: 220 x 147,5 mm

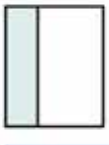

Tarifaár: 450.000.-

1/3 álló

Tükörméret: 55 x 241 mm
Vágott méret: 70 x 275 mm
Kifutó méret: 80 x 285 mm

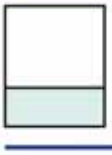

Tarifaár: 450.000.-

1/3 fekvő

Tükörméret: 180 x 75 mm
Vágott méret: 210 x 92 mm
Kifutó méret: 220 x 102 mm

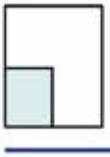

Tarifaár: 350.000.-

1/4 álló

Tükörméret: 90 x 120,5 mm
Vágott méret: 105 x 137,5 mm
Kifutó méret: 115 x 147,5 mm

Tarifaár: 350.000.-

1/4 fekvő

Tükörméret: 180 x 52 mm
Vágott méret: 210 x 69 mm
Kifutó méret: 220 x 79 mm

Tarifaár: 250.000.-

1/8 álló

Tükörméret: 52,5 x 137,5 mm
Kifutó méret: 62,5 x 147,5 mm

1/8 fekvő

Tükörméret: 105 x 67 mm
Kifutó méret: 115 x 77 mm

LAPSZÁM	MEGJELENÉS	ANYAGLEADÁS
4	2011.09.27.	2011.09.13.
5	2011.11.29.	2011.11.15.

Következő számunk kiemelt témája a Dél-Dunántúl

HIRDETÉSFELVÉTEL

Lakatos Erzsébet lapmenedzser
Mobil: +36.30.268.1854
Tel.: +36.1.411.1867
Fax: +36.1.411.1869
E-mail: l.erzsi@t-email.hu

Lemondási határidő az anyagleadás előtt 4 héttel.
Áraink a 25 % ÁFA összegét nem tartalmazzák!

LEADÁSI PARAMÉTEREK

Gyártással kapcsolatos információk:

Mobil: +36.70.612.9183
E-mail: videkmagazin@gmail.com

Megjelenés: kéthavonta
Átfutási idő: 2 hét

Anyagleadás: TIFF, PDF formátum, 300 dpi, CMYK

Papírminőség: belív: matt műnyomó, 80 g
borító: matt műnyomó, 170 g

Terjedelem: 80+borító

A királyok borainak földje

Nem egyszerű dióhéjban összefoglalni Észak-Magyarország borászatát, ugyanis az Északi-középhegység tengelye a borra termett ország egyik legfontosabb és legtagoltabb termőtája, úgy 18 ezer termő hektáron. Ide tartozik Tokaj, Eger és a Mátrai borvidék is, a kiaknázatlan, hatalmas potenciállal rendelkező Bükkalját nem is említve.

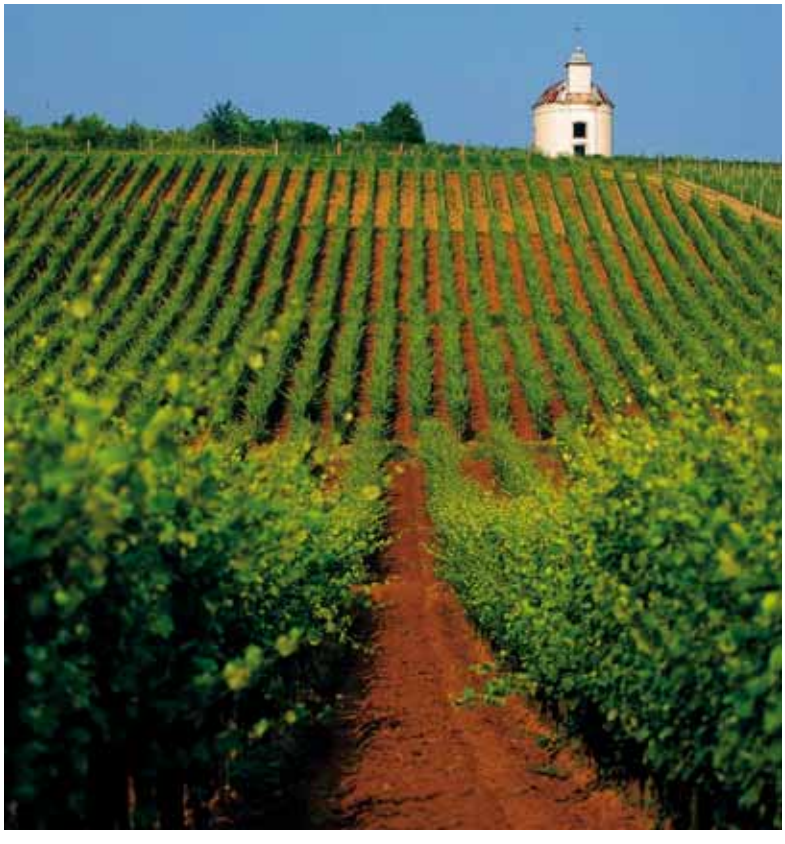

Gróf Degenfeld Szőlőbirtok, Terézia-dűlő, Tarcal

Mátraaljai borvidék

A Mátrai borvidék ugyancsak messze nincs kiaknázva, talajtani és klimatikus, ökológiai potenciálja sokkal nagyobb, mint amennyi szép bor lejön a termő 5500 hektárról. Ennek az a fő oka, hogy a rendszerváltás után is kombinátszerű nagyszervezetek uralták el a borvidéket, az amúgy kitűnő munkát végző Szőlőskert és a Danubiana. A szőlőt felszívó nagy integrátorok árnyékában korábban nem alakultak ki nagyobb számban olyan önálló arculatú kis- és közepes pincészetek, mint Egerben vagy Tokajban. De mára itt is igaz az, ami a magyar borászatra általában, hogy az ágazat fejlődik, szinte minden évben feltűnik egy-két új pincészet, remek ízekkel, csodálatos borokkal. A Mátraalján egyre izgalmasabb borokkal áll elő a Borpalota pincészet és a régebbi bormesterek, a Ludányik, Bárdos és fia és Szőke Mátyás mellett laza kis kvázi-szövetkezetbe tömörült néhány új, kicsiny kézműves pincészet, a Tőkéstársak. Akik a mállott andezit és vörösagyag, hidrokvarcit, mésztufa és májopál színezte alapkőzetbe kapaszkodó szőlőikből nagyon újszerű, egyedi, koncentrált fehér ásványborokat és gyümölcsös vörösöket varázsolnak. Bebizonyítva, hogy nemcsak az illatos, könnyű fehérekben, hanem a mély, érlelhető fehérekben és vörösökben is szinte bármire képes a mátrai bortáj. Mind a két funkcióra (piacra) szükség van, a nagy volumenben előállított korrekt, remek tömegborra és az egyedi, kis mennyiségben készülő kézműves borra is, ezek együtt teszik teljessé egy borvidék (pincészet) szortimentjét, és a két koncepciónak együtt is kell működnie. A borvidéknek van egy mátrai és egy síkvidéki körzete, Hatvantól Domoszlóig húzódik a szőlőtermő terület vonulata, Abasár, Markaz, Visonta, Nagyréde, Gyöngyöspata, Gyöngyöstarján, Gyöngyössolymos a fő borfalvak, az olaszrizling, a leányka, a muskotály, a szürkebarát, a sauvignon blanc és a chardonnay a fő fehér fajták, a kékfrankos és a cabernet-k pedig a fő kékek.

Egri borvidék

Eger egy kis Rhone-völgy: változatos talajok a riolittufától a mészkőig, kontinentális, nyáron és a hosszú őszön nagyon forró mezoklímák, mély történelmi-kulturális-borkulturális tradíció és az a ritka, franciás sajátság, hogy a termőtáj úgy fehér, mint vörösborban: nagy minőségekre képes. A magyar termőtájak az északi borhatár közelében, a 44,5–48,5 szélességi fokok között foglalnak helyet, Eger a 47. fok 90′ táján, a borhatárok amúgy az északi féltekén a 30. és az 50. fokon húzódnak. A Kárpát-medence ezért inkább fehér boros, mert a mediterráneumban otthonos kékszőlőnek nagyobb a hőigénye. Ennek ellenére az ezredforduló bolondul meleg nyarainak és a honi borászok talentumának köszönhetően vörösben is kiváló teljesítményeket érünk el az utóbbi évtizedben. Az egri borászat szinte a teljes skálán képes világszínvonalra: a könnyű fehérekben (leányka, hárslevelű), a mély, nehézsúlyú, ásványos, aranyszínű vulkánborokban, mint egy chardonnay vagy egerszóláti olaszrizling, a ropogós rozéban. Továbbá a karcsú, gyümölcsös kékfrankosban vagy vastagabb, komplex küvékben egyaránt egyedi, személyiséggel bíró, elegáns borokat készítenek a bormesterek. Nagyon komoly szakemberek szűrik itt az anyagot, Thummerer Vilmos, Gál Lajos, Lőrincz György, a fiatalok közül Bolyki János, az Orsolya Pince vagy Demeter Csaba nemzetközi mércével mérve is kiváló borászok, akik sokat tesznek a kombinátos időkben felhígult Bikavér-márka felemelése érdekében is. A borvidék a leglendületesebben fejlődő bortáj volt a rendszerváltás óta, az országos trenddel szemben itt nem csökkent, hanem nőtt a szőlőtermő területek nagysága, tucatnyi egyéni arculatú és tehetséges pincészet jelent meg az utóbbi évtizedben, fehérben-vörösben világborok születtek. Mára azonban Eger a hírek szerint nincs nagyon jól, a nagy integrátor, Egervin felszámolás alatt, és 2,2 milliárd forinttal tartozik a hitelezőknek. Egyes vagyonelemeit többször is kívánták már értékesíteni, de nem

kellett a kutyának se, a borászati üzemben jelenleg nem folyik termelő tevékenység. Kell egy borvidékre az integrátor, aki felveszi a kistermelők szőlőit és segít a termelésben, elvégzi a talajmunkát és növényvédelmet, fuvaroz és tanácsadó hálózatot működtet, mint egy jó szövetkezet, különben sorvadni kezd a bortáj, ez történik most Egerben. Itt is van egy hegyi és egy sík körzet, az egri és a debrői. Eger mellett Andornaktálya, Demjén, Egerbakta, Egerszalók, Egerszólát, Felsőtárkány, Kerecsend, Maklár, Nagytálya, Noszvaj, Novaj, Ostoros és Szomolya, illetve Aldebrő, Feldebrő, Tófalu, Verpelét, Kompolt és Tarnaszentmária a térség nagy múltú borfalui, a leányka, a királyleányka, a hárslevelű, az olaszrizling, a muskotály, a tramini, a szürkebarát és chardonnay, illetve a kékfrankos, a blauburger, a merlot, a cabernet sauvignon és franc, valamint a pinot noir a fő fajtái. A Bükk déli lankáin és a sík részen úgy 6000 hektárról szüretelnek. Az Eger borrégióhoz tartozó Bükki borvidéken nincs releváns pince, pedig pompás riolittufás fehér termőtáj az is, vagy 1500 hektárral és több világszínvonalú dűlővel.

Demeter Zoltán, tokaj-hegyaljai borász

Tokaj-hegyaljai borvidék

Ahogyan Magyarországon igazából csak Budapest világváros, úgy csak Tokaj világborvidék, azaz csak ezt a nevet ismeri a nagyvilág, és tényleg itt készülnek a legmegdöbbentőbb színvonalú édes és immár száraz fehérborok is. Nem minden év aszús ugyanis, és az édes bor piaca igen szűk szegmens, másrészt el kell adni a száraz tokajit is. Az igényesebb piac kíváncsi rá, és a száraz furmintból-hárslevelűből nagy élményeket lehet kibontani, ezért indult fejlődésnek a száraz tokaji bor az ezredfordulót követően. Itt is 5500 hektárnyi termő szőlő van, a talaj hihetetlenül változatos, vagy négyszázféle árnyalat kavarog itt, riolit-, andezit- és dácitszármazékok, palás, kvarcos, zeolitos változatok, nyiroktalaj, lejtőlösz, miegymás. A sokféle kőzet négyszáz hajdani kisebb-nagyobb vulkáni kúp palástján található, melyek bonyolult hullámokat, öblöket, hátakat és völgyeket alkotnak. Tokaj-hegyalján egyértelműek a fejlődés jelei, noha sokkal pezsgőbb parasztpolgári, polgári és nobilis élet hullámzott itt a XVII–XVIII. században, mint ma. Akkor a térség kulturális hídszerepet töltött be a református Erdély és Magyarország

Northern Wine – Viticulture in North Hungary

Stretching across five counties, the Northern Hills is the most varied among Hungary's major wine-growing regions, with 18 thousand hectares of vineyards. Tokaj, Eger and Mátra are the best known, while the foot of the Bükk Hills still holds enormous potential for future growth.

Mátra region

5,500 hectares, almost third of the whole northern wine region produces a massive amount of grape, most of which is bought up by large integrator companies – a practice that prevented the formation of small-scale, quality viticulture and family cellars, as opposed to Eger or Tokaj. None the less, as Hungarian wine is improving, new labels are launching here every year, coming up with good, zesty wine. Borpalota is surprising the tasters with interesting blends these days, and competing with some of the more established winemakers – Ludányik, Bárdos and Son, and Mátyás Szőke – a few small-scale plantations have conglomerated into a cooperative called Tőkéstársak.

Eger region

Much like the Rhone Valley, Eger is perfect for both red and white. Producers of international acclaim – Vilmos Thummerer, Lajos Gál, György Lőrincz, or the younger ones, like János Bolyki, the Orsolya Cellar or Csaba Demeter – have done their best to restore the fame of local Bull's Blood. Probably the most dynamically developing wine region in Hungary, Eger has gone through profound changes since 1990, now home to a dozen top vineyards. The former giant Egervin is now under liquidation, its assets still waiting for an investor. 6,000 hectares of grape are grown on the southern slopes of the Bükk Hills and the adjacent flatlands. Although the 1,500 hectare Bükk wine-growing area belongs to the Eger region, and the rich rhyolite tuff soil would be perfect for white varieties, there are no cellars or producers to note just yet.

Tokaj region

5,500 hectares make Tokaj a major and fast developing region. Originally famous for the sweet white desert wine, but now increasingly producing high quality dry white as well, Tokaj has attracted French, British, Spanish and Hungarian investors and talented winemakers such as István Szepsy. Apart from the obvious leading brands – Disznókő, Oremus, Sauska Chateau in the Tokaj township, the Degenfeld Chateau and the Béres Group in Erdőbénye – there are numerous small vineyards with a clear vision and craftsmanship, churning out the most outstanding vintages: Zoltán Demeter, Géza Lenkey, Judit Bott or Sarolta Bárdos, to mention only a few.

között, görög, lengyel, orosz és zsidó kalmárok menedzselték a nemzetközi borkereskedelmet és az akkori jet-set arisztokratái birtokolták a legnagyobb pincéket. Lengyelország felosztása, a Habsburg vámtörvények, a filoxéra pestise, a szerves kereskedelmi-gazdasági network szálait elszaggató trianoni döntés, a holocaust, végül a tervgazdálkodásos-kombinátos idők sokat rontottak a borminőségen és az egyetlen globális magyar szuperbrenden. Tokaj a rendszerváltást követően modernizálódott, köszönhetően a francia, brit és spanyol tőkének és a mágnás magyar befektetőknek, illetve az olyan zseniális borásztehetségeknek, mint Szepsy István, aki a szakma nemzetközi sztárja. A Disznókő, az Oremus vagy a Sauska-chateau Tokaj belvárosában, a Degenfeld kastélyszállója, a Béres Csoport hatalmas erdőbényei pincészete mellett olyan kisebb műhelyekben is világcsodák készülnek, mint Demeter Zoltán, Lenkey Géza, Bott Judit vagy Bárdos Sarolta borászata. A furmint, a hárslevelű, a muskotály, a zéta és a kövérszőlő a fő fajták, Tokaj mellett Tarcal, Tolcsva, Mád és Tállya a főbb borközségek.

Írta: Tompa Imre
Fotó: Demeter Zoltán, Gróf Degenfeld Szőlőbirtok, Tokaj Kereskedőház Zrt.

A Tokaj Kereskedőház Zrt. az egyetlen állami tulajdonú nagypincészet, amely rendkívüli dinamikájú változáson ment át az utóbbi néhány évben. Nem könnyű kilépni a nagytérségi integrátor-kombinát szerepéből, nemzetközileg versenyképes, kiváló minőséget produkálni, miközben szociális funkciókat is el kell látni azzal, hogy a pincészet vásárolja fel a térség több ezer kistermelőjének szőlőjét. Ez a metamorfózis nem sikerült például az Egervinnek, sikerült viszont a Tokaj Kereskedőháznak, mely már a tragikusan fiatalon elhunyt Kiss László vezénylete alatt elindult a sikeres modernizáció útján. Ez a dinamika töretlen, és a 2009-ben kinevezett dr. Kiss István vezérigazgatóval a hajdani kombinát az utóbbi évek beruházásai, technológiai fejlesztése és szemléletváltása révén modern nagypincészetté fejlődött. A dűlők rekonstrukciója mellett a borvidék egyik legkorszerűbb borászati technológiai sorát sikerült felépíteni az elmúlt évek sikeres pályázatainak segítségével, miközben a borkülönlegességek továbbra is a hagyományos fahordós érlelés után jutnak el a fogyasztókhoz.

Csak az elmúlt években majdnem másfél milliárd forint értékben valósultak meg fejlesztések a pincészetnél, amely jó gazdaként sáfárkodik a rábízott pénzzel, ugyanis nincs vesztesége, miközben a társaságnak is szembe kell néznie a gazdasági válsággal és azzal a ténnyel, hogy az édes borpiac jellemzően niche-piac, mindig szűk szegmens marad. Mégis, Magyarországon (a 90 százalékos lefedettségnek és 9 üzlettlánccal kötött megállapodásnak köszönhetően) szinte nincs olyan település, ahol ne lenne egyre jobb minőségű „kerházas" tokaji. A pincészet évente 7 millió palackot ad el, amiből 3 milliót 24 országba exportál, ebből 2,5 millió megy a hagyományos kelet-európai piacokra. Dr. Kiss István vezetésével az utóbbi idők egyik leglátványosabb sikereként még az amerikai piacon is sikerült megjelenniük boraiknak, és Kína felé is jók a borászat kilátásai. A megújulást bizonyítja, hogy amióta Puklus Péter a cég főborásza – akit 2011-ben a Tokaji Borvidék Év Borászává is választottak –, a 2009-es és 2010-es borokkal 27 rangos hazai, illetve külföldi díjat nyert a kereskedőház. Ezek közül talán a legrangosabbat a világ egyik legjelentősebb borversenyén, XXXV. Challenge International du Vin-en kapta a társaság. E mérvadó megmérettetésre idén 30 ország közel ötezer borral nevezett, melyből Magyarország 37 érmet nyert. A magyarok nyolc aranyérme közül a Tokaji borvidékről csak két bor kapott aranyérmet, a Grand Selection 2009 Késői Arany édes és a Grand Selection 2009 Barrique Furmint száraz, mindkettő Puklus által készített kereskedőházas bor.

Ez a két látványos elismerés, a külföldi és az itthoni, a bordói és a borvidéki pontosan azt bizonyítja, hogy „ez a kerház már nem az a kerház", nem a kombinátos múlt kontextusából nehezen kibontakozó, néhány ambivalens minőségű terméke miatt korábban nemegyszer joggal kritizált pincészet, hanem ma már a borvidék modern, magas technológiával és új nézőpontokkal borászkodó műhelye.

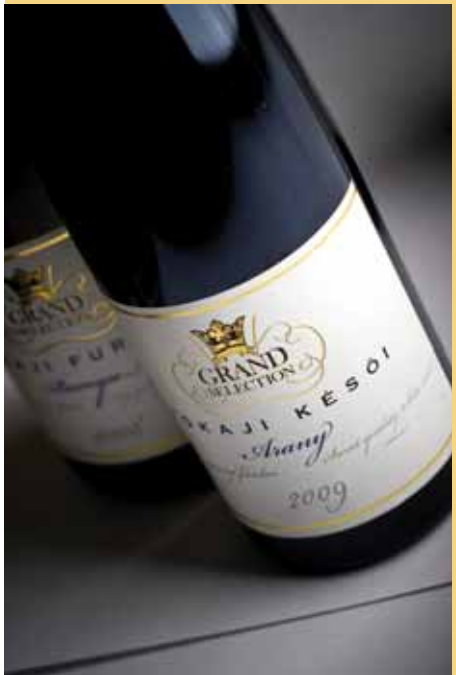

Vidék Magazin
Az ország magazinja

A tudós borász

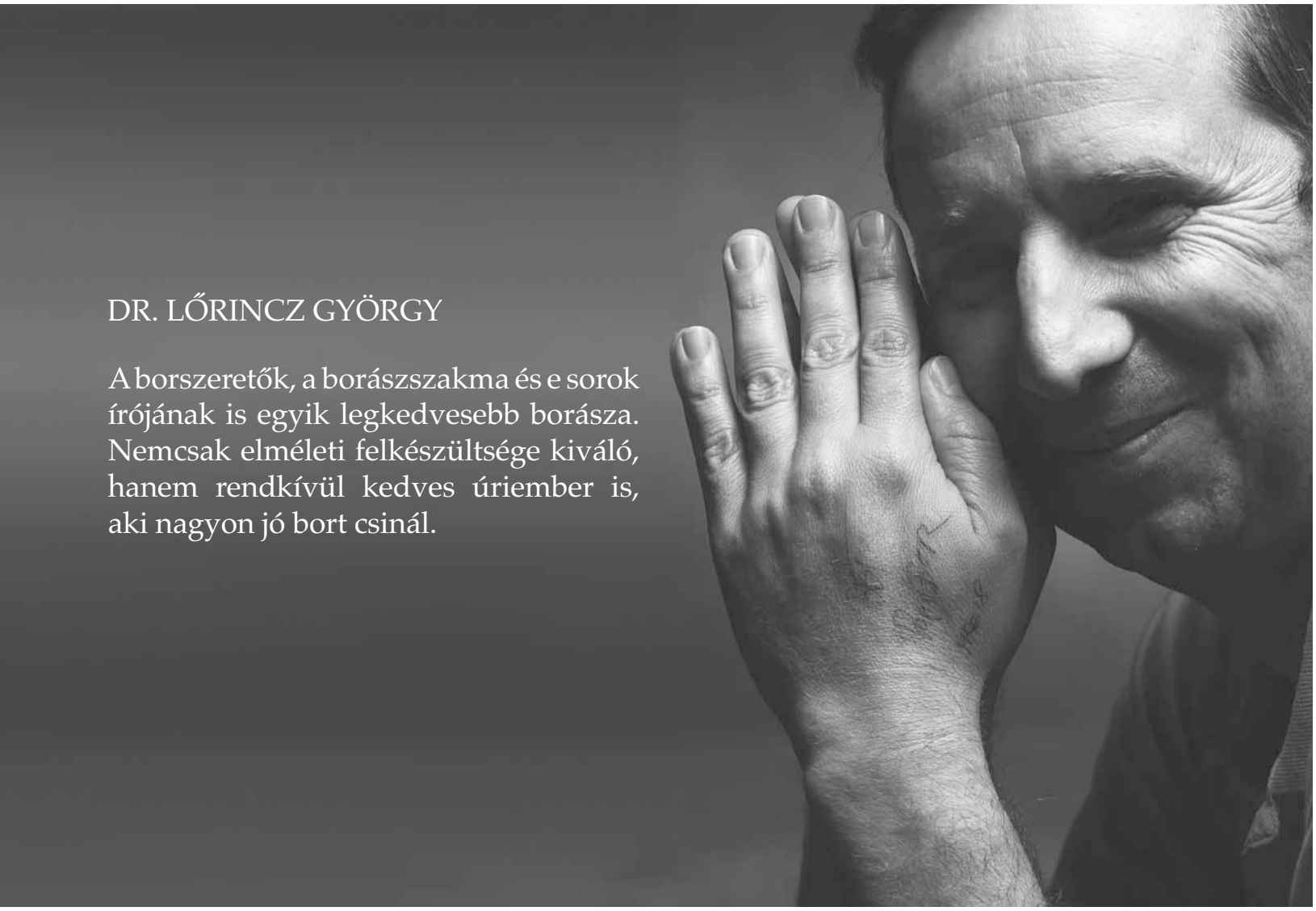

DR. LŐRINCZ GYÖRGY

A borszeretők, a borászszakma és e sorok írójának is egyik legkedvesebb borásza. Nemcsak elméleti felkészültsége kiváló, hanem rendkívül kedves úriember is, aki nagyon jó bort csinál.

Eredeti, nagyon finom és modern, ugyanakkor egries (mindig szép savtérképű, átlátszó, telten sem lekváros, sokszor ásványos és intenzív) borai számtalan elismerést hoznak Lőrincz Györgynek, aki volt az Év Bortermelője és a Borászok Borásza is. (Emellett az agrártudományok summa cum laude doktora, a friss, vörös újborokat adó, úgynevezett szénsavas maceráció, a maceration carbonique kutatásával foglalkozott.)

Lőrincz mindig a terroir, azaz a talaj-klíma-kultúra árnyalatainak megismerésére törekszik és 5-8 fürtöt hagy (25-30 helyett) a tőkén, melyeket teljes érésben szed le, hogy így

Lőrincz György 1967. április 15-én született Egerben, a Szilágyi Erzsébet Gimnáziumban érettségizett, 1985 és 1992 között OB – 1-es vízilabdás. A Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetemen 1998-ban szerezte meg a borász-doktori titulust, PhD-értekezése: Új típusú vörösborok készítése szénsavatmoszférában. Évszámok szerint haladva – 1991: Egervin, 1994: az egri Szőlészeti és Borászati Kutatóintézet borásza volt, 1995: újra Egervin, immár mint technológiai és gyártmányfejlesztési vezető, majd 1997-től főpincevezető, végül borászati főtechnológus. A borász 2002 óta, ami a St. Andrea Szőlőbirtok és Pincészet alapításának éve – amelynek társtulajdonosa –, a tehetségnek, a sok munkának és amint saját maga hívőként vallja: „a Jóisten védőszárnyának" köszönhetően páratlanul sikeres pályát futott be. Előbb 2006-ban közönségdíjasként az Év Kedvelt Borásza, Lengyelországban a remek Magazin Wino-ban az Év Embere, 2007-ben kitüntették a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztjével, 2008-ban félezer honi borász őt választotta a Borászok Borászának és az Év Egri Borászának is, 2009-ben pedig elnyerte az Év Bortermelője címet. Alapító tagja a Fiatal Egri Szőlő- és Bortermelők Társaságának, elnökhelyettes a Művelt Ifjúságért Alapítvány kuratóriumában, tagja az Egri Bormíves Céhnek és a Pannon Bormíves Céhnek. Felesége, Andrea nélkül semmi sem úgy történt volna, ahogy történt, négy gyönyörű gyermekük van.

koncentrált alapanyagot kaphasson. A termőtáj gazdagsága és a borász személyiségének vonásai megjelennek az ilyen alapanyagból készült harmonikus és eredeti borokban. Ars poeticája szerint két pillére van az egri bor definíciójának: „Az egyik természetesen az, hogy az egri bor fehér is és vörös is, a másik, hogy az egri bor házasított bor, azaz mind a fehér, mind a vörös több szőlőfajtából készül. Ez a legegyszerűbb definíció, amit azzal lehet abszolút egyedivé és utánozhatatlanná fokozni, hogy mind fehérben, mind vörösben Kárpát-medencei fajtákra támaszkodunk a házasításkor. Két minőségi szint van: a nagy egri boroké és a termőhelyet képviselőké. Az előbbire nagy komolyság, ásványosság és komplexitás jellemző mind a fehér, mind a vörös házasításokban, az utóbbiban a gyümölcsösség és a lendület lehet a jellemző."

Lőrincz szerint olyan magyar nemzeti szuperbrendet kellene létrehozni, fajtát vagy bortípust, amelyik a legjobban kifejezi a magyar bort úgy, ahogy a malbec Argentínát, a sauvignon blanc Új-Zélandot vagy a zöld veltelini Ausztriát. El kellene és lehetne jutni oda, ahova Chile pár évtized alatt eljutott, csak meg kell határozni egy ilyen nemzeti bormárkát. Hogy ez például a furmint legyen-e – amely nagyon erős, magyaros és senki nem kommunikálta még a nagyvilágban – vagy akár a rozé – amiben Magyarország nagyhatalom lehetne, mert szinte minden borvidéken készül, kitűnő minőségben és rendkívüli kereslet van rá –, döntés kérdése. A lényeg, hogy meg kellene fogalmazni egy országos, egységes, meghatározott stílust rögzítő jogszabályi furmint vagy rozé-definíciót. „Vagy leszünk valakik a világ bortérképén, vagy elvagyunk még pár évtizedig így, hogy a magyar bor a nagyvilágban nem létezik. Mert az a néhány gyönyörű példa, amit a magyar borok, elsősorban a tokaji a világban elér, pillanatnyi siker csupán, egy csepp a világ bortengerében."

Learned Winemaker

A summa cum laude doctorate in agriculture does not make one a good wine-maker but certainly helps understanding the trade. György Lőrincz is as much a learned man with fine manners, as an adroit farmer. The original, modern taste of his wines earned him prestigious titles: he was elected Winemaker of the Year. In his interpretation, the typical Eger wine has two defining characteristics: „the region yields equally good red and white, and single grape varieties should never make it to the bottle, because Eger wine is always best blended into a specific cuvée." He is striving for a national superbrand in winemaking – a type of grape or particular wine that represents everything Hungarian. Lőrincz has been sharing ownership of the prosperous St. Andrea Vinyard and Cellar. When asked about the secret behind his successful career, he says that talent is nothing without industrious work, and "the providence of God". He is gladly sharing the fruit of his work with his wife, Andrea, who played an important role in making it all happen, and their four children.

Borkritika: St. Andrea Napbor, 2010

Világos aranysárga szín, először zárt, idővel szépülő, citrusos illat. Kerek, lágy faktúrájú korty, fő jellemvonása a jó egyensúly és némi finom csersav, utóízében határozott csonthéjas-mandulás ízekkel. Eleven, telt és gyümölcsös (körte), chardonnay, hárslevelű, zenit, leányka, pinot blanc és sauvignon blanc házasítása, vakkóstolón 84 pontot adtam. Fehér húsú szárnyasok-halak, sült zöldség, kecskesajt, tejszínes tészta, rizottó partnere lehet. A bor idén elnyerte a borvidék Egri Csillag Díját, melyet a fehér küvék elismerésére hoztak létre. Az egri borászok a Bikavér újratöltése, felemelése mellett létre akarnak hozni egy olyan komplex és magyaros fehér küvét, mely jelentőségében a Bikavér fehér megfelelője. „Az Egri Csillag olyan friss, gyümölcsös házasított fehérbor, melynek legalább 50 százalékát Kárpát-medencei fajta adja, és az illatos fajtáknak az aránya nem haladhatja meg a 30 százalékot" – mondja Lőrincz György. Megjegyzendő, hogy a bor az utóbbi évtized legnehezebb (legvizesebb) évében készült. „Az utolsó percig hittem benne, hogy szépet tudunk alkotni. Az idő inkább a többieket igazolta, de két érték biztos: hihetetlen gyümölcsösség van a borokban, és ezt tudnunk kell kiaknázni a melegebb évjáratokban is, és a kékfrankos 2010-ben is megmutatta, hogy ő lesz a mi fajtánk".

Ára: 2220 Ft

Írta: Tompa Imre
Fotó: St. Andrea

Vidék Magazin
Az ország magazinja

Északföld markáns ízei

Ahogy a Vidék Magazinban eddig sorra vett „táplálkozási egységekben" szinte mindenütt, úgy Észak-Magyarországon is a jellemzően szegény falusi háztartáson alapuló, takarékos és kreatív tájkonyhák alakultak ki. Az olcsó és tápláló, a kemény élethez szükséges energiát biztosító elemeket találékonyan és végtelen variációkban kombinálta a térség meghatározó gasztronómiai paradigmája, a palóc konyha is.

Az Alföld tájkonyháihoz képest Észak-Magyarországon annyi a különbség, hogy a hegyvidékek uralta régió más alapanyagokat és életformát, tehát másfajta konyhát hozott létre. A régió természeti és kulturális szempontból nagyon komplex, tagolt és sokszínű, hiszen ide tartozik például a Tokaji borvidék, Eger vagy Hollókő is, a jómódú, fejlődő városok és falvak mellett lerobbanó szocialista iparvárosok és totális mélyszegénységben élő, éhező falusi gettók is vannak itt. A régió földrajzi tengelyét az Északi-középhegység alkotja, amely mindjárt meg is határozza a térség hagyományos, népi gasztronómiájának arculatát. Ebben a régióban a legmagasabb az erdők aránya, így más a gasztronómia, noha erős az észak-alföldi pásztorételek befolyása, valamint a különféle etnikumok konyhájának és kultúrájának hatásai.

Nógrád és Heves

Nógrád kicsiny és meglehetősen szerény adottságokkal rendelkező, se jó termőföldben, se (a kifogyott barnaszénen kívül) ásványi kincsekben nem dúskáló, rengeteg erdők borította tájegység. Talán itt a legmeghatározóbb annak a markáns, gazdag és színes etnokulturális-gasztronómiai jelenségnek a hatása, amit a palócság jelent. (Bár a palóc-paradigma Heves megyében is létezik, hiszen centrumuk a Mátra környéke, de a palócság hangsúlyosabb Nógrádban). A valószínűleg törökös-kun eredetű etnikum életét és ételét inkább az erdő határozta meg, semmint az állattenyésztés, amihez nem volt elég legelő (a megélhetést a summásság biztosította). Így körükben fontos foglalkozási ág volt a méhészet, a lekvárfőzés és gyümölcsaszalás, valamint a pálinkafőzés. Szeretik a burgonyát, a tököt, a habart leveseket, a kásákat, a görhét (kukorica és búzaliszt keverékéből készült piskótaszerű, töltelékmentes sütemény), és jelentős szerepet játszik konyhájukban a húshelyettesítő erdei gomba, remek böjti ételük például az aszalt vargányából főzött savanyú leves. Általában is kedvelik a savanyú ízeket, így a kiszit (savanyú, kocsonyás zabból való lisztpép) és ciberét (besavanyított, korpaléből készült ecetszerű savanyító). A tészták közül emeljük ki a gancát (durvára őrölt kukorica- vagy árpalisztből, ritkábban darálisztből és burgonyából főzött, kanállal szaggatott pépes galuskaféleség), a sztrapacskát és haluskát, a tócsnit (röszti, lapcsánka, azaz krumplilepény), a morványt (fonott lakodalmi kalács), a fentőt (mézes, mákos, sült tészta) és a bodakot (lepénykenyér), amit hamuban sütnek meg. Kenyérpótlóként zsíros pogácsát, krumplilángost (laskát), krumplis és túrós lepényt is készítettek, és rétest vasár- és ünnepnapon. Az ételeket gazdagon fűszerezik, szeretik a bazsalikomot, sáfrányt, szerecsendió-virágot, fahéjat, gyömbért, borsot, rozmaringot.

Zöldségleves hagymás rétessel

Hozzávalók: 30 dkg sárgarépa, 20 dkg petrezselyem, 20 dkg karalábé, 20 dkg burgonya, 10 dkg zellergumó, 20 dkg karfiol, 10 dkg vöröshagyma, 2 evőkanál zsír, 1 evőkanálnyi pirospaprika, 1 evőkanál liszt, só, csipetnyi őrölt bors, kevés őrölt kömény, kevés petrezselyem zöldje

Az apróra kockázott zöldségeket a karfiol kivételével sós vízben feltesszük főzni. Amikor félig kész, hozzáadjuk a karfiolt is. Hagymás-paprikás rántással berántjuk, sűrítjük, a fűszerekkel ízesítjük. Ha kész, apróra vágott petrezselyemzöldet dobunk bele.

Hagymás rétes:

Kevés zsíron sóval, csipetnyi őrölt köménnyel üvegesre pároljuk a 30 dkg apró kockára vágott hagymát. Ha kihűlt, megtöltjük vele a rétestésztát, feltekerjük és kisütjük. A hagymás rétest csíkokra vágjuk, tányérba tesszük és rászedjük a forró levest.

Borsod-Abaúj-Zemplén

A palócság itteni, keleti ágához sorolhatók a matyók, központjuk Mezőkövesd. Itt ugyancsak erős a szlovák konyha hatása, és Zemplénben a tótok mellett rutén (ruszin) lakosságot is találunk, akik ugyancsak színezték az itteni palóc gasztronómiát. A mazsolás sárgatúró, édestúró, túrócska, szirka készítése például a szegény görög katolikusok konyháján helyettesítette a húst és biztosította a fehérjét. Itt is jellemzőek a gombafélék, a burgonya kiemelt szerepe és a kukoricaliszté, zsámiskának hívják azt a kukoricalisztből készült kását, mely édes tejjel, cukorral, esetleg szilvalekvárral ízesíthető. A szegény és summás matyók egyik fő étke a vöröshagyma volt, mellyel hetente többször is készítettek paprikás krumplit hosszú lével vagy lepirítva sűrű szafttal, kolbász nélkül vagy kolbásszal. Itt is kedvelt az öhöm (öhön), amellyel már a Hajdúságban találkoztunk, melynél az apróra vágott hagymát kevés zsíron lepirították, rádobták a gombótát, az öregre, azaz szárazra főzött, tarhonyaszerű reszelt tésztát, és a kockára vágott krumplit. A krumpli mellett a másik két fő elem a káposzta és a bab, előbbi savanyúságként csakúgy feltűnik, mint korhelyleves, káposztás tészta vagy töltött káposzta formájában. A bab levesként, főzelékként, sőt, babfasírtként is megjelenhet. A matyó gasztrónak is a disznóvágás a csúcsa, mint Magyarországon alighanem minden tájegység gasztronómiájának. Az ismert megfogalmazások mellett (hagymás vér, toros káposzta, nyers, sózott disznófül, prés, azaz disznósajt, stb.) itt olyan fogásokkal is gazdagodhat, mint a majoránnás húsos metélt, a tarhonyás sertéstüdő vagy a savanyúvese.

Miskolci kocsonya

Hozzávalók: Füstölt csülök, sertésláb első, sertésfej alsó része, szemes bors, fokhagyma, vöröshagyma, petrezselyem, csípős paprika, só

A füstölt csülköt beáztatjuk hideg vízbe, a sertés lábakat jól megpirítjuk, majd súrolókefével tisztára mossuk, hosszában kettévágjuk (azért szükséges megpirítani, mert az kellemes ízt és színt ad a kocsonyának). Lábasba tesszük a húsokat, lehabozzuk, vigyázzunk, hogy csak gyöngyözve főjön. Hozzáadjuk a fűszereket, a vöröshagymát héjastól és 4-5 órán keresztül lassan főzzük. Amikor a csontról könnyedén leválik a hús, a csontokat kiszedjük, a húsokat egyenletesen elhelyezzük a tányérokba és a lezsírozott kocsonya levével fölöntjük. Ügyeljünk arra, hogy a lé ellepje a húst. Díszíthetjük főtt tojással, marinált piros paprikával, póréhagymával. Tálaláskor adjunk hozzá egy kupica pálinkát, sót, őrölt borsot, citromot és piros paprikát, fehérkenyeret, fehérbort.

Roston sült pisztráng szomolyai cseresznyemártással, juhtúrós gancával

Hozzávalók 4 személyre: 4 db pisztrángfilé, 1 csokor kakukkfű, 1 dl olívaolaj, só, bors

Cseresznyemártás: 30 dkg magozott szomolyai fekete cseresznye, 10 dkg kristálycukor, 2 dl száraz vörösbor, 1 evőkanál étkezési keményítő

Juhtúrós ganca: 80 dkg burgonya, 30 dkg finomliszt, 15 dkg juhtúró, 20 dkg vöröshagyma, 10 dkg libazsír, só, őrölt fekete bors ízlés-érzés szerint

A pisztrángfiléket szálkátlanítjuk, majd sózzuk-borsozzuk. Durvára vágott kakukkfűvel meghintjük, az olívaolajban pácoljuk egy napig. Ezután forró rostlapon a bőrös felével kezdve pirosra sütjük, közben elkészítjük a cseresznyemártást. Vörösborban a kristálycukorral fölfőzzük a cseresznyét, vigyázva, hogy ne főjön szét, kis vízzel elkevert keményítővel mártás sűrűségűre forraljuk. A gancához a burgonyát puhára főzzük, kevés főzővizet alatta hagyva jól összetörjük, hozzáadjuk a juhtúrót, sót, borsot ízlés szerint, majd a finomlisztet, és addig keverjük, míg el nem válik az edény falától. Levesszük a tűzről, és zsiradékba mártott evőkanállal szép galuskákat szaggatunk belőle, amit kevés hagymás zsíron pirosra pirítunk.

Nomadic Course

As part of the Great Planes, the southern region is similar to but more varied and sophisticated than the north, albeit the nomadic shepherds' dishes take the lead. There is pasta galore, in all shapes and sizes – cut, torn, shredded, filled, rolled and grated. In the olden days dried pasta was the most convenient and cheapest way for men out there in the pastures to store and quickly prepare filling courses with high energy and nutritional value. Paprika is the best known local produce, dried and ground into different sweet and pungent varieties, spicing up any food and the famous salamis of Békéscsaba, Gyula and Szeged – the regional centres forever contesting for the best sausages.
Paprika is the heart and soul of fish soup, another must-try for the visitor in Csongrád county, proudly prepared with slight but significant differences regionally: with or without pasta, reduced once or twice, using carp or catfish, and of course the amount and type of paprika used is paramount. Open fire and fish cauldron makes all the difference.
Bács-Kiskun county is the land of soup – they even used to have it for breakfast, oriental style – and locals certainly don't shy away from meat and bacon. Goulash, pork and beef stew is to be had here. Those in for folk art and craft will be pleased to sample the work of wood carvers, gingerbread makers, egg painters, potters, and the ornate wrought iron from traditional smithies.

Szilvalekváros bukta

Hozzávalók: 60 dkg liszt, 25 dkg zsír, 2,5 dl tej, 2,5 dkg élesztő, csipetnyi cukor és só, 2 dl tejföl

Az élesztőt egy csipet cukorral és egy kanál liszttel a langyos tejben elmorzsoljuk, felfuttatjuk. A lisztet a zsírral elmorzsoljuk, hozzáadjuk a tejfölt, a felfuttatott élesztőt, a csipet sót és jól összedolgozzuk. Ha úgy érezzük, hogy még felvesz lisztet, annyit adjunk hozzá, hogy jól gyúrható, rugalmas tészta legyen, de ne ragadjon. Fél-egy órát hűtőben pihentetjük. Körülbelül fél centi vékonyra kinyújtjuk, négyzetekre vágjuk (kb. 8x10 centi) szilvalekvárral megtöltjük, és kis buktákat tekerünk belőle. Fél órát utókelesztjük, előmelegített sütőben 200 fokon zsemleszínűre sütjük, majd még melegen porcukrozzuk.

Írta: Tompa Imre
Fotó: Ferenczy Dávid

Az ételeket Szigeti Rita, a Halászbástya étterem szakácsa, a desszertet Dunai Mónika, a Dunai Cukrászat cukrászmestere készítette.
www.halaszbastya.eu
www.dunaicukraszat.hu

Mamutagyarból is készül bicska

MŰVÉSZET PENGEÉLEN: SZENTENDREI KÉSESEK

„Uram! A késemért jöttem! / Hol hagyta? / Valami matrózban. / Milyen kés volt? / Acél, keskeny penge, kissé hajlott. Nem látta? / Várjunk… Csak lassan, kérem… Milyen volt a nyele? / Kagyló. / Hány részből? / Egy darabból készült." A zseniális P. Howard, alias Rejtő Jenő, Piszkos Fred, a kapitány című örökbecsű műve kezdődik ezzel a kis késtörténeti párbeszéddel. Egyben biztos vagyok, bármilyen mestermunka lehetett is az a bizonyos szúróeszköz, semmiképpen sem vetekedhetne egy eredeti Szankovits műremekkel.

Aki nem hiszi, járjon utána. Nem lesz nehéz dolga, csak a szentendrei főutcáig kell eljutnia és a szépen felújított ódon házak egyikén már messziről látszik egy jókora bicska cégér. Ott a határokon túl is méltán híres késművész boltja. Ahová belépve először zavarba jön a látogató, hogy nem tévedt-e el, s véletlenül nem egy kézműipari múzeumban tette tiszteletét. Az öreg vitrinekben az elődök alkotásai, szebbnél szebb kések, bicskák, valaha élt mesterek szerszámai. A pulton, üveg alatt pedig kés és bicska műremekek. Kérdés, ezek a kiállítási tárgyak egyáltalán eladók?

„Azért készültek" – nyugtat meg a két Szankovits, apa és fia. Döbbenetes a hasonlóság. Örs, a kisebbik fiú, szakasztott az apja. Az idősebb Szankovits, Tibor még most is szálfaegyenes, vállas ember. Kiderül, szívesen hódol a küzdősportoknak is, de én hiszem, fiával együtt inkább a mesterség iránti alázat, elkötelezettség, az alkotás öröme ad nekik tartást. A nagyobbik fiú, Viktor nincs itt, a rákospalotai műhelyben szorgoskodik.

Úgy szervezzük a „vetésforgót", hogy mindenkinek jusson minden munkafázisból, most Viktoré a műhely – mondja Szankovits Tibor. Állunk a csodálatos kések, vadásztőrök fölött, s a tárolónak dőlve magyarázza a családfő a mesterség ősi múltját. „A mi szakmánkra kevés azt mondani, hogy már a görögök, vagy már a rómaiak is, mert az eredete nagyjából egybeesik az emberré válással, hiszen az embernek minden időben szüksége volt vágóeszközökre" – meséli Szankovits Tibor lelkesedéstől csillogó szemekkel. „Az egyetlen mesterség, amelyről a nyersanyagok alapján korszakokat neveztek el: pattintott, majd csiszolt kőkorszak, később pedig a réz, bronz, vaskorszak.

Vidék Magazin
Az ország magazinja

Fontosabb elismerések:

Szankovits Tibor népi iparművész

Országos Népi Kismesterségek Művészete – Pályázat: Művészeti díj

Iparművészeti Múzeum: A Magyar Kézművesség Kiállítás Nagydíja

Magyar Tudományos Akadémia: Pro Renovanda Cultura Hungariae, Kodály Zoltán Közművelődési Díj

A Magyar Köztársaság Kormánya: A Népművészet Mestere Díj

Szankovits Örs népi iparművész

Szankovits Viktor

Hagyományok Háza: számos magasan elismert, zsűrizett munka.

Persze a család története sem ma kezdődött. Szankovits Tibor, egy nevezetes szekszárdi késes mester, Börcsök István egyik leányát, Mártát vette feleségül. A késes szakma a Börcsöknél apáról fiúra szállt, s az 1800-as évek elejéig követhető nyomon a dinasztia, de vélhetően már a korábbi elődök is ezzel keresték a kenyerüket. A szekszárdi mesternek nem volt fia, így hát Tibor folytatta a mesterséget.

„Nem esett nehezemre. Édesapám gépészmérnök volt, de nagyapámmal együtt ők is készítettek késeket. Én pedig kölyökkoromtól ott sündörögtem a kovácsműhely körül, s félistenként csodáltam a kovácsokat, a hatalmas, erős embereket" – vallja az idősebb Szankovits. Apa és fia egymás szájából kapja ki a szót, ahogy izzó belső tűzzel ecsetelik a magyar kés-, bicskatörténetek fontosabb állomásait, s hogy kinek mi a legnagyobb öröme a mesterségben.

Kései természetesen a honfoglaló magyaroknak is voltak, de az első bicskák vagy zsebkések a török időkben jelenhettek meg Magyarországon. Egyesek szerint a bicska török eredetű szó, míg mások a magyar bicsaklik szavunkból eredeztetik a kifejezést – magyarázzák. Tibor nem titkolja, az ő kedvenc nyél anyaga a nemes diófa, de nem veti meg a bivalyszarut, a levetett szarvasagancsot, vagy a ritka mamutagyarat sem. Ez utóbbihoz csak a nagy késes találkozókon lehet hozzájutni, amikor apró darabkákat vásárol a mester, és lehelet finoman karcolt díszítésű nyéllel születik meg a különleges bicska. Örs a magyar bicskastílusokat sorolja: Maskara, Rácz, Mitri, Szalonnázó, Fejesgörbe. Bevallja, neki a két kedvence a Szalonnázó és a Fejesgörbe. „A Fejesgörbe összetéveszthetetlen, jellegzetes formája egyszerre sugározza az erőt és a kecsességet" – írja Örs egy szakkönyvben.

Apa és fia nem győzik hangsúlyozni: ők ragaszkodnak az évszázadok alatt kialakult magyar népi kés- és bicskatípusokhoz, a tájanként eltérő jellegzetes formákhoz. Engedményt csak a pengék anyagában tesznek, mert a legfinomabb svéd, német, osztrák acélt, damaszkot használják. Ezeket a kiváló minőségű anyagokat saját kemencéjükben hevítik, olajban edzik, hőkezelik, az anyagban felgyülemlett feszültséget levezetve, a megeresztett pengét kézi munkával köszörülik, polírozzák. A pengébe beütik a Szankovits név mellé a családi védjegyet, a kakast is. A nyelet anyagától függően karcolással, égetéssel, réz, de olykor ezüst vagy akár aranyszegecsekkel, berakásokkal díszítik.

Tibor elárulja, gyakran előfordul, hogy egy készülő remeket az éjjeli szekrényére helyez, s ha eszébe jut egy motívum, egy új ötlet, kéznél van a kés, a bicska, a próba nem várhat reggelig.

Cutting Edge – Knife and Craft in Szentendre

Looking for a handsome bodkin or cutlass? It is hard to miss the massive sign – a giant penknife hanging on the wall of an old house in downtown Szentendre – where blades of all sorts are sold in a serene little shop. Glass cabinets display relics of the trade: master pieces and tools of knife makers long gone. Tibor Szankovits and his younger son are keeping the shop today, while the eldest son, Viktor is busy in the workshop out of town. They take turns, so that everyone gets a fair share of making and selling their famous knives.

Tibor Szankovits actually married into the trade: his wife, Márta was the daughter of a famous knife maker in Szekszárd, István Börcsök, whose family had been in the trade for long generations. The records go back to the early 19th century, but most certainly their ancestors were already making knives before that. For want of a son, István Börcsök left the family business to his son-in-law.

What makes these knives special is the strict following of authentic forms that evolved in Hungarian folk tradition, specific to every region. These knives and switchblades look the same as people used a hundred years ago, except for the high quality blade, made of the best Sweedish, German, and Austrian steel, and occasionally Damascened steel. The raw material is heated, forged and tempered in oil, then rested to lose tension, before grinding and polishing by hand to perfection. Each blade bears the family hallmark: the Szankovits name and a rooster. Handles are made of wood, horn or bone, decorated with etching, burning, inlays, and studded in copper, silver or gold. The resulting masterpieces speak for themselves. These are no copycats but truly authentic Hungarian knives, according to tradition and quality craftsmanship.

Egyébként Örs is a kreativitást szereti a mesterségében. Amit megálmodik, apjához hasonlóan meg is valósítja.

Az talán a legszebb ebben a munkában, hogy többféle szakma találkozik benne, az acél-, a fémművességtől a díszműkovácsolásig, ha akarjuk, a képzőművészetig, ami itt Szentendrén amúgy is a levegőben van. „Mi a rugótól a szegecsekig, a pengéig mindent magunk készítünk" – mondják a Szankovitsok büszkén. Az ő munkáikon századmilliméteres pontossággal kell illeszkednie minden apró és nagyobb alkatrésznek.

Az idősb Szankovits a legjobb magyar mesterektől igyekezett ellesni a szakma fortélyait, nem sajnálta az időt attól sem, hogy múzeumokban, poros padlásokon kutassa a magyar késes, bicskás múlt emlékeit. A bonyolult műveletek miatt egy-egy alkotás tervét előbb papírra veti Szankovits Tibor. Szívesen rajzolgat, hiszen gyermekként is elárulta, van tehetsége, több rajzversenyt is nyert. A tehetség öröklődött, s erről bárki megbizonyosodhat, ha az üzletben körülnéz. A számos elismerő és kitüntetést igazoló oklevél mellett Örs két festményen is megörökítette édesapját, amint a köszörű fölé hajolva megmunkálja az anyagot. Bevallom, először azt hittem, valamelyik szentendrei festőművész barát alkotása.

„Az elején el kellett döntenem, hogy versenyezzek-e a tömeggyártással, a műanyag nyelekkel, a kész alkatrészből összeszerelt termékekkel, vagy maradjak az ősi fogásoknál és válasszam a késesek Rolls Royce kategóriáját. Az utóbbi mellett döntöttem és nem bántam meg" – mondja Szankovits Tibor. Nem csoda, hogy az igényes gyűjtők szájról-szájra adják Szankovitsék nevét, s a világ számos országából érkeznek a vevők.

„Talán csak az bánt minket, hogy egyre kevesebben választják ezt a mesterséget, kihalóban a szakma. Valahogy nálunk a mesterség sem kapja meg azt az elismerést, amit megkap a spanyoloknál, franciáknál, olaszoknál. Pedig elfogultság nélkül állíthatom, a magyar késeknél, bicskáknál nincs szebb a világon, valóságos hungarikumok" – summázza Szankovits Tibor.

Írta: Bihari Tamás
Fotó: Kertész Gábor

Vidék Magazin
Az ország magazinja

Barangolás Észak-Magyarországon

Észak-Magyarország legváltozatosabb vidékeink egyike. Itt emelkednek legmagasabb hegyeink, itt sárgállnak végtelen repcéink, egyes városai pedig történelmi múltjukkal vagy kulturális rendezvényeikkel varázsolják el a látogatót.

A régióban számos vár és várrom csalogatja a felfedezőket. Boldogkő vára egy sziklaszirten mered az ég felé, messziről hívogatva a mászókat. A Zemplén egyik legbarátságosabb falucskájából, Boldogkőváraljából lehet felkapaszkodni a falai közé, ahol káprázatos ásványkiállítás és nyaranta lovagkori bemutatók várnak. A kiugró kilátótoronyból messzire ellátni, a hullámzó mezők innen akár egy álom jelenetei. Zemplén másik gyönyörű vára, amit mindenképp érdemes meghódítani, a Füzéri vár. A vulkáni kúp önmagában is nagy élményt nyújt, de a rajta magasodó XVIII. századi építmény már felejthetetlenné is teszi. Sarokbástyájáról gyönyörű a kilátás az alatta elterülő medencére, a virágoknak otthont adó sziklahasadékok pedig még szebbé teszik a látványt.

Autóval rövid út innen a Hámori-tó, amely a Szinva patak felduzzasztásával keletkezett Lillafüreden. Kellemes sétával körbejárható, de nyáron akár csónakkal vagy vízibiciklivel is fel lehet fedezni. Az 1927 és 1930 között épült híres Palotaszálló éjszakai fényei elvarázsolják a látogatót, romantikus sétákhoz szinte kihagyhatatlan. Az épülettől a Szinva-források felé hatalmas park terül el, melyben botanikai ritkaságok fedezhetők fel. A kastélyszálló alatti vízesés Magyarország legmagasabb zuhataga. Lillafüredtől nem messze látható a Fátyol-vízesés, ami a Szilvásvárad melletti Szalajka-völgy egyik fő nevezetessége, kiemelkedő természeti szépségeink egyike. Az érintetlen környezetében kiváló kiránduló-útvonalak találkoznak, melyeken számos különleges növény- és állatfajjal is lehet találkozni. Nevét a vízpermet jellegzetes, fehér fátyláról kapta, amint az sebesen csurog alá a vízesés következő teraszára, hogy onnan is továbbszaladjon.

Tokajról szinte mindenkinek eszébe jut valami. A fiataloknak a Hegyalja Fesztivál, később a szerelmi pincesor, a Tisza-túrázóknak a Bodrog torkolata vagy a Kopaszhegyről látható lélegzetelállító kilátás. Ráadásul egyesek szerint a tokaji Tisza-parton kapható Magyarország legfinomabb lángosa. A tokaji térség már első említésekor, a XI. században szőlőtermesztő vidék volt, 2002 óta pedig a Világörökség része. Már az iskolapadban megjegyzi mindenki Vizsoly nevét, itt nyomtatták ugyanis Károli Gáspár magyar nyelvű bibliafordítását 1590-ben. Mivel a korábbi bibliafordításból, az úgynevezett Huszita Bibliából csupán részletek maradtak fenn, így a Károli-félét említik az első fordításnak. A község református temploma több részletben épült. A XII. századi – Árpád-kori – szentélyt és főhajót később kibővítették, freskói már XIII. századiak, egyik leghíresebbje a Szent László-legendát mutatja be. Belépve a templomba, a karzat alatt

tekinthető meg az első magyar nyelvű teljes Biblia egyik eredeti példánya.

Nógrád megye legszebb részén, a Cserhát dombjai közt fekszik Bánk. Gyöngyszeme a Bánki-tó, ami rendkívül tiszta vízzel és környezettel teszi egyedivé a települést. Körbesétálni nagyon kellemes, ha pedig elfáradunk, bárhol megmerítkezhetünk a tavacskában. Vizét a horgászok is kedvelik, hiszen számos faj akad itt horogra. Nyaranta a vízpart ad helyszínt a Bánki-tó Fesztiválnak, melyen világzene, jazz, elektronikus tánczene, hiphop és komolyzene is várja a zene szerelmeseit, a színházrajongók pedig színházi esteken vehetnek részt. A közelben lévő sziráki Teleki-Degenfeld kastélyt Roth Tamás és felesége, Wattay Borbála emelte a XVIII. században. Nem sokkal később egy tűzvész romba döntötte, de újjáépítették, majd a Teleki család birtokába került. Később, a századfordulón már a Degenfeldeké lett az épület, ezért kapta mostani nevét. Ma szállodaként működik, gyönyörű esküvői helyszín. Védett, sok növényritkaságot felvonultató parkjában óriás sakktáblát, lengőtekét is ki lehet próbálni, de lóistállója is körbejárható.

Bér Nógrád megye egyik legszebb fekvésű falucskája, lankás dombok ölelik körbe. Parasztházai, történelmi pincesora maradásra készteti a látogatót. Egyik dombjára felkapaszkodva, Virágospusztán vár a híres Andezit fogadó, melynek már kapujában szabadon legelésző lovakkal, szamarakkal, bárányokkal, pávákkal, tevékkel, stuccokkal és lámákkal találkozhatunk, és meg is simogathatjuk őket. Magyaros éttermében helyi specialitásokat kóstolhatunk, a tulajdonos szerint nagy sikere van például a középkori mangalica malacsültnek. A környéken egyedülálló Szabad Európa Rádiómúzeumában több mint hatszáz rádió, magnetofon, gramofon és lemezjátszó között lehet nosztalgiázni. A gazdaság szélén tengerszem, a könyvtárteremben pedig magyar könyvritkaságok várják az elcsendesedni vágyókat.

A drégeli rom a Börzsönyben, Drégelypalánk közelében egy sziklacsúcson hanyatlik felhőbe. Drégely várát az Árpádházi IV. Béla király építtette, első írásos említése 1285-ből maradt fenn. Az 1500-as években a vár kapitánya, Szondy György erősíttette meg a katonai szempontból már elavult végvárat. Ali pasa 1552-ben vonult ide hatalmas seregével, az alsó palánkvár felgyújtása után a védők visszavonultak a sziklán magasodó felső várba, melynek kaputornyát a törökök tüzérsége hamarosan földig rombolta. A gyalogsági rohamokat visszaverő magyar végváriak még életben maradt katonái végül a harmadik napon, halált megvető bátorsággal kitörtek, és Szondy kapitánnyal az élen mind hősi halált haltak a közelharcban. A történelmi emlékhely roskadozó várfalait az 1990-es években létrehozott Drégelyvár Alapítvány jóvoltából tárták fel, hogy helyreállítása után még sokáig tanúhelye lehessen az itt életüket feláldozó vitézeknek.

Írta: Mozer Mária
Fotó: a szerző

Vizsolyi református templom

Roaming the North

Northern Hungary is one of the most varied regions of the country, with the highest peaks, endless fields of rape plantations, and historical towns that host exciting cultural events all through the summer.

The scenic ruins of Boldogkő castle beckon from a cliff, a favourite destination for climbers and day-trippers. The other castle worth a visit in the Zemplén Hills is Füzér, an 18th century fortification built on a volcanic hill. A short drive from here is Hámori Lake, a body of water created by barraging the Szinva Stream near Lillafüred. Circumnavigating or paddling across are both relaxing ways of exploring the area, while the more romantically inclined should definitely look for the spectacularly lit Palace Hotel (built between 1927 and 1930). The waterfall below the hotel is the largest in Hungary. Not far from Lillafüred is the main attraction of Szalajka Valley, the natural beauty of the Veil Waterfall (Fátyol vízesés).

Tokaj is synonymous with wine – even in its first mention in a land registry from the 11th century grape plantations are noted. Since 2002 it is a protected World Heritage site. Nearby Vizsoly is famous for the first printed Bible in Hungarian from 1590, translated by Gáspár Károli.

Further north in Nógrád county, hidden in the Cserhát Hills is Bánk, noted for a lake with crystal clear water, perfect for a dip or angling. Also worth a visit is the Teleki-Degenfeld castle in Szirák. Originally built in the 18th century, it was soon devastated in a fire, then rebuilt and taken over by the Teleki family. Today it is a hotel, its stately park favoured for wedding banquets. Those looking for an even more authentic and remote location should not miss Bér, a scenic village with peasant houses and a row of wine cellars, nestled in the undulating Nógrád Hills.

The ruins of Drégel castle in the Börzsöny Hills evoke the olden days of Hungarian history – it was built by king Béla IV, a ruler from the house of Árpád, first mentioned in a charter in 1285. It was brutally demolished by a Turkish siege in 1552, the defenders fighting to the last, finally ending the battle and their lives with a courageous counterattack when all was lost.

Vidék Magazin
Az ország magazinja

Kulturális ajánló

Észak-Magyarországon pezsgő kulturális élet és aktív hagyományőrzés várja a látogatókat. Nyár végén itt megtudhatjuk, milyen, amikor legnépszerűbb regényünk szereplői a történet eredeti helyszínén elevenednek meg, vagy amikor az ország egyik legszebb vízi színpadán hallhatjuk kedvenceinket, de fény derül az igazi szilvalekvár titkára is.

Zempléni Fesztivál, Rákóczi-vár, Sárospatak

Hazánk egyik legszebb tavára épült színpadán rendezik meg hagyományosan a Bánki-tó Fesztivált, mely idén augusztus 4 és 6. között várja közönségét. „Vannak olyan honfitársaink, akik még életükben nem voltak a Bánki-tó Fesztiválon, mások erre az egyetlen nyári fesztiválra járnak minden évben. Szerintünk, aki még nem volt Bánkon, az ufó" – olvasható a rendezvény weboldalán. Még ha ez kissé túlzás is, Bánkra valóban érdemes ellátogatni, és nem csak szépsége miatt. A szervezők ígérete szerint idén különösen sokszínű lesz a fesztivál programja, fellép többek között a Payazen Klezmer Band, a Butterfly Effect és a Hagesher is.

Részletek: www.tekerjatora.hu

A Egerbe látogató színházrajongók idén nyáron sem fognak unatkozni, hiszen az Agria Nyári Játékokon számos lehetőségük lesz még az őszi színházi évad előtt kikapcsolódni. Az egész nyáron látogatható rendezvénysorozat – helyszínéből adódóan – legvonzóbb előadása az Egri Csillagok musical. Egyik legnépszerűbb történetünk alakjai – Dobó István, Bornemissza Gergely, Jumurdzsák, Vicuska és sokan mások – elevenednek meg az egri vár falai között. „Esküszöm, hogy a várat pogány kézre jutni nem engedem! Sem a várat, sem magamat élve meg nem adom!" – harsogta esküjét Dobó István az Egri csillagokban. Ma már mindenki előtt ismert, hogy a várkapitány megtartotta ígéretét. Kevéssé tudják azonban, hogy 1569-ben Dobót Miksa császár parancsára felségárulás gyanújával letartóztatták. Bizonyítékot nem találtak ellene, mégis börtönben tartották, szabadulásának feltételeként pedig hűségnyilatkozat aláírására kényszerítették. A kapitány erre sokáig nem volt hajlandó, joggal gondolta: egész élete szolgált hűségnyilatkozatul. E történelmi tény nyomán íródott a musical keretjátéka: a rab Dobó az őt meglátogató Bornemissza Gergellyel emlékezik vissza történelmünk egyik legemlékezetesebb diadalára.

Részletek: www.agrianyarijatekok.hu

Akit inkább a könnyedebb műfajok érdekelnek, annak érdemes ellátogatnia a nagy múltú Zempléni Fesztiválra. A kezdetben csöppnyi művészeti fesztivál rendezvényei mára behálózzák az egész megyét, a közönség az eseményeket látogatva eljuthat a legeldugottabb falvak templomaiba, várakhoz, vadászkastélyokhoz vagy borpincékhez. A régió legnagyobb nyári eseménysorozatának hagyomá-

Cultural Feast

Tradition and history define the cultural events up north. A unique festival is held in Bánk between 4 and 6 August, on a stage stretching over the magnificent lake. Agria Summer Plays, a series of theatre performances in Eger cater for those who cannot wait until the autumn season to watch a play on the stage. Zemplén Festival used to be a small scale musical gathering, but nowadays it is a county-wide network of musical events, populating some well-known and other more hidden venues – churches, manors, wine cellars and castles – with music lovers. The main locations are Sárospatak, Tokaj, Sátoraljaújhely, and Szerencs. This is a twentieth occasion, between 12 and 20 August.

INFO: www.zemplenfestival.hu

There is no shortage of culinary delights in the region. The Noszvaj Cellar Days (9-10 September), combined with a special day of oven-baked delicacies, is probably the most promising occasion to sample traditional dishes, and have a sip of last year's local wine before the harvest kicks in. Those who don't plan that much ahead, might consider going there on Plum Day (27 August), when the yummiest plum jam is being cooked in vast cauldrons. Visitors can chip in with manual labour, stirring the dark goo until it thickens to perfection. Should that day be busy in one's diary – no need to panik. Some villagers keep an open kitchen every Friday, when visitors are welcome to help baking and tasting local delicacies in the oven.

INFO: www.noszvaj.hu

Kemencés ételek a Noszvaji Pincenapokon

nyosan Sárospatak, Tokaj, Sátoraljaújhely, Szerencs és több más zempléni település ad otthont. Idén huszadik alkalommal, augusztus 12. és 20. között várja látogatóit változatos programjaival. A páratlan műemléki és szabadtéri helyszíneken megrendezendő színházi előadások, komoly-, könnyűzenei és jazzkoncertek, kiállítások, irodalmi és táncos estek, valamint a közönség által kedvelt kiránduló koncertek évről évre több látogatót vonzanak. Idén a Liszt Év 2011 alkalmából számos – Liszt műveit megszólaltató – hangverseny csendül fel, többek között a Liszt Ferenc Kamarazenekar előadásában. A hazai előadók közül fellép még többek között a Purcell Kórus, az Orfeo Zenekar és a Szélkiáltó Együttes is. Luis Armstrong emléke előtt tiszteleg koncertjével a Benkó Dixieland Band, de színpadra lép a legendás Magyar Jazz Quartett is. A helyszínen hagyományosan lehetőség lesz végigkóstolni a táj jellegzetes ételeit és a híres tokaji borokat.

Részletek: www.zemplenfestival.hu

Akit vonzanak a kulináris kihívások, megannyi gasztronómiai esemény várja szerte az országban, de talán Noszvaj kínálja a legváltozatosabb ilyen rendezvényeket. A Noszvaji Pincenapok és Kemencében Készített Ételek Napján a szervezők célja a hagyományőrzés és a régi ízek megismertetése. Szeptember 9–10-én, a szüreti időszakra tervezett rendezvénysorozaton a környék településeiről benevezett csapatok mérhetik össze tudásukat a kemencében készíthető ételek elkészítésében. Fontos szerep hárul a helyiekre, hiszen a szervezők eredeti környezetben, falusi portákon, a régi kemencék felhasználásával rendezik a versengést. A látogatók a kézművesek kirakodóvásárán helyi portékák közül válogathatnak, vagy zenés bortúrán vehetnek részt, amíg elkészülnek az ételek. De akár kipróbálhatják a tájjellegű sütemények elkészítését is, a nap zárásaként pedig jöhet az utcabál.

Részletek: www.noszvaj.hu

Noszvajon nem csak a kemencés ételeknek van nagy hagyománya. Kora ősszel a helyiek üstöket készítenek elő, faggatják a szilvát, majd félnapos kavarással keményre főzik saját lekvárjukat. A Szilvanapra idén augusztus 27-én várják a látogatókat a Noszvaji Gazdaházban. A helyiek életében a szilvaaszalásnak és a lekvárfőzésnek nagy hagyománya van, a környékbeliek szuszinkásoknak hívták az ittenieket, ez ugyanis az aszalt gyümölcs neve. A Szilvanapon a lekvárfőzés rejtelmeibe vezetik be a látogatókat, akik az üstök mellé állhatnak, és hagyományos kézi kavarással próbálhatják ki, milyen fáradságos munkával készül ez a finomság. A vendégeket közben néptáncosok és népzenészek szórakoztatják, a kemencékben pedig szilvalekváros buktát sütnek majd a megéhezett kuktáknak. Aki augusztus végén már inkább az iskolakezdésre koncentrálna, annak Noszvajon egész nyáron kínálnak ínyencségeket. A „Süssünk, süssünk valamit…" program keretében a falusi portákon kemencében készült tájjellegű süteményeket lehet sütni és kóstolni minden péntek délután.

Részletek: www.noszvaj.hu

Írta: Mozer Mária
Fotó: Nagy Károly Zsolt

OMÉK 2011
A magyar föld legjava
VÉGRE MEGINT OMÉK!
Számítunk Önre kiállítóként Magyarország legnagyobb agrárgazdasági rendezvényén!
75. ORSZÁGOS MEZŐGAZDASÁGI ÉS ÉLELMISZERIPARI KIÁLLÍTÁS
2011. SZEPTEMBER 28-OKTÓBER 2.
HUNGEXPO BUDAPESTI VÁSÁRKÖZPONT
JELENTKEZÉSI HATÁRIDŐ: 2011. AUGUSZTUS 15.
TOVÁBBI INFORMÁCIÓ: WWW.OMEK2011.HU
AMC

A Vidék Magazin 2011-ben a következő napokon jelenik még meg:

szeptember 27. (október-novemberi szám)
november 29. (december-januári szám)

Következő számunk kiemelt témája a Dél-Dunántúl

A lapra a következő két számra (2011 végéig) vagy a következő nyolc számra (2012 végéig) lehet előfizetni a kiadónál és a postahivatalokban.

ELŐFIZETÉSI AKCIÓ!

Az előfizetők között a kiadó családi, illetve kétszemélyes hétvégéket sorsol ki a következő szálláshelyeken:

Gedeon Tanya panzió, Bugacpuszta

Best Western Hotel Ginkgo Sas****, Hódmezővásárhely

Szalajka Liget Hotel****, Szilvásvárad

Egri Korona Borház Wellnes Hotel, Demjén

KIADÓI MEGRENDELŐLAP

Előfizetésben megrendelem a **Vidék Magazin / Country Magazine** c. lapot ☐ **példányban.**

Előfizetési díj:

☐ következő 2 számra (1400 Ft)

☐ következő 8 számra (5600 Ft)

Megrendelő (fizető): .....

Cím: .....

.....

Kézbesítési cím: .....

.....

(csak akkor töltse ki, ha a fizető cím nem azonos a kézbesítési címmel)

.....
aláírás

A megrendelőlapot a következő címre, borítékban szíveskedjen feladni:

Vidék Magazin
Budapest, Hermina út 57.
1146

POSTAI MEGRENDELŐLAP

Előfizetésben megrendelem a **Vidék Magazin / Country Magazine** c. lapot ☐ **példányban.**

Előfizetési díj:

☐ következő 2 számra (1400 Ft)

☐ következő 8 számra (5600 Ft)

Megrendelő (fizető): .....

Cím: .....

.....

Kézbesítési cím: .....

.....

(csak akkor töltse ki, ha a fizető cím nem azonos a kézbesítési címmel)

.....
aláírás

A megrendelőlapot a következő címre, borítékban szíveskedjen feladni:

Magyar Posta Zrt.
Értékesítési Ágazati Igazgatóság
Hírlap Terjesztési Központ
Budapest
1900

Megtérülő befektetés:
Genezis Prémium NPK 8:12:25 repce műtrágya!
56% összhatóanyag-tartalommal

FÖLD, MUNKAHELY MAGYAR MŰTRÁGYA
Válassza a magyar műtrágyát!

+ 80 =

NITROGÉNMŰVEK Zrt.
1931

80 év tapasztalata

A Genezis növényspecifikus technológiában a **Genezis Prémium NPK 8:12:25**, összetételt ajánljuk repcére, mely 4% ként, 4,5% kalciumot és 3% magnéziumot is tartalmaz. A műtrágya tápelem-aránya a repce igényéhez igazodik.

Ne használják az **NPK 15:15:15** összetételű műtrágyát, mivel a növény igénye az egyes tápelemekből sohasem azonos! A repce esetében kifejezetten káros, ha az elegendő mennyiségű foszfor és kálium mellett túladagolják a nitrogént, mivel ez a növény szöveteinek felhígulásához vezet, és fogékonnyá válik a betegségekre. A többlet nitrogéntartalom miatt az NPK 15:15:15 összetételű műtrágya ráadásul aránytalanul drága.

A fenti okok miatt **válasszák** a növények igényének leginkább megfelelő **Genezis Prémium NPK** műtrágyák növényspecifikus összetételeit!

Felhívjuk továbbá figyelmüket arra, hogy az **Ammóniumnitrát** műtrágya **talajsavanyító hatása** miatt tönkreteszi még unokáik földjét is! **Válasszák** helyette a **Genezis Pétisó** terméket, amennyiben nitrogéntartalmú műtrágyára van szükség!

Az **egyenletes szóráskép** és **hatóanyag eloszlás** a sikeres tápanyag visszapótlás fontos eleme. A kompaktált technológiának köszönhetően a **Genezis NPK komplex műtrágyák** egy szemcséje a zsákon garantált összetételben és arányban tartalmazza a hatóanyagokat.

A **fizikailag kevert NPK műtrágyák** a szemcsék
- eltérő fajsúlya,
- eltérő alakja,
- és eltérő mérete miatt

a kijuttatás során **nem egyenletesen szóródnak szét,** a bekevert **tápanyagarányok** a táblán belül **véletlenszerűen eltolódnak.**

A következmény egy heterogén növényállomány lehet, mely minden gazda rémálma!

Kerüljék a fizikailag kevert NPK műtrágyák használatát, és **válasszák a Genezis NPK komplex készítményeket,** melyek minden szemcséje a fejlett gyártástechnológia következtében azonos összetételű!

NITROGÉNMŰVEK Zrt. 1931 NZRT TRADE

- **Nitrogénművek Zrt. Pétfürdő** • nrt@nirogen.hu • Tel.: 06 88 620 100
- **NZRT-TRADE Kft. Nyíregyháza** • bigeholding.titkarsag@bigeholding.hu • Tel.: 06 42 438 100
- **Nádudvari Agrokémia Kft. Nádudvar** • nakft@nakft.axelero.net • Tel.: 06 54 480 412

www.genezispartner.hu

Tökéletes összhang